

**A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR (MNL)
2022. ÉVI MUNKABESZÁMOLÓJA**

TARTALOMJEGYZÉK

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
II. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK	5
1. Gazdálkodás, költségvetés, pénzügy.....	6
2. Kiadási előirányzatok alakulása.....	7
3. Bevételi előirányzatok alakulása.....	7
4. Humánerőforrás.....	8
5. Infrastrukturális fejlesztések (épületek, raktárok, infokommunikációs eszközök, egyéb technikai felszerelések).....	9
III. SZAKMAI TEVÉKENYSÉG	13
1. Az illetékességi terület felügyelete.....	13
2. Állománygyarapodás.....	24
3. Állományvédelem és reprográfia.....	26
4. A levéltári anyag nyilvántartása.....	33
5. Rendszerezés, rendezés.....	46
6. Selejtezés.....	52
7. Kutató- és ügyfélszolgálat, online kutatás.....	54
8. Tudományos munka, konferenciák, kiadványkészítés, kiadói tevékenység.....	68
9. Közművelődés, PR-tevékenység és levéltár-pedagógia.....	71
10. Könyvtári munka.....	82
11. Anyakönyvi másodpéldányok kezelése.....	86
12. Nemzetközi és hazai kapcsolatok.....	86
13. Pályázatok.....	92
14. Vezetés, ügyvitel, képzés, továbbképzés.....	94

I. Vezetői összefoglaló

A Magyar Nemzeti Levéltár az integráció óta eltelt tíz évben sikeresen valósította meg a digitális átállást. Az elektronikus iratok befogadása és kutathatóvá tétele, a mesterséges intelligencia alkalmazása a feldolgozásban új kihívásokat és egyben lehetőségeket teremtett.

A koronavírus világjárvány miatti korlátozó intézkedések, az elmaradó/alacsonyabb létszámmal megtartott kulturális rendezvények, illetve a kulturális intézmények hosszú zárva tartása idején amúgy is különösen fontos szempont volt akár a fiatalabb, de még inkább az idősebb generáció elszigeteltség-érzésének csökkentése. A levéltári anyag feldolgozásában és hozzáférhetővé tételében 2022. évben jelentős előrelépést jelentett az önkéntesek bevonása. A teljes egészében számítógépről, otthonról végezhető, ám mégis folyamatos online kommunikációt igénylő, erős közösségépítő jelleggel bíró önkéntes feladat egyúttal azt is megmutatta, mennyire sikeres lehet egy olyan, gyakran a személyes találkozásokon, jelenlétben nyugvó szolgáltatásokat nyújtó kulturális intézmény, mint a levéltár, a virtuális térben, mennyire erős közösségi jelenlétet képes produkálni, és mennyire képes innovatív módon alkalmazkodni a világjárvány okozta váratlan kihíváshoz. Az önkéntesek feladata a mesterséges intelligencián alapuló kézírásfelismerő eszköz által felismert genealógiai személynévanyag validálása volt. Az egyes résztvevők utólagos visszajelzései alapján valódi, összetartó, egymást messzemenően segítő és támogató közösség alakult ki az önkéntes csoport tagjaiból. Az önkéntes projekt ugyan eredetileg országos társadalmi kezdeményezés volt, ám végül az országhatárokon is túlmutatott, ugyanis számos határon túli, illetve tartósan külföldön élő magyar állampolgár is részt vett benne. Elmondhatjuk tehát, hogy a magyar nemzeti kultúra és történelem iránti szeretet, illetve a közös múlt megőrzésének és e célért valamiféle hasznos közösségi tevékenység végzésének vágya embereket életkortól és földrajzi helytől függetlenül összekötött, így a program végére nem csupán egy kulturális-történeti szempontból fontos eredménytermék, hanem valódi, egymás támogatásán alapuló, a társadalmi kohéziót erősítő emberi közösség is létrejött.

Az elektronikus szolgáltatások fejlesztésében fontos eredmény az elektronikus nyilvántartás törzskönyvi nyilvántartásában szereplő törzsgységek folyamatos feltöltése és ki publikálása. Ez a munka teremtette meg az alapot arra, hogy felkészülhettünk a korábbi években már bevezetett kutatói online beiratkozás mellett az online kikérésre is. A 2023-ban bevezetett új szolgáltatás különösen a fiatalabb generáció számára nyújt az élet más területein már megismert és igényelt otthonról is elérhető megoldást.

Magyarország 2022-ben ünnepelte az Aranybulla kibocsátásának 800 éves évfordulóját. Az Aranybullát őrző Magyar Nemzeti Levéltár kiemelt programsorozattal kapcsolódott az ünnephez.

A Magyar Nemzeti Levéltár valamennyi tagintézménye 2022-ben is folytatta a családtörténet-kutatást segítő és levéltár-pedagógiai projektet, mint a levéltári tevékenység egyik legnépszerűbb témáját.

Másik, hasonlóan kiemelt érdeklődésre számot tartó ügy a Szovjetunióba elhurcoltak adatbázisainak bővítése. 2022. november 25-én, a Szovjetunióba hurcolt magyar politikai rabok és kényszermunkások emléknapja alkalmából a szolgáltatás további két adatbázissal bővült – a Magyar Hadifogoly Híradóval és a Katonák a Gulágon adatbázissal. A több százezer felhasználó mellett több százan magániratokat is gazdagították az adatbázist.

Új, törvényben meghatározott előírásként jelentkezett a hatósági feladatellátás, melynek során az 1995. évi LXVI. törvény 7/A. §-ban, valamint a 11/A. §-ban rögzített hatósági eljárások hatékony lefolytatása érdekében az MNL kialakította belső szabályrendszerét és komplex intézkedéscsomagot hajtott végre a jogszabályi változásoknak való megfelelés érdekében.

Az MNL Magyarország Kormányától felhatalmazást kapott arra, hogy a Budapest, Lánglilium utcában lévő épületegyüttesének fejlesztését végrehajtsa a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára fejlesztését célzó beruházások megvalósításával összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyre nyilvánításáról, a beruházás kiemelten közérdekűvé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 655/2020. (XII. 23.) Kormányrendelete és a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Lánglilium utcai levéltári létesítményének korszerűsítéséről és bővítéséről szóló 1991/2020. (XII. 23.) Kormányhatározatban foglalt rendelkezések szerint.

2022-ben elkészült a teljes értékű tervdokumentáció. A Magyar Nemzeti Levéltár működése szempontjából kiemelt jelentőségű, hogy a beruházásra vonatkozó közbeszerzés elindulhasson és belátható időn belül megteremtődjön a törvényben rögzített alapfeladat ellátásának infrastrukturális alapja.

A 2022-es évben a magyar államháztartást, és ezen belül az intézmény gazdasági helyzetét is jelentősen befolyásolták a kedvezőtlen világgazdasági folyamatok, melyek miatt gyengült a forint értéke, kiugróan emelkedtek az energiaárak, nőtt az infláció mértéke. A kedvezőtlen körülmények hatására a működtetési kiadások számottevően emelkedtek, melyek energia- és egyéb működtetési megtakarítási intézkedéseket tettek szükségessé.

A problémák és nehézségek ellenére az MNL gazdaságilag sikeres évet zárt, a likviditás biztosított volt a szakmai célkitűzések megvalósításához, az intézményhálózat működtetéséhez, infrastrukturális fejlesztések befejezéséhez, alkalmazottak teljesítményének elismeréséhez.

II. Működési feltételek

A Magyar Nemzeti Levéltár rövidítése: MNL.

Érintett szervezeti egységek a *hatályos Szervezeti és Működési Szabályzat (MNL/FOIG-T/16862-1/2021.)* szerint és a *beszámolóban előforduló rövidítésekkel:*

KÖZPONTI SZERVEZETI EGYSÉGEK

Főigazgatói Titkárság (FT)

Jogi és Humánpolitikai Főosztály (JHF)

Általános főigazgató-helyettes

Szakmai Koordinációs Igazgatóság (SZKI)

Informatikai és Innovációs Igazgatóság (INIG)

Elektronikus Nyilvántartások Főosztálya (ENYF)

Kutatószolgálati és Szakkönyvtári Főosztály (KSZF)

Tudományos és projektekért felelős főigazgató-helyettes

Gulág- és Gupvikutató Intézet (GGI)

Közművelődési és Közönségkapcsolati Főosztály (KMKF)

Projektigazgatóság (PIG)

Tudományos Igazgatóság (TUDIG)

Gazdasági főigazgató-helyettes

Pénzügyi és Kontrolling Főosztály (PKF)

Vagyongazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság (VKF)

Gyűjteményi főigazgató-helyettes

Ügyfélszolgálati Főosztály (ÜF)

MNL Országos Levéltára (OL)

Az MNL megyei tagintézményei:

Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Megyei Levéltára (MNL BAML)

Magyar Nemzeti Levéltár Bács-Kiskun Megyei Levéltára (MNL BKML)

Magyar Nemzeti Levéltár Békés Megyei Levéltára (MNL BÉML)

Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára (MNL BAZML)

Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Megyei Levéltára (MNL CSCSML)

Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Megyei Levéltára (MNL FML)

Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára (MNL GYMSML Győr)

Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára (MNL GYMSML Sopron)

Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára (MNL HBML)

Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára (MNL HML)

Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára (MNL JNSZML)

Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára (MNL KEML)

Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Megyei Levéltára (MNL NML)

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára (MNL PML)

Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Megyei Levéltára (MNL SML)

Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára (MNL SZSZBML)

Magyar Nemzeti Levéltár Tolna Megyei Levéltára (MNL TML)

Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára (MNL VAML)

Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VEML)

Magyar Nemzeti Levéltár Zala Megyei Levéltára (MNL ZML)

1. Gazdálkodás, költségvetés, pénzügy

A Magyar Nemzeti Levéltár Gazdasági Szervezete az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény, az államháztartásról szóló törvény végrehajtására vonatkozó 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelet, az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Kormányrendelet, valamint az MNL belső szabályzataiban foglaltak alapján látta el tevékenységét 2022. évben.

A Gazdasági Szervezet mint igazgatási és gazdálkodási feladatokat ellátó központ funkcionális szervezeti egységként tervezi és irányítja az MNL stratégiai jelentőségű kiemelt feladatainak megvalósításához szükséges erőforrások biztosításának és elosztásának folyamatát, részt vesz a végrehajtás módjának meghatározásában, és együttműködik az MNL más szervezeti egységeivel a döntések végrehajtásában.

A gazdasági főigazgató-helyettes vezetésével végzi az irányítási, tervezési, gazdálkodási, finanszírozási, beszerzési, közbeszerzési, üzemeltetési, beruházási, felújítási, tűz-, vagyon- és munkavédelmi, adatszolgáltatási és beszámolási feladatait.

A Gazdasági Szervezet vezetésében 2022. év folyamán nem történt változás. Az MNL kötelezettségvállalásait maradéktalanul teljesítette. Az intézmény adó- és beszámolási kötelezettségeinek határidőre eleget tett, felelős, takarékos és szigorú előírányzat gazdálkodásával 2022. év folyamán is nagy hangsúlyt fektetett a racionális gazdálkodás folytatására.

A Gazdasági Szervezet a 2022. március 24. napján kiadmányozott ügyrend előírásai szerint működik. A feladatok ellátását 2022. évben nehezítette a január 01. napjától kötelezően alkalmazandóan a Magyar Államkincstár által bevezetett Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszer (KKVTR), valamint a Számlavezető Rendszer (SzR) új kincstári rendszerek használata. Mindkét rendszer a Forrás.Net programmal együtt – a bevezetésnél felmerült nehézségek megszűnését követően – támogatást biztosít a gazdasági tevékenység szabályszerű, átlátható és határidőre történő ellátásához. A bevezetéssel jelentkező rendszerhibák jelentős többlet terhet jelentettek egész évben a gazdasági szervezet és a tagintézmények gazdasági ügyintézői részére.

A Gazdasági Szervezet a kialakult gyakorlatnak megfelelően továbbra is a tagintézmények bevonásával, a tagintézmények igazgatóival és gazdasági ügyintézőivel együttműködve látja el feladatait. A tagintézményekben a gazdasági ügyintéző helyettesítésére a létszámhelyzet és más munkakört betöltő munkatársak iskolai végzettsége miatt – az előző évekhez hasonlóan – továbbra sincs lehetőség. A létszámhelyzet több tagintézménynél nem teszi lehetővé a pénztár-helyettes, és/vagy pénztárellenőr kijelölését.

A GriffSoft Informatikai Zrt. által fejlesztett Forrás.Net integrált ügyviteli rendszer bevezetése 2018. évben kezdődött meg. 2019. január 1. napjától használja az MNL a programot, így az intézmény 2022. évben is a Forrás.Net integrált ügyviteli rendszeren keresztül látta el számviteli kötelezettségeit.

A munkatársak fluktuációja, a számviteli és adó szabályozások módosulása, illetve a Magyar Államkincstár által bevezetett költségvetési rendszerek használata miatt 2022. évben folyamatosan biztosítani kellett a gazdasági feladatokat ellátó munkatársak továbbképzését, helyszíni támogatását.

A Gazdasági Szervezet munkatársai 2022. év folyamán a vonatkozó jogszabályok előírásainak betartásával és betartatásával végezték napi feladataikat. A Pénzügyi Osztály és a Számviteli Osztály a tervezéssel, az előírányzat-gazdálkodással, a könyvvezetéssel, a pénzkezeléssel kapcsolatos feladatok naprakész vezetése mellett a beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségeket is rendszeresen teljesítette. A Vagyongazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság ellátta az Országos Levéltár és a Központi Szervezeti Egységek, részben a tagintézmények sokrétű üzemeltetési, fenntartási feladatait. Koordinálta, lebonyolította az MNL beruházási tevékenységét. A Közbeszerzési csoport az MNL minden szervezeti egységére kiterjedő közbeszerzési kötelezettség alá tartozó beszerzéseket elvégezte.

Közbeszerzések

2022. év folyamán 45 db közbeszerzési eljárást bonyolítottunk le.

2022. évben lezárult eljárások:

Kbt. 112. § nemzeti nyílt eljárás: 2 db, melyből 1 db visszavonásra került, 1 db eredménytelenül zárult.

Kbt. 105. § (2) b) írásbeli konzultáció: 1 db

Kbt. 105. § (2) c) versenyújranyítás: 7 db

Kbt. 105 § (1) a) KM megrendelés: 35 db
2023. éve áthúzódó eljárás nem volt.

2. Kiadási előirányzatok alakulása

adatok E Ft-ban

Kiadási előirányzatok	Eredeti előirányzat		Módosított előirányzat		
	2021	2022	2021	2022	2022/2021 (%)
Személyi juttatások	2 396 970	2 535 154	3 890 435	4 122 950	106%
Munkaadókat terhelő járulékok	375 451	396 882	640 135	581 851	- *
Dologi kiadások	336 029	336 029	1 768 692	1 533 054	87%
Egyéb működési célú kiadások	0	0	19 695	70 101	356%
Finanszírozási kiadások	0	0	0	147 082	-
Felhalmozási kiadások	326 060	326 060	716 682	1 759 328	245 %
Összesen:	3 434 510	3 594 125	7 035 639	8 214 366	116,8 %

* 2022. évi szociális hozzájárulás adó csökkenés miatt nem releváns adat

3. Bevételi előirányzatok alakulása

adatok E Ft-ban

Kiadási előirányzatok	Eredeti előirányzat		Módosított előirányzat		
	2021	2022	2021	2022	2022/2021 (%)
Intézményi saját bevétel	50 000	50 000	153 645	114 972	74,8 %
Finanszírozási kiadások	3 384 510	3 544 125	6 063 083	6 781 267	111,8 %
Egyéb támogatások (működési és felhalmozási)	0	0	244 265	185 163	75,8 %
Átvett pénzeszközök	0	0	28 899	73 923	255,8 %
Előző évi maradvány igénybevétele	0	0	545 747	1 059 041	194 %
Összesen:	3 434 510	3 594 125	7 035 639	8 214 366	116,8 %

4. Humánerőforrás

A kulturális ágazatot érintő bérfelvezetéséről szóló 682/2021. (XII.6.) Korm. rendeletben foglaltak alapján az MNL költségvetési támogatási és kiadási előirányzata a Kormány hatáskörében 578 703 472 Ft-tal került megemelésre a PM/2867-2/2022. számú intézkedésében foglaltak szerint. Az MNL munkavállalóinak munkabére 20%-os emelése a bérszínvonal realizálását biztosította.

A bérszínvonal javítását szolgálta a minimálbér és garantált bérminimum emelkedése is. A 39,1 M Ft pótelőirányzat összegét a PM/2121-2/2022. számú intézkedés, valamint a legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 703/2021. (XII.15.) Kormányrendelet biztosította az MNL részére. A 2022. november havi elszámolási kötelezettséget követően 1 915 359 Ft támogatás visszafizetésére volt kötelezett az intézmény.

A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2022. évi bérkompensációjának támogatására a PM/4919-2/2022. számú intézkedés, valamint a 731/2021. (XII.20.) Kormányrendeletben foglaltak biztosítottak egyszeri jelleggel 304 726 Ft támogatási forrást az MNL részére. 2022. november havi elszámolási kötelezettséget követően 869 Ft támogatás került visszautalásra, mely a 2022. évi szociális hozzájárulás adó csökkenésének az összegéből keletkezett.

Az MNL költségvetésének legnagyobb tételét 2022. évben is a személyi jellegű kiadások jelentették.

2022. évben 38 db álláshelyet hirdettünk meg a KOZIGALLAS portálon, valamint a KarrierM felületén. 2022. évben 6 megyei igazgatói pályázat került kiírásra, valamint 1 főigazgató-helyettesi pozícióban került sor újbóli megbízásra.

Az MNL 2022. évben is részt vett az országos Közfoglalkoztatási Programban, ez elősegítette a levéltári iratok digitalizálásának felgyorsulását, kiegészítő humánerőforrás, pénzügyi forrás bevonását. A közfoglalkoztatott munkatársak által elvégzett feladatok jelentősen hozzájárultak az MNL munkatervében megfogalmazott feladatok végrehajtásához.

A 2022. évi költségvetést két közfoglalkoztatási program érintette:

- a) 2021. évi Országos Közfoglalkoztatási Program – 2021. március 1. napjától 2022. február 28. napjáig tartott. 2022. évben átlagosan 18 főt foglalkoztattunk, ami 78 % foglalkoztatási szintnek felel meg.
- b) 2022. évi Országos Közfoglalkoztatási Program – 2022. március 1. napjától 2023. február 28. napjáig került meghirdetésre.

MNL átlagos statisztikai létszáma az OSAP havi statisztikai jelentések alapján: 658 fő

MNL átlagos munkajogi létszáma az OSAP havi statisztikai jelentések alapján: 684 fő

Gazdaságosság

A gazdaságosság megteremtése érdekében elsődlegesnek kezeltük az MNL stratégiai célkitűzéseinek eléréséhez kötődő költségek mértékét. Törekedtünk arra, hogy az adott fajtájú, minőségű és mennyiségű erőforrást a legalacsonyabb áron tudjuk beszerezni. Mindvégig előnyben részesítettük az ár-érték szemléletet. A tervezés és megvalósítás során kerestük azokat a megoldásokat, amelyek hozzájárultak ahhoz, hogy adott beszerzési igényt a lehető legolcsóbban elégítsünk ki. Beszerzési igényeinket a 300.000 Ft + áfa összeg feletti kötelezettségvállalásaink esetében legalább három árajánlat beszerzésével, közbeszerzési értékhatárt elérő beszerzési igény felmerülésekor közbeszerzési eljárás lefolytatásával teljesítjük. Beszerzéseink bonyolításakor több lehetőség vizsgálatával állapítjuk meg, hogy lehetséges lenne-e másképpen tervezni, illetve végrehajtani a beszerzést, hogy az a legkisebb költséggel járjon. A rendelkezésre álló pénzügyi források, költségvetési szabályozások feltételezik is, illetve szükségszerűvé teszik folyamataink gazdaságossá tételét.

Hatékonyaság

Pénzügyi, humán, eszköz- és egyéb erőforrások felhasználásának tervezésekor és végrehajtásakor meghatároztuk azokat a kritériumokat, amelyekkel el tudjuk érni az elvárt és a megfelelő minőségi szintet. A gazdasági területen a hatékonyságot igazolja, hogy a rendelkezésre álló erőforrások felhasználásával az adatszolgáltatási követelményeknek, a beszerzési igényeknek rendszeresen, határidőben és megfelelő tartalommal, minőségben mindenkor eleget tettünk. A műszaki terület által nyújtott szolgáltatások elősegítették a szakmai munkavégzést.

Eredményesség

Az eredményességgel szembeni elvárások teljesítéséhez együttesen kezeltük a gazdaságossággal és a hatékonysággal szemben támasztott követelmények meglétét, minőségi követelmények, operatív célkitűzéseink teljesülését. Eredményességünket alátámasztja, hogy célkitűzéseinket maradéktalanul teljesítettük, fizetőképességünket mindvégig megőriztük. A külső szervezetek által támogatott projektjeink mind pénzügyileg, mind szakmailag pozitív visszaigazolást kaptak, a megjelölt célok határidőben az előirányzott pénzügyi kereten belül teljesültek.

5. Infrastrukturális fejlesztések (épületek, raktárak, infokommunikációs eszközök, egyéb technikai felszerelések)

5.1. Épületek, raktárak

A 2022. évben megvalósult felújítási munkálatok:

A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Hajdúböszörmény, Bajcsy-Zsilinszky Endre utca 25. szám alatti ingatlan felújítási munkálatainak folytatásaként az irodarészben és a raktárakban megvalósult az elektromos rendszer korszerűsítése. Az elavult fényforrásokat energiatakarékos, korszerű berendezésekre cseréltük. A kivitelezés az elektromos szerelések utáni helyreállítással zárult. Bruttó bekerülési értéke: 19,7 M Ft.

A Csongrád-Csanád Megyei Levéltár Szeged, Kálvária tér 22. szám alatti ingatlanához tartozó udvari raktárak teljes körű felújítására, az elektromos betáplálás kiépítésére, korszerűsítésére is sor került. A kivitelezés lezárult. Bruttó bekerülési értéke: 27,9 M Ft.

A Bács-Kiskun Megyei Levéltár Bajai fióklevéltárában folytatódtak a felújítási munkálatok. 2022. évben a szuterénben lévő ablakok cseréjére, belső falszigetelésre, belső felújításra került sor. Bruttó bekerülési értéke: 18,4 M Ft.

A Somogy Megyei Levéltár kaposvári "C" épületének homlokzatában a kisebb földrengés után keletkezett károk helyreállításának bruttó bekerülési értéke 9,3 M Ft volt. Egyidejűleg megtörtént a főbejárati homlokzat felújítása, amelynek bruttó bekerülési értéke 12,6 M Ft-ot tett ki.

A Nógrád Megyei Levéltár salgótarjáni központi épületegyüttesében folytatódtak a korszerűsítési, állagmegóvási munkálatok. A 2022. évben a „B” iratraktár épület homlokzati szigetelésre, a nyílászárók cseréjére, valamint elektromos és szakipari felújításokra került sor bruttó 27,9 M Ft összegben. A „barakk” iratraktári épület tetőszigetelése, villamos felújítása bruttó 35 M Ft összegben valósult meg.

A Békés Megyei Levéltár Gyula, Petőfi tér 2. szám alatti központi épületének utcai homlokzati nyílászáróinak részbeni cseréjére, felújítására került sor. A kivitelezés a helyreállítási munkák végeztével lezárult. Bruttó bekerülési értéke: 39,5 M Ft.

A Fejér Megyei Levéltár székesfehérvári központi épületegyüttese belső udvaraiban a csapadékvíz elvezetése, a térburkolat felújítása vált szükségessé. A kivitelezés bruttó bekerülési értéke 19,6 M Ft-ot tett ki.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár szolnoki épületének irodáiban, valamint az első magas raktárban elvégzett elektromos felújítással, korszerűsítéssel energiatakarékos fényforrások beépítésére került sor. A kivitelezés bruttó bekerülési értéke: 22,8 M Ft. Az elektromos felújítással párhuzamosan elkészült az udvari bejárati portál csapadékvíz elvezetése, a portál felújítása, amelynek bruttó bekerülési értéke 10,5 M Ft volt.

A tervezett beruházások mindegyike megvalósult, nem maradt 2023-ra áthúzódó felújítás.

A 2022. évben a mosonmagyaróvári fióklevéltáratat, valamint a Nyíregyháza, Benczúr Gyula tér 21. szám alatti iratraktárt átköltöttük új ingatlanba. A kijelölt új használók részére a birtokba adás a tervezett ütemezés szerint megtörtént.

2022. évben befejeződtek a Budapest Lángliliom utca 6. szám alatti raktárbázis bővítésének tervezési munkálatai. A Bécsi kapu téri épület rekonstrukciós, valamint bővítési beruházásának - a Várkapitányság koordinálásában folytatott – előkészületei felfüggesztésre kerültek.

Az MNL dolgozóinak 2022. évi kötelező munka- és tűzvédelmi oktatása megtörtént.

Rendkívüli, nem tervezett feladatot jelentett az energiaárak drasztikus emelkedése miatt elrendelt takarékosági intézkedések végrehajtása, az energiafogyasztás folyamatos kontroll alatt tartásához szükséges információs és felelősi rendszer kidolgozása, működtetése.

5.2. Informatikai fejlesztések

Kliens oldali infrastruktúra

2022-ben leszállításra kerültek a 2021-ben megrendelt asztali számítógépek és notebookok, amelyek kiosztása megkezdődött, így az egyre elavultabb eszközállomány kis mértékben modernizálásra kerülhetett. A számítógépek cseréje után 2023-ban valósulhat meg az elavult és lecserélt eszközök selejtezése. Az ideális állapot eléréséhez továbbra is évi 150 db számítógép cseréje lenne szükséges.

Szerver oldali infrastruktúra

A szerver oldali infrastruktúra kapcsán nettó 380 TB-tal bővítettük a digitalizált anyagok átmeneti tárolásához – E-Levéltári rendszerbe történő integrálásáig - szükséges tárolókapacitást, aminek 20%-a az elavult infrastruktúra kiváltására lett felhasználva. Ehhez kapcsolódóan üzembehelyezésre került egy a korábbinál 10-szer nagyobb sávszélességgel rendelkező fájlserver, ami így jelentősen tudja növelni a tárolt adatok kiszolgálását.

Távközlés és hálózati infrastruktúra

Az MNL 2022. év második felében nem tudott a tervei alapján informatikai eszközöket és szolgáltatásokat beszerezni, így az elavulttá vált hálózati eszközök konszolidációjára, valamint a vezetékes távközlés modernizálására várhatóan 2023. évben kerülhet sor.

Felmérések, fejlesztések előkészítései

A 2022-es évben felmérésre került az MNL jelenlegi honlapstruktúrája és javaslat történt ennek modernizálására, valamint a 2023-ban lejáró multifunkciós eszközök üzemeltetési szerződése kapcsán felmérésre kerültek a központi nyomtatók és fénymásolók költséghatékony modernizálásának lehetőségei.

A hálózati eszközök korszerűsítése kapcsán a várható költség nagymértékben függ attól, hogy a 2022-es évben tervezett Lángliliom utcai telephely bővítése megvalósulhat-e, és lesz-e lehetőség az abban a beruházásban megtervezett fejlett informatikai hálózatot és környezetet igénybe venni. Amennyiben a beszerzés nem valósul meg, úgy a Lángliliom utcai telephelyet érintő informatikai fejlesztéseket ettől függetlenül a meglévő korszerűtlen épületben is meg kell valósítani.

Szoftveres fejlesztések

Az év során az összes számítógépes munkakörben dolgozó kolléga munkakörének megfelelő információbiztonsági képzést kapott, növelve ezzel az adatbiztonságot.

Az év végén engedélyezésre került az MNL Microsoft 365 licenc A1 for devices licenc csomagjának beszerzése, aminek bevezetése 2023. első negyedévében kerül megvalósításra, ezzel a csoportmunka-támogatás modernizálása országos szinten megtörténhet.

E-levéltári rendszer

Az MNL digitalizált anyagainak jelentős része az E-levéltári rendszerben található meg. Ez a rendszer 2013-ban lett kialakítva, és infrastruktúráját tekintve szinte minden hardveres és szoftveres komponense elavult. A nemzeti adatvagyron részét képező digitalizált anyagok biztonságos tárolása kapcsán kiemelt fontosságú lenne a rendszer naprakész tétele. A rendszer a NISZ infrastruktúráján található meg, és az üzemeltetéséért és a naprakész állapotban tartásáért is a NISZ felelős. Az MNL oldaláról kiemelt kockázatnak látjuk az E-Levéltári rendszer elavult hardveres és szoftveres környezetét.

Munkaállomások, notebookok és szerverek

A megvalósult beszerzések eredményeként az MNL kliens és szerver oldali eszközállománya (asztali számítógép, notebook, fizikai szerver, tablet) a következőképpen alakult:

Tagintézmény	Összes számítógép	Cserélendő számítógépek		XP	
	2022. dec.	2022. dec.	Aránya 2022. dec.	2022. dec.	Aránya 2022. dec.
Bács-Kiskun	37	7	19%	0	0%
Baranya	49	21	43%	9	18%
Békés	37	22	59%	8	22%
Borsod-Abaúj-Zemplén	45	16	36%	1	2%
Csongrád-Csanád	52	31	60%	1	2%
Fejér	26	10	38%	10	38%
Győr	20	5	25%	0	0%
Hajdú-Bihar	62	34	55%	2	3%
Heves	53	20	38%	23	43%
Jász-Nagykun-Szolnok	27	14	52%	0	0%
Komárom-Esztergom	34	15	44%	9	26%
Nógrád	55	34	62%	0	0%
OL	938	404	43%	14	1%
Pest	35	16	46%	2	6%
Somogy	37	21	57%	12	32%
Sopron	32	8	25%	2	6%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	28	14	50%	0	0%
Tolna	24	9	38%	0	0%
Vas	43	24	56%	17	40%
Veszprém	39	20	51%	2	5%
Zala	29	12	41%	0	0%
Összesen:	1702	757	44%	112	7%

(Cserélendő számítógépnek tekintjük a hat évnél idősebb asztali, illetve mobil munkaállomásokat. A határok megállapításánál a Poszeidon és a Scope programok erőforrás igényét vettük figyelembe. Az XP-t futtató számítógépek azon számítógépek, amelyek hardveres elavulásuk okán nem képesek frissebb operációs rendszer futtatására a 2014. áprilisában lejárt támogatású, MS Windows XP-nél, illetve olyan szoftvert szükséges futtatni rajtuk, amik frissebb operációs rendszert nem támogatnak. Ezek az alkalmazások virtuális infrastruktúrán, a külső környezettől elszigetelve futnak.)

Intézményi központi infrastruktúra

Megnevezés	2021. tény	2022. terv	2022. tény
MNL központi rendszer adattároló (bruttó/nettó tárkapacitás) mérete, beleértve a mentőrendszerek kapacitását is	1185/910 TB	1850/1450 TB	1916/1546 TB
MNL központi rendszerben tárolt adatmennyiség (adatbázisok és digitalizált anyagok mérete)	266 TB	700 TB	525 TB
MNL központi rendszerbe telepített fizikai szerverek száma	21	20	17
MNL központi rendszerbe telepített virtualizált szerverek száma	89	100	101

Hálózatok

Megnevezés	2021. tény	2022. terv	2022. tény
VPN-be bevont telephelyek száma	47	48	46
Hálózati eszközök száma	367	375	366

Digitalizáló eszközök

Megnevezés	2021. tény	2022. terv	2022. tény
dokumentumszkennel	166	173	171
könyvszkennel	9	23	10
mikrofilmszkennel	8	8	8
filmszkennel	9	9	9
egyedi felvételező munkaállomás	1	1	1
audió digitalizáló munkaállomás	1	1	2

III. Szakmai tevékenység

1. Az illetékességi terület felügyelete

Az MNL szervezeti egységei a hatályos jogszabályok, valamint az MNL Szervezeti és Működési Szabályzata előírásait és a közigazgatási-intézményi rendszer sajátosságait figyelembe véve hajtották végre az illetékességi területükön a 2022. évi iratkezelés-felügyeleti munkájukat. A korábbi évekhez hasonlóan az elsőrendű cél valamennyi tagintézmény és szervezeti egység esetében az illetékességi körbe tartozó szervek iratkezelési szabályzatai és irattári tervei – az iratképzők általi – megfelelő szintű aktualizálásának (különös tekintettel az elektronikus iratkezelésre) elbírálása és jóváhagyása, valamint az említett és az illetékes levéltár által jóváhagyott szabályzat alapján az iratkezelés és irattárak rendszeres időközű, tervezett ellenőrzése volt. A stratégiai célok mellett a napi rutint jelentette a beküldött selejtezési jegyzőkönyvek felülvizsgálata, a még kint lévő maradandó értékű iratanyag felmérése, illetve ezek levéltári átadás-átvételének szakszerű előkészítése, továbbá a cégbíróságoktól kapott vég- és felszámolási értesítések kezelése. Sajnos a 2022. év sem mentesült a rendkívüli hátráltató tényezőktől, ugyanis a tárgyév őszén elrendelt drasztikus költségmegtakarítási intézkedésekkel járó gépjármű-használat korlátozás néhány levéltár esetében negatívan hatott az intézményi székhelytől távolabb lévő iratképzők ellenőrzésére.

A Köziratvédelmi hatósági és Iratkezelés-felügyeleti Osztály a 2022. évi munkatervi feladatokat nagy részt teljesítette, a kitűzött 62 iratkezelés ellenőrzésből 54 ellenőrzést, köztük egy utóellenőrzést folytatott le. A fennmaradó szervek esetében szervezeti átalakulásra vagy megszűnésre került sor, ezért az ellenőrzések, ott, ahol ez lehetséges, a 2023. évre húzódnak át. Az év során 10 esetben kellett kényszerselejtezési eljárás keretében selejtezést jóváhagyni, és egy további ügyben, egy önálló végrehajtói iroda helytelen körülmények között tárolt iratai kapcsán kellett intézkedni az év első felében, kényszerselejtezésre itt azonban nem került sor, az iratanyag új önálló végrehajtóhoz került. Az ügyben a Magyar Bírósági Végrehajtói Karral is folytak egyeztetések.

A papír alapú iratátvételek mellett, a Belügyminisztériumtól két részletben 2022-ben is vett az osztály – az előző évekhez hasonlóan – elektronikus iratokat, valamint a Legfőbb Ügyészségtől adatbázismetszeteket, amelyeknek a hosszútávú archiváló rendszerben való elhelyezése folyamatban van.

Az **MNL hatósági jogkörrel járó feladatellátása** a 2022. évben úgy alakult, hogy átlagosan havi rendszerességgel indult az irat közirati minőségének megállapításával összefüggő hatósági eljárás, melynek keretében sikeres együttműködés zajlott az MNL megyei tagintézményeivel, az Országos Levéltár 1945 előtti Osztályával, valamint a Hadtörténelmi Levéltárral. Egy ügyből sikeresen lezárt rendőrségi eljárás lett (MNLH/KVIFO/11-1/2022), amelynek során az Országos Levéltár K szekciós tulajdonbélyegzőjével ellátott iratokat a nyomozóhatóság lefoglalta egy magánszemélytől és a levéltár számára átadta. Az év során két esetben facebook csoportokból kerültek az MNL SZKI KVIFO látókörébe iratok, ezért a jövőben arra is fel kell készülni, hogy az árverések és online piacterek mellett, a közösségi média felületein is felbukkanhatnak köziratok. Hatósági eljárás esetében az Ltv. 7/A. § (3) bekezdés lehetővé teszi társhatóságként az MNL bevonását az irat közirati minőségének megállapítása céljából, amely felhatalmazás jól alkalmazható akkor, ha nyomozás szükséges az iratok hollétének ügyében (lásd facebook csoportok esete). 2022-ben az Ltv. 11/A. §-a szerinti, köziratok védelmére irányuló hatósági eljárás nem indult, az Ltv. 9/B. §-a alapján köziratvédelmi bírság kiszabására nem került sor.

Az osztálynak a megyei tagintézmények felé ellátott koordinációs feladatai kapcsán havonta két/három megkeresése volt, nem számítva ebbe bele a MIR sablonok megújítására létrehozott kiscsoportokat és az elektronikus selejtezési jegyzőkönyv záradékolásának online tájékoztatóját.

A központi államigazgatás és háttérintézményeinek iratkezelés ellenőrzése során tapasztaltak alapján a kulturális szférába tartozó szervek többsége nem kapcsolódott még be az elektronikus ügyintézésbe. Amennyiben használnak is iratkezelési szoftvert, kizárólag iktatásra, az iratok nem e-hiteles szkennelt képét töltik fel, de akadt olyan intézmény is, mely csak 2023. január 1-től fogja elhagyni a papíralapú iktatást. Az irattárak ugyanakkor rendben voltak, az iratok mindenhol visszakereshetők, állományvédelmi szempontból megfelelő körülmények között vannak őrizve. Az ellenőrzések során probléma egyrészt a tételszámozás nem

használatából fakadt egy-két esetben, illetve a tanúsított szoftverek esetében a SIP generálás hiányából, ezért a 2023. évi ellenőrzések kiemelten foglalkoznak majd a fenti témákkal. Ezeken kívül gyakori probléma volt a szervek részéről az elektronikus ügyintézés során észlelt bizonytalanság, pl. e-aláírás elhelyezése a pdf-en, pdf helyett word vagy excel fájl küldése, selejtezési iratjegyzékként, tömörített fájlsomagolás alkalmazása, jogszabályértelmezési probléma a papíralapú iratokól készült hiteles másolatok kezelése kapcsán. Minden esetben teljes körű szóbeli vagy írásbeli tájékoztatást kaptak az érintett szervek.

A szervezeti egység jogszabályfigyelési feladatát is folytatta 2022-ben. 198 darab Magyar Közlöny és 68 darab Hivatalos Értesítő áttekintését követően az iratkezelés-felügyeletet érintő jogszabályok kigyűjtésre kerültek az MNL honlapján havonta frissülő jogszabálykövető táblázatba. <https://mnl.gov.hu/mnl/szki/jogszabalykovetes>, továbbá az érintett kollégák ezekről havi szinten hírlevél formájában tájékoztatást is kaptak.

Az Országos Levéltáron belül a Gazdasági Levéltári Osztály (GLO) keretében, 2022-ben is két szervezeti egység működött: az 1945 utáni Gazdasági Kormányzati Szervek Csoportja (GKCs) és a Gazdasági Szervek Csoportja (GSzCs), ez utóbbi csoport saját maga végzi az illetékességi területéből fakadó iratkezelés ellenőrzéseket és iratátvételeket. Jelenleg 95 gazdasági szerv tartozik hozzá, a szervjegyzék azonban a gazdasági területen zajló átalakulások és a jogszabályi keretek változása miatt (lásd az Ltv. közfeladatot ellátó szervek definíciója) felülvizsgálatra, illetve folyamatos aktualizálásra szorul. Az MNL az év folyamán 13 alkalommal, összesen 150,79 ifm terjedelemben vett át maradandó értékű iratot állandó megőrzésre. A beszállítások csak részben voltak előre tervezettek, jelentős a száma azoknak a beszállításoknak, melyek váratlanul, selejtezéshez és az iratörző raktárainak megszűnése miatt sürgető iratértékelési munkával egybekötött feladathoz vagy iratmentéshez kapcsolódott. Több esetben az iratok beszállítását személyes, külső helyszíni vagy online egyeztetés előzte meg és ez a tendencia várhatóan folytatódik 2023-ban is. A tervezett 14 szervlátogatás közül 10 valósult meg, továbbá 3 utóellenőrzés lebonyolítására is sor került. Az MNL-ben illetékes csoport személyi ellátottságának éves szinten jelentkező hiányossága mellett (tartós betegségek) a megvalósult szervellenőrzések számának alakulása csak komoly erőfeszítéssel volt elérhető.

A GSzCs illetékességi és gyűjtőterületi munkáját jelentősen meghatározta a társaságokkal folytatott intenzív kommunikáció, az iratkezelési-irattárolási kérdésekkel és a vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatos tájékoztatás, valamint a beszállításokat megelőző iratelőkészítési munkák. Az illetékességükbe tartozó szervek többségénél nem biztosított a maradandó értékű iratok levéltári átadásra előkészítésének szakszerű lebonyolítása. Ez utóbbi megállapítás fokozottan igaz a felszámolt, végelszámolt gazdasági társaságok esetében. Jogszabályi kötelezettségeiknek úgy tudnak eleget tenni a csoport munkatársai, ha a külső helyszínen maguk végzik el a maradandó értékű iratok kiválogatását, valamint a dobozolás és az állományvédelmi feladatokat. Az osztály külső munkája nagyban kiegészült a szerveknél végzett rendszerezési feladatokkal annak érdekében, hogy a beszállítást követően már ne vagy a minimális mértékig kelljen az iratokat rendezni, továbbá, hogy az átvett iratanyag a scopeArchiv követelményeknek megfelelően gyarapítható legyen. A csoport munkatársai összesen 52 alkalommal vettek részt kiszálláson a maradandó értékű iratok kiválasztása és levéltári átadásra előkészítése érdekében. Az 52 esetszám valamennyi referenst érintette. Az év második felében jelentős időt (27 alkalmat) igényelt a Lechner Tudásközpont Nonprofit Zrt. által kezelt EU-s pályázatok iratanyagának átnézése, melyhez a csoport személyi segítséget kapott a GKCs-től. Hasonlóan, a társaságok illetékességébe tartozó pályázati iratok válogatásában a GSzCs nyújtott támogatást.

Ugyancsak több szervvel folytat egyeztető tárgyalást iratkezelési szabályzatuk-irattári tervük szakszerű kialakítása és a GDPR követelményekhez igazítása érdekében. Az egyeztetéseket követően – az eredményes együttműködésnek köszönhetően – a társaságok különböző tárgyú állásfoglalásokat kértek a csoporttól. Egyes állami gazdálkodó szervek (MVM Energia Zrt., MVM Informatika Zrt., MVM Paksi Atomerőmű Zrt.) arra az álláspontra helyezkedtek, hogy nem látnak el közfeladatot. A kérdések tisztázása érdekében több társasággal folytattunk egyeztető tárgyalást, különösen az MVM Csoportba tartozó vállalatokkal. Az MVM vállalatok a kérdés kapcsán a legkülönbözőbb álláspontot foglalták el, amely miatt a levéltár és az MVM felsővezetése között 2023-ban mielőbbi egyeztetés szükséges.

A **megyei tagintézmények** 2022-ben is messze kiemelkedően a legnagyobb számban az önkormányzatok (271 szerv), az alap-, közép- és felsőfokú tanintézeteket és intézményeket (245 szerv), valamint a megyei kormányhivatalok egységeit (103 szerv) ellenőrizték. Emellett a jogszolgáltatási (43) és rendvédelmi (29) szervek kaptak még nagyobb hangsúlyt, míg a többi szervtípusba tartozó iratképzők lényegesen kisebb aránnyal szerepeltek az ellenőrzési spektrumban. Ez az arány – vagy aránytalanság – valójában nem természetellenes, hiszen pontosan leképezi a „nagy számok törvénye” alapján az egyes tagintézmények illetékességébe tartozó szervek struktúráját. A pandémia nyomán kialakult online ellenőrzési forma már csak pár levéltárban jelent meg az év folyamán, de ott is csak kis számban (MNL VaML, SZSZBML). A tagintézmények egy része a kialakult szokásoknak és személyi állománynak, valamint technikai feltételeknek megfelelően tematikai, míg mások területi alapon végezték az iratképző szervek ellenőrzését. Valamennyi tagintézményről elmondható, hogy a jogszabályi keretek között végezték feladatukat, melynek során az ellenőrzött iratképző szervek konstruktív módon segítettek őket, az együttműködés hiányából, megtagadásából fakadóan panasz egyik fél részéről sem keletkezett. A tagintézmények többsége a honlapján ad részletes tájékoztatást az ellenőrzési folyamat mibenlétéről, itt a megfelelő űrlapok, a kitöltendő adatlap is megtalálható, vagy linkkel elérhető, így az iratképző szervek készülhetnek a vizsgálatra, több adatot előre beszerezhetnek, előkészíthetik, pontosíthatják a megfelelő szabályzatokat, mindezzel gyorsítva és hatékonyabbá téve az ellenőrzés folyamatát. Az éves ellenőrzési program minden esetben a szervjegyzéknek, szervnyilvántartásnak az MNL-ben rendszeresített Elektronikus Levéltári Nyilvántartó Programban, a scopeArchívban lévő adatainak aktualizálásával kezdődött. Ennek során a levéltárak többsége ellenőrizte a szervek státuszának (aktív, megszűnt, törölt) és értékhatárának esetleges megváltozását, továbbá figyelemmel kísérve a közigazgatási-intézményi szervezetrendszer folyamatos átalakulását javították a szakrendszerben az ebből fakadó névváltozásokat, összevonásokat és egyéb követhető adatváltozásokat végül mindemellett megvizsgálták az esetleges illetékességbeli változásokat is. Ez a munka lényegében egész évben folyamatosan zajlott, hiszen az egyedi iratképző szervek, általában intézmények alakulásáról, megszűnéséről, vagy csak névbeli változásáról – bejelentési kötelezettség híján – a levéltárak véletlenül, adott esetben éppen a szervellenőrzés során vagy közvetlenül előtte értesülnek. A tagintézmények általában egy előzetes levélben is tájékoztatták az iratképző szerveket a tárgyévi ellenőrzési programba való felvételről, majd egy másik levélben a tervezett ellenőrzés konkrét időpontjáról. Ezzel együtt a levéltárak a honlapra kitett vagy elektronikus úton az ellenőrizendő szervekhez egyedileg eljuttatott ellenőrzési jegyzőkönyvet előzetesen kitöltették a szervekkel, ezt bekérték és ebből „felkészülve” indult a terepi munka. Ennek megfelelően volt lehetőség a szervek részéről is a felkészülésre, a kisebb hiányosságok pótlására, hiszen a levéltárak részéről nem kifejezett cél a rajtaütésszerű ellenőrzés és ugyanígy nem elsődleges cél a szankcionálás sem, sokkal inkább a jogszabályszerű működésre való „békés” rávezetés. Több levéltár (MNL BAZML, GYMSMGYL, ZML) közös tapasztalata volt, hogy az MNL minőségirányítási rendszerének részeként, az egységes űrlapstruktúra kialakítása céljából tavalyelőtt bevezetett iratkezelés ellenőrzési jegyzőkönyv előzetes kitöltése kisebb-nagyobb, de inkább nagyobb gondot okozott az iratképzőknek, így az előzetes kitöltetés nem mindig hozta meg a várt eredményt.

Több tagintézmény felismerte azt a feladatát, hogy az új vagy átalakult hivatalok, intézmények iratkezelését, akár soron kívül is ellenőrizni szükséges, egyrészt már az első pillanattól kezdve kialakítva azt a partneri viszonyt, ami emberi oldalról elengedhetetlenül szükséges a munka sikeres végzéséhez, másrészt szakmai tanácsadással segítettek „pályára állítani” az új iratképző szerveket és azok esetleg még e téren kellő gyakorlattal nem rendelkező vezetőit, munkatársaikat. Különösen igaz ez a tanügyi igazgatásban ténykedőkre, ahol jellemzően nem közigazgatási szakembereket, hanem vezetői gyakorlattal ugyan rendelkező, de közigazgatási rutinnal nem bíró pedagógusokat állítottak a hivatalok élére. A szinte permanensen átalakuló államigazgatásban szerencsére a legtöbb esetben, az iratkezelésben gyakorlott vezetők és irattárosok irányítják ezt a szakágat, így a hozzáértésben nincs törés. A legjobb minőségű iratkezelés a tapasztalatok szerint a kormányhivatali szerveknél, a területi államigazgatásban, a rendvédelmi szerveknél és az igazságszolgáltatásban folyik. Ugyanitt figyelhető meg leginkább az a pozitív tendencia, hogy – különösen az épületeiket megújító kormányhivatali, jogszolgáltatási szervek – **korszerű, gördülő állványos irattárakat alakítanak ki, ügyelve a klimatikus viszonyokra is.**

Az iratkezelés a tagintézmények szinte egyöntetű megállapítása szerint az oktatási intézményekben áll – a korábbi évekhez szintén hasonlóan – a leggyengébb lábakon, ahol a fentiekkel szemben az iratkezelés és -képzés a szakmai feladatok törtrészét teszi ki, mivel nem ez képezi a munka tárgyát. Akkreditált iktatóprogramot vagy nem használnak, vagy ha időnként előfordul, akkor sem használják ki a programban rejlő lehetőségeket. Irattári jeleket vagy egyáltalán irattári tervet több helyütt még mindig nem használnak. Ebben a szférában – igaz egyre ritkábban, de – még mindig előfordul, hogy nincs iratkezelési szabályzat, vagy az régi, érvénytelen, az illetékes levéltár által nem jóváhagyott. Előfordul, hogy némely iskola, vagy egy adott tankerülethez tartozóan az összes áttért a Poszeidon rendszer használatára, de mellette „biztos, ami biztos” papíron is iktatnak. A közoktatás és szakképzés irányítását végző államigazgatási szervek iratkezelése nem megoldott sem az iratkezelési szabályzat, sem pedig az irattári terv oldaláról. Ezen szervek közül nem egy például az iskolák részére jogszabállyal kiadott irattári tervet használja, ami viszont egyáltalán nem felel meg ezen szervek igényeinek. Az ellenőrzési tapasztalatok tükrében megállapítható, hogy kihasználva az iskolák állami fenntartását és a tanügyi igazgatás központosított jellegét, **sürgős beavatkozásra lenne szükség** a zavaros helyzet felszámolására megfelelő központi jogszabályalkotással, ami átláthatóbbá és nem utolsó sorban szakszerűbbé, egyúttal korszerűbbé tenné a szakterület iratkezelését. Még mindig vegyesnek mondható kép fogadta a levéltárosokat az önkormányzatoknál, különösen a kisebb, közös (községi) önkormányzati hivataloknál, legfőképpen a kirendeltségeknél. Az elektronikus iratkezelés az ASP szakrendszeren keresztül még nem teljes, inkább csak az iktatás fázisa mondható annak. Előfordul, hogy a papíralapú iratok felcsatolása elmarad, illetve az elektronikusan érkező iratokat inkább kinyomtatják és úgy kezelik tovább. Elektronikus irat főként az adózási, illetve hagyatéki szakrendszerben keletkezik, illetve a hivatali kapun keresztül kiadmányozott iratok esetében. Ahhoz képest, amilyen mennyiségű és értékű irat az önkormányzati hivataloknál képződik, relatíve a személyi, tárgyi és elhelyezési feltételek összességében még mindig itt a legrosszabbak, de ugyanakkor az is elmondható, hogy a jellemzően uniós pályázatokból megújult hivatali épületek közül nem egy esetben itt is vannak már gyarapodó számú pozitív példák. Java részt ezen a szinten érzékelhető, hogy milyen sok múlik az adott község- vagy hivatalvezető felkészültségén, talpraesettségén, a „gondos gazda” szemléletén. Annak ellenére azonban, hogy az önkormányzatok egyre nagyobb része igyekszik gondot fordítani a hivatalaik iratkezelésének javítására és ennek keretében az épület felújítások során törekszenek a megfelelő kapacitású és minőségű irattárak kialakítására, sajnálatos módon még mindig elmondható, hogy 2022-ben sem volt egyedi a dohos, fűtetlen pincékben, külső épületrészekben és egyéb alkalmatlan helyeken való irattárolás, ahol semmilyen feltétel nem volt adott az iratok biztonságos, hosszú távú megőrzésére. Különösen ezekben az esetekben vagy – kisebb mennyiség esetén – ad hoc, vagy rövid határidőn belüli irat átadás-átvételt kértek a levéltárak. A 2022 szeptemberében megkapott köziratvédelmi hatósági eljárás alkalmazásával abban bízunk, hogy az érintett iratképző szervek hangsúlyt fektetnek a probléma megoldására. A jobb módú, pl. Balaton-parti KÖH-ök esetében megfigyelhető, hogy iratkezelésük bizonyos fázisait vállalkozóra bízzák.

A problémák egy része időlegesen ugyan akceptálható, de hosszabb időtávlatban nem elfogadható. A papíralapú iratok kezelésénél változatlanul az egyik legneuralgikusabb pont a selejtezés kérdése. Az önkormányzati hivataloknál – de igaz ez más iratképzőkre is – a legtöbb esetben a krónikus helyhiány a szakszerű selejtezéssel orvosolható volna, esetenként ki lehetne váltani a nem megfelelő, vagy egyenesen alkalmatlan tároló helyeket, ráadásul ezzel együtt a nem selejtezhető évkörök átadhatóvá válnának a levéltárak számára, ami szintén az irattárak zsúfoltságát enyhíthetné. Az iratképző szervek leginkább a munkaerőhiányra hivatkoznak. A selejtezés – amely kétségkívül a legbonyolultabb, legnagyobb tapasztalatot és szaktudást igénylő, felelősségteljes munka – elmaradása legtöbbször sokkal inkább hibás prioritás meghatározás, szervezetlenség és gondatlanság eredménye. Szerencsére súlyos iratkárosodásról hiányokról a legritkább esetben adtak számot az év folyamán a levéltárak, kényszerselejtezés is csak kevés (10) esetben fordult elő. Ugyanennél a szervtípusnál okozza a legtöbb gondot a hivatalvezetők még mindig gyakori fluktuációja, minekutána viszonylag ritka esetnek számít egy községi (közös) önkormányzati hivatal esetében, hogy az ötévenkénti ellenőrzés során kétszer egymás után ugyanazt a személyt találjuk. Szisztematikusan és kiváló minőségben a rendvédelmi szervek és az ügyészségek selejteznek, emellett a bíróságok és az államigazgatási, kormányhivatali szervek küldik rendszeresebben az iratselejtezési

jegyzőkönyveiket elbírálásra a területileg illetékes megyei levéltárakhoz. Érzékelve a problémát, 2020-ban változtatott is a jogalkotó a selejtezés jogi hátterén, igyekezve rákényszeríteni a szerveket a gyakoribb selejtezésre. 2021-ben 3044, míg 2022-ben 3115 selejtezési jegyzőkönyvet bíráltak el a megyei tagintézmények. Ebből a két adatból egyelőre még nem lehet messzebb menő következtetéseket levonni, hogy a növekedés a jogszabályi változásnak tudható-e be vagy véletlenszerűség áll a háttérben, mindenesetre nagyságrendi változás nem történt egyelőre ezen a téren. Minőségi változás abban az értelemben viszont konstatálható, hogy különösen az államigazgatási, kormányhivatali iratképzők – akiknek egyébként is kötelező lenne – egyre nagyobb arányban, egyre „bátrabban” küldik a Poszeidon rendszeren keresztül a selejtezési jegyzőkönyveiket, így mód nyílik azok tisztán elektronikus nyomvonalú kezelésére.

Külön problémahalmazt képez az elektronikus iratok kérdése. Elektronikus irat címen sok helyütt jellemzően az iktatóprogram által képzett elektronikus iktatókönyv képződik, amelynek helyi tárolása, megőrzése a kisebb iratképzőknél ad hoc jellegű, nem kiforrott, még ha szabályszerű is. Különösen a nem hierarchikus felépítésű, vagyis az önkormányzati és egyes intézménytípusokra jellemző, miszerint az elmentett adatbázisok offline eszközökön, jellemzően optikai meghajtókon tárolódnak, ami ma már egyáltalán nem tekinthető biztonságos őrzési módnak. Az akkreditált iktatóprogramok megjelenése és elterjedése előtti korszakban keletkezett, általában házilag barkácsolt iktatóprogramok adatbázis termékei még nagyobb veszélyben vannak.

A kisebb, jellemzően intézményi iratképzők a külső cégek szerverhotel szolgáltatását nem tudják megfizetni vagy nem is tudnak ilyen jellegű szolgáltatásokról. Az ellenőrzések során ezen anyagok MS Excel – vagy más hasonló – programba való átalakítását javasolták a kollégák, amely már inkább kezelhetőbbek, talán könnyebben konvertálhatók lesznek a későbbiek során. Az elektronikus formában tárolt iratok közlevéltári átvételének eljárásrendjéről és műszaki követelményeiről szóló 34/2016. (XI. 30.) EMMI rendeletben foglaltak gyakorlati alkalmazása számos kérdést indukált az iratképzők részéről, amely felveti az iratkezeléssel kapcsolatos képzések szükségességét.

Az alábbi táblázat számszerűen foglalja össze az illetékességi terület felügyelete során végzett munkákat

Levéltár megnevezése (illetékességébe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma (terv/tény). (Ebből utóellenőrzés száma U, online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok tervek/tény	Cégbíróságtól érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott kényszer- selejtezések száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyiség (ifm / db / GB/MB)
SZKI Köziratvédelmi Hatósági és Iratkezelés- felügyeleti Osztály (354)	62/54 (U:1)	központi közig: 14/15 területi közig: önk.: 8/8 köztestület: 2/1 alapítvány, egyesület: 3/5 gazdasági társaság: 17/12 szoc. és eü. intézmények: 3/2 alap és alapkezelők: 2/3 jogszolgáltatás: 4/4 szakmai kamarák és karok:4/3 kutatóközpont: 1/0 egyéb. 1/1	0	386	10	131	12 papír alapú átvétel:208,33 E-irat átvétel: BM 15,27 GB; LÜ 1,04 GB
Gazdasági Levéltári Osztály (95)	14/13 (U:3)	gazdasági társaság: 14/10	0	79	3	35	20 papíralapú átvétel: 159,79 ifm
MNL Központi összesen -449	76/67 (U:4)	központi közig: 14/15 területi közig.: önk.: 8/8 köztestület: 2/1 alapítvány, egyesület: 3/5 gazdasági társaság: 27/22 szoc. és eü. intézmények: 3/2 alap és alapkezelők: 2/3 jogszolgáltatás: 4/4 szakmai kamarák és karok:4/3 kutatóközpont: 1/0 egyéb. 1/1	0	465	13	166	32 papíralapú átvétel: 368,12 ifm. E-irat átvétel: 16,31 GB
MNL BKML (342)	22/25	területi közig.: önk.: 0/3; területi közig.: kormányhiv.: 7/7 rendvédelmi szervek: 2/2 jogszolgáltatási szervek: 13/13	735	195	1	22	14 szerv: 7,72 ifm
MNL BaML (374)	43/54	területi közig.: önk.: 24/38 területi közig.: kormányhiv.: 9/2 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 4/8 rendvédelmi szervek: 0/1 jogszolgáltatási szervek: 0/1 szakmai kamarák és karok: 2/1 szoc. és eü. intézmények: 0/1 szakképzési centrum és tankerületi központ: 0/1 egyéb szervek: 0/1	266	141	0	11	2 szerv: 113,55 ifm

Levéltár megnevezése (illetékességébe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma (terv/tény). (Ebből utellenőrzés száma U; online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok tervek/tény	Cégbíróságtól érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott kényszer- selejtezések száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyiség (ifm / db / GB/MB)
MNL BÉML (407)	35/35	területi közíg.: önk.: 17/16 területi közíg.: kormányhiv.: 12/12 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 4/6 rendvédelmi szervek: 0/1 jogszolgáltatási szervek: 2/0	160	122	1	20	25 szerv: 120,6 ifm
MNL BAZML (587)	66/20	területi közíg.: önk.: 66/20	645	146	0	26	25 szerv: 151,7 ifm
MNL CSML (565)	42/36 (U:2)	területi közíg.: önk.: 11/7 területi közíg.: kormányhiv.: 4/3 alapítvány, egyesület: 1/1 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 9/9 rendvédelmi szervek: 4/4 jogszolgáltatási szervek: 6/6 szakmai kamarák és karok: 1/1 szoc. és eü. intézmények: 2/2 kutatóközpont: 1/1 szakképzési centrum és tankertületi központ: 2/2	368	143	0	24	23 szerv: 104,17 ifm, 129 db;
MNL FML (318)	79/83	területi közíg.: önk.: 26/25 területi közíg.: kormányhiv.: 12/12 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 39/40 rendvédelmi szervek: 0/4 jogszolgáltatási szervek: 2/2	345	219	0	22	17 szerv: 162,22 ifm
MNL GYMSMGYL (219)	10/5	területi közíg.: önk.: 5/2 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 2/2 szakképzési centrum és tankertületi központ: 0/1	351	265	0	9	9 szerv: 12,77 ifm
MNL GYMSMSL (206)	20/13	területi közíg.: önk.: 4/3 területi közíg.: kormányhiv.: 12/7 köztestület: 1/1 rendvédelmi szervek: 2/2	163	47	0	5	9 szerv: 43,35 ifm

Levéltár megnevezése (illetékességébe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma (terv/tény). (Ebből utóellenőrzés száma U; online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok tervek/tény	Cégbíróságtól érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott kényszer- selejtezések száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyiség (ifm / db / GB/MB)
MNL HBML (805)	62/32 (U:7)	területi közíg.: önk.: 25/19 területi közíg.: kormányhív.: 5/0 alapítvány, egyesület: 0/1 gazdasági társaság: 0/1 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 16/4 rendvédelmi szervek: 0/1 jogszolgáltatási szervek: 4/0 szakmai kamarák és karok: 1/0 szoc. és eü. intézmények: 3/2 szakképzési centrum és tankerületi központ: 1/1 egyéb szervek: 7/3	645	511	2	15	0
MNL HML (425)	40/42	területi közíg.: önk.: 24/19 köztestület: 2/0 alapítvány, egyesület: 3/3 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 11/16 szoc. és eü. intézmények: 1/1 alap és alapkezelők: 1/1 szakképzési centrum és tankerületi központ: 2/2	533	160	0	27	16 szerv: 11,14 ifm
MNL JNSZML (470)	31/21	központi közíg.: 5/4 területi közíg.: önk.: 6/1 területi közíg.: kormányhív.: 8/6 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 11/9 szoc. és eü. intézmények: 1/1	522	79	2	49	15 szerv: 97,61 ifm
MNL KEML (335)	31/32	területi közíg.: önk.: 9/10 területi közíg.: kormányhív.: 7/7 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 5/5 jogszolgáltatási szervek: 2/2 szakképzési centrum és tankerületi központ: 8/8	507	93	0	13	5 szerv: 17,38 ifm, 221 db
MNL NML (322)	25/18	területi közíg.: önk.: 16/12 köztestület: 6/5 gazdasági társaság: 1/1	203	63	0	15	13 szerv: 45,59 ifm

Levéltár megnevezése (illetékességébe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma (terv/tény). (Ebből utóellenőrzés száma U; online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok terve/tény	Cégbíróságtól érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott kényszer- selejtezések száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyiség (ifm / db / GB/MB)
MNL PML (1122)	12/62	területi közig.: önk.: 6/17 területi közig.: kormányhiv.: 7/12 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 0/13 rendvédelmi szervek: 0/7 jogszolgáltatási szervek: 0/9 egyéb szervek: 0/4	1013	242	2	44	20 szerv: 251,42 ifm
MNL SML (361)	102/50	területi közig.: önk.: 16/2 területi közig.: kormányhiv.: 12/2 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 73/46 jogszolgáltatási szervek: 1/0	168	127	0	31	124 szerv: 91,98 ifm, 234 db
MNL SZSZBML (542)	78/44 (O:1)	területi közig.: önk.: 58/35 területi közig.: kormányhiv.: 3/0 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 13/7 jogszolgáltatási szervek: 2/2	884	109	0	22	0
MNL TML (300)	51/51 (U:1)	területi közig.: önk.: 12/7 területi közig.: kormányhiv.: 12/5 gazdasági társaság: 3/3 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 16/21 rendvédelmi szervek: 0/3 jogszolgáltatási szervek: 4/7 szakképzési centrum és tankerületi központ: 0/1 egyéb szervek: 4/4	175	81	1	8	18 szerv: 161,3 ifm
MNL VaML (339)	28/24 (O:13)	területi közig.: önk.: 14/14 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 7/7 rendvédelmi szervek: 3/3	100	189	0	35	8 szerv: 33,29 ifm
MNL VeML (283)	51/33	területi közig.: önk.: 17/11 területi közig.: kormányhiv.: 2/1 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 24/16 rendvédelmi szervek: 1/0 jogszolgáltatási szervek: 2/1 szoc. és eü. intézmények: 1/0 szakképzési centrum és tankerületi központ: 3/3 egyéb szervek: 1/1	109	103	1	14	13 szerv: 68,16 ifm,

Levéltár megnevezése (illetékességébe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma (terv/tény). (Ebből utóellenőrzés száma U, online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok terve/tény	Cégbíróságtól érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott kényszer- selejtezések száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyiség (ifm / db / GB/MB)
MNL ZML (373)	78/78	központi közig.: 1/1 területi közig.: önk.: 10/10 területi közig.: kormányhiv.: 27/27 gazdasági társaság: 2/2 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 26/26 rendvédelmi szervek: 1/1 jogszolgáltatási szervek: 2/2 szoc. és eü. intézmények: 4/4 szakképzési centrum és tankerületi központ: 2/2 egyéb szervek: 3/3	201	80	0	14	12 szerv: 106,33 ifm
MNL megyei levéltárak összesen: 8695	895/766 (86%)	központi közig.: 9/5 területi közig.: önk.: 366/271 területi közig.: korm.hiv.: 139/103 köztestület: 9/6 alapítvány, egyesület: 4/5 gazdasági társaság: 6/7 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 260/245 rendvédelmi szervek: 13/29 jogszolgáltatási szervek: 38/43 szakmai kamarák és karok: 4/2 szoc. és eü. intézmények: 12/11 alap és alapkezelők: 1/1 kutatóközpont: 1/1 szakképzési centrum és tankerületi központ: 18/21 egyéb szervek: 15/16	8093	3115	10	426	368 szerv: 1600,28 ifm; 584 db;

Levéltár megnevezése (illetékességébe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma (terv/tény). (Ebből utóellenőrzés száma U; online ellenőrzés száma O:)	Ellenőrzött szervtípusok tervek/tény	Cégbíróságtól érkezett felszámolások száma	Jóváhagyott selejtezési jegyzőkönyvek száma	Jóváhagyott kényszer- selejtezések száma	Jóváhagyott iratkezelési szabályzatok és irattári tervek száma	Illetékességi iratátvételek (elektronikus és papíralapú) összmenyiség (ifm / db / GB/MB)
MNL összesen: 9144	968/833 (86%)	központi közig.: 23/20 területi közig.: önk.: 374/279 területi közig.: korm.hiv.: 139/103 köztestület: 11/7 alapítvány, egyesület: 7/10 gazdasági társaság: 33/29 alap-, közép- és felsőfokú köznevelési intézmények: 260/245 rendvédelmi szervek: 15/31 jogszolgáltatási szervek: 42/47 szakmai kamarák és karok: 8/5 szoc. és eü. intézmények: 15/13 alap és alapkezelők: 3/4 kutatóközpont: 2/1 szakképzési centrum és tankerületi központ: 18/21 egyéb szervek: 16/17	8093	3580	23	592	388 szerv: 1968,4 ifm; 604 db; 2 szerv: 16,31 GB

Az MNL Központi szervezeti egysége az SZKI KVIFO és az Országos Levéltár GSZO GSZCS együtt összesen a tervezett 76 ellenőrzésből 67 iratkezelés ellenőrzést folytatott le (2021:52) illetékességéből. 465 iratselejtezést (2021:341) hagytak jóvá, 13 kényszerselejtezést engedélyeztek és 166 iratkezelési szabályzat (2021:170) bevezetéséhez adták egyetértésüket. Cégbíróságtól felszámolási értesítést nem kaptak 2022-ben.

A megyei levéltárak összesen 766 (2021: 621) iratképző szervet ellenőriztek illetékességéből a tervezett 895-ből. A tagintézmények 426 (2021: 304) iratkezelési szabályzatot vizsgáltak át és hagytak jóvá az esetlegesen szükséges javítások után. Emellett 3115 + 10 (2021: 3044) selejtezési jegyzőkönyvet hagytak jóvá, míg a cégbíróságokról 8093 (2021: 6129) felszámolási értesítés érkezett a levéltárakba.

2. Állománygyarapodás

2.1. Gyarapodás

Az MNL 2022. évi állománygyarapodását jelentősen befolyásolta a levéltár raktárainak befogadóképessége. Ez komoly gondot okozott az Országos Levéltáron kívül számos tagintézményben is: Bács-Kiskun, Baranya, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Komárom-Esztergom, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Zala Megyei Levéltárak esetében. Az átvett iratanyag nagyobb része, úgy ahogy a korábbi években is, illetékességből történő átvétel eredménye. Ez a 2022. évi gyarapodás mintegy 97%-a. Letét egyetlen egy volt.

Az alábbi táblázatban a levéltár hivatalos nyilvántartásából származó adatok találhatóak, a már állományba vett iratok esetében. Ezekon kívül az MNL átvett még 2022-ben további 717,07 ifm-t, de ezek törzskönyvezése még nem történt meg.

Papíralapú adathordozók esetén:

Tagintézmény	ifm		Darabszám	
	LE száma	ifm	LE száma	db
BKML	24	10,54	0	0
BaML	4	24,72	1	310
BéML	70	125,65	0	0
BAZML	2	1,44	0	0
CSML	0	0	0	0
FML	32	162,36	0	0
GyMSMLGyL	0	0	0	0
GyMSMLSL	0	0	0	0
HBML	0	0	0	0
HML	16	11,15	0	0
JNSzML	20	6,75	12	322
KEML	14	20,35	1	248
NML	32	47,85	1	71
PML	35	264,74	0	0
SML	123	76,88	0	0
SzSzBML	0	0	0	0
TML	63	185,66	5	13
VaML	18	8,66	0	0
VeML	35	54,71	2	2
ZML	84	107,36	3	81
OL 1945e	0	0	0	0
OL 1945u	8	53,09	0	0
OL GLO	1	3,6	0	0
OL MGYO	35	4,09	5	13
MNL szinten összesen	616	1169,60	30	1060

Nem papír alapú adathordozók esetén:

- Mikrofilmgyarapodás: nem volt
- Digitális másolat: 1947 fájl, 4018 felvétel, 62.158,2 MB
- Digitálisan átvett hitelesített másolat: 9708 ifm (digitalizált irat eredeti terjedelme)

2.2. Fogyatéék

Tagintézmény	Leírás	Fogyás jogcíme: Tagintézményen/szervezeti egységen kívüli átadás
BKML	HU-MNL-BKML-VIII.1. Kecskeméti Egyetemes Református Jogakadémia iratai Kecskeméti Egyetemes Református Egyházközség Levétárának átadott iratok	9,61 ifm
SML	Selejtezés: HU-MNL-SML-XXIX.206. Fonyódi Tourist-Info Kft. Iratai	0,24 ifm
	HU-MNL-SML-XXIX.4. Somogy Megyei Nyomdaipari Vállalat iratai	6,52 ifm
	HU-MNL-SML-XXIX.12. Kaposvári Húskombinát iratai	10,37 ifm
	HU-MNL-SML-XXIX.7. Somogy Megyei Finommechanikai és Gépjavító Vállalat iratai	1,87 ifm
	HU-MNL-SML-XXIX.13. Kaposvári Közúti Építő Vállalat (KÉV) iratai	58,47 ifm
	HU-MNL-SML-XXIII.704. Babócsa Községi Közös Tanács iratai	2,45 ifm
	HU-MNL-SML-XXIII.703. Attala Községi Közös Tanács iratai	2,70 ifm
VaML	Kőszegi Városi Múzeum, Könyvtár és Levéltárnak átadott iratok	405,17 ifm 77db oklevél 32 db térkép
ZML	HU-MNL-ZML-XXIII.883.f. Túrjei Községi Tanács iratai. Külön kezelt iratok	0,05 ifm
OL MGYO	Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátságnak átadott iratok HU-MNL-OL-9 2256-115. Szívós Donát Bálint	0,06 ifm
OL (összesen)		0,06 ifm
Megyék (összesen)		497,45 ifm 77 db oklevél 32 db térkép

2.3. Bértárolt iratok

Az MNL-ben még mindig nagyon sok mondható a bértárolt iratok mennyisége. Összesen 14723,52 ifm iratot őriz az MNL 11 tagintézménye. A legnagyobb mennyiséget a Nógrád Megyei Levéltár (10.000 ifm.), de 700 ifm feletti a bértárolt iratok terjedelme Borsod-Abaúj-Zemplén, Baranya és Heves megyékben is.

3. Állományvédelem és reprográfia

3.1. Általános tevékenység – Megyei levéltárak

Az intézményi integrációt követően elindult egy folyamat, amelynek során a műszaki állapotában legsürgősebbnek ítélt levéltárakban megkezdődtek és részben befejeződtek azok az építési/felújítási munkálatok, amelyeknek az intézmény vezetése a szakmai vélemények alapján prioritást adott.

A 2021 első félévében elindult, az MNL teljes 16/35mm-es celluloid mozgófilmjeinek digitalizálására vonatkozó projekt 2022. év végével lezárult, melynek eredményeként 2406 tekerecs mozgókép digitális másolata készült el. Ez mind állományvédelmi, mind tartalomfejlesztési szempontból az év kiemelt reprográfiai programja volt.

2022. első félévében folytattuk a digitális multispektrális fotografikus kísérleteket, melyet az előző években kezdtünk meg. A munka során egyértelművé vált, hogy egy olyan technológiáról van szó, amely a jövőben markáns irányzatát adhatja a papíralapú iratok másolatkészítésének. A technológia kutatása már az 1950-60-as években is felmerült az Országos Levéltárban, de finansziális és állományvédelmi okokból megállt. A digitális technológia és az UV-mentes fények azonban új lendületet adhatnak a kezdeményezésnek.

A 2022-es év raktározási és állományvédelmi körülményeket jelentősen befolyásoló kiemelt beruházásai

MNL Békés Megyei Levéltára: A 2021-re tervezett nyílászárócsere folytatás, áthúzódott 2022 év elejére; összesen 41 ablakot érintett az utcafronton történő felújítás. A munkálatok rendben lezajlottak.

MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára: 2021-ben megkezdődött a Miskolci Egyetem területén új levéltári épület felépítése. Az építkezés ez évben alapvetően a tervek szerint haladt és előre láthatóan 2023 májusában befejeződik. Az egyetemi könyvtár területén lévő munkálatok elősegítése érdekében mintegy 1000 folyóméternyi könyvanyagot fogadtak be ideiglenesen az Alsózsolcai Fióklevéltárban.

MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára: A Hajdúböszörményi Fióklevéltár tetején 2020-ban a tetőfedő anyag cseréje befejeződött, 2022-ben pedig teljes körű villamoshálózat felújítás, majd ezt követően fal- és mennyezetfestés volt az épületben.

Raktárak állapota

Országos Levéltár

A levéltári célra tervezett Bécsi kapu téri épület megépülte után közel 100 évvel is jól szolgálja rendeltetését. A raktári tároló rendszer kialakítása ma is megfelelő. Épületgépészetileg azonban az épület elavult, elhasználódott, az átfogó felújítás hosszú időn át nem történt meg. Az ablakok a legtöbb raktárban felújításra szorulnak, az ablakszárnyak közül nem mindegyik nyitható-zárható megfelelően. A fűtési rendszer elavult, nem kellően szabályozható és nem biztonságos. A nem megfelelő szigetelés miatt a külső esőcsatorna felől is előfordul beázás. A falakon beázások, helyenként erős salétromosodás nyomai láthatók. A Daróczi utcai raktárak és a munkaszobák egy légtérűek, és habár a nyílászárók árnyékolása megoldott, a fűtési szezonban és nyáron is itt mérhető a legmelegebb hőmérsékleti adatok, a levegő ezzel együtt sokszor túl száraz. Az óbudai raktárakban a pincehatás kedvező, ingadozásoktól mentes klimatikus körülményeket biztosít az itt őrzött dokumentumok számára. A raktári falakon egyes helyeken repedések láthatók, amelyeket szakértők talajmechanikai okokra vezetnek vissza, de intézkedést kívánó akut kockázatot jelenleg nem látnak. A raktárak jól berendezettek és felszereltek.

MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára: Legsúlyosabb, évtizedek óta halmozódó problémát a raktári kapacitás krónikus hiánya jelenti. A tárgyév végén az intézmény érdemleges mennyiségű üres állványzattal alig rendelkezett, mely névlegesen 170 polcfolyóméternyi befogadó kapacitást jelent. Egységei közül a leghátrányosabb helyzetben a Kiskunhalasi Fióklevéltár van. Az egykori polgárházból kialakított levéltárépület általában véve korszerűtlen architektúrájú, állapota leromlott, raktárai rossz megvilágításúak és penészedésre hajlamosak. Falazata, belső terei szigetelést és átfogó renoválást igényelnének. A tovább már nem bővíthető ingatlan 65 fm szabad raktárkapacitással rendelkezik. A Kiskunfélegyházi Fióklevéltár túltelített, kénytelenek iratokat dolgozó irodában és kutatóteremben is elhelyezni. Az épület építészeti adottságai miatt a plafon rendszeresen átázik, melyet vakolathullás kísér. A Bajai

Fiókleveztár 2020 során új épületbe költözött. Az átvétel óta eltelt időszak során vízelvezetési és felújítási munkák zajlottak az ingatlanban, ennek ellenére az épület állapota további beavatkozásokat igényel. Különösen az alagsori raktárak helyzete kritikus, ahol a penészfertőzés intenzív terjedésének csak a fűtés és páramentesítő készülékek állandó együttes használatával lehet elejét venni. Az ingatlan raktárai megteltek, új állványzat beszerelésével kb. 150 folyóméternyi potenciális bővítésre van lehetőség. Kecskeméten immár 4 telephellyel is rendelkeznek, melyek közül a tárgyév végén rendeltetésszerűen kettőt használnak. A Klapka utcai központ az iratanyag elhelyezésére alkalmas, de túltelített, itt 360 ifm mennyiségű iratanyag kényszerből a betonpadozaton lett elhelyezve. 2023. év folyamán némi enyhülést hozhat, ha a Kecskemét, Kossuth téri (Városházi) részleget a renoválási munkák végeztével visszakapják. Az MNL vagyonkezelésébe került továbbá Kecskeméten, a Lorántffy Zsuzsanna u. 1. szám alatti ingatlan is, mely a későbbiekben számottevő, de pillanatnyilag csupán potenciálisan mérhető raktári bővülést hozhat, mivel az ingatlan állapota erősen lepusztult, így az csak egy teljeskörű felújítást követően fogadhat iratokat. Ideiglenes jelleggel használják a megyeszékhelyen a Katona József tér 8. szám alatti ingatlan egy részét, ahol 3 folyókilométernyi iratanyagot őriznek, közel sem nem ideális körülmények között.

MNL Baranya Megyei Levéltára: A Nyírfa utcai részleg épületének falain – korábbi funkciójából adódóan – több helyen ún. „kopolit üvegezés” található, amelynek egyes elemeit a jövőben célszerű lenne befelezni a jobb szigetelés miatt. Az épület tetőszigetelése több helyen megsérült, ezért a raktárak beáznak, a lapostető javítása elengedhetetlen. A beázástól érintett épületrészeket kiürítették, jelentős anyagot költöztettek át a Rét utcai részlegbe.

MNL Békés Megyei Levéltára: A gyulai raktárépületben nincs klimatizálás. Ezt a megfelelő időpontban végzett szellőztetéssel helyettesítjük. Békésen van klímaberendezés, de jelenleg kikapcsolt üzemmódban.

MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára: A sátoraljaújhelyi raktári kapacitáshiány megoldása érdekében az Alsózsolcai Fiókleveztár V. számú raktára galériájának egy része lebontása került, majd a dexionok a Sátoraljaújhelyi Fiókleveztár számára, a polgármesteri hivatal által biztosított új helyiségekben kerültek beépítésre. Ennek következtében mintegy 700 folyóméteres kapacitásnövelést sikerült Sátoraljaújhelyen biztosítani.

MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára: A szentesi épület raktárainak állapota változó, a pincében több helyen megjelent a salétrom, javítási munkákra lenne szükség. A városházi pince jelenleg iratok tárolására már nem alkalmas. A két üresen álló raktár beállványozása megtörtént, így megkezdték áttelepíteni a méltatlan körülmények között tárolt iratokat egy, a restaurátor kolléga által az iratok átköltöztetése esetére javasolt – időközben kiürített – átmeneti raktárba (ahol a portalanítás, fertőtlenítés megtörténhet). A későbbiekben szükségük lesz állományvédelmi szakemberre, aki segít kiszűrni a fertőzött iratokat.

MNL Fejér Megyei Levéltára: Az MNL Fejér Megyei Levéltára épülettechnikai, raktártechnikai értelemben modern, jól felszerelt intézmény. Az elmúlt évek bizonyították, hogy a rendszeres karbantartás, állagmegóvás alapvető fontosságú az üzembiztonság szempontjából. Ugyanakkor a költségeinket növeli, hogy folyamatosan cserélni kell az akkumulátorokat (riasztóban, irányfényekben, liftben), izzók stb. és a karbantartásokat (hűtőközeg szivárgásvizsgálatot) is el kell végeztetni.

MNL Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára: A győri központi épület fűtési rendszerének felújítása mindenképp szükséges, a raktárak teljes körű renoválási munkálatai időszerűek. A Mosonmagyaróvári Fiókleveztár székhelye 2022. december elsejétől az Erkel Ferenc utca 3. szám alatt található, amely épület korszerűsítése, modernizációja nélkülözhetetlen.

MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára: A Csatai Endre u. 9. raktárra vonatkozólag a tulajdonjogi viszonyok tisztázása lenne rendkívül fontos, majd ezt követően a raktár alapozási hibáinak orvoslása, a kazán cseréje/korszerűsítése, továbbá a lift munkahengerének a javítása. További probléma a Fő tér 5-ben elhelyezkedő látványraktár egykori megyei nemesi családjának címereivel ellátott ablakainak felújítása, továbbá ugyanezen terek fűtésének megoldása, decemberre a hőfok itt fűtés hiányában 12 °C-ra süllyedt. Energiatakarékossági szempontból is fontos lenne hosszú távon a Fő tér 5. alatti épületrész ablakainak szigetelése, cseréje.

MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára: A Levéltár jelenleg 7 helyen (3 kutatóhely, 4 külső raktár), szétszórva működik. Az épületek meglehetősen elavultak, raktárai a 2022. évi minősítés során a sürgősségi megoldásnak elfogadható és az alkalmatlan minősítést kapták, vagyis nem felelnek meg az állományvédelmi előírásoknak és zsúfoltak is (a 2014 nyarán megvásárolt Angyalföld téri raktár is megtelt a 2015. év végére). A Központ üzemeltetése gazdaságtalan, fűtési költsége jelentős; a beázások, a csőtörések (hálózati, szenny-, eső-) és a dugulások állandó gondot jelentenek; továbbá a villamos hálózat is régi, ráadásul központi áramtalanítása sem lehetséges. A Kossuth utcai Kutató 7 szinten őriz iratokat, de ennek raktárai sem rendelkeznek tűz- és füstjelzővel.

MNL Heves Megyei Levéltára: 2022-ben a szakfelügyelet által végzett raktárminősítés eredménye némileg kedvezőbb a 2017. évihez viszonyítva, valószínűleg a régi kazán cseréje hatott kedvezően a klimatikus viszonyokra. A korábbi rendszeres beázást egyelőre sikerült megakadályozni a tetőn végzett kisebb javításokkal, de a munkálatok ellenére a levéltárban továbbra is küzdeni kell a nagyobb esőzések alkalmával, évente 1-2 esetben előforduló beázás ellen. Nem történt meg a raktárhelyiségek belső szigetelése, emiatt a raktárhelyiségek falán továbbra is felfedezhetők a korábbi vizesedések nyomai. Mindezeket túl helyhiányunk egyre aggasztóbbá válik, mivel a jelenlegi szabad raktári kapacitásból mindössze 150 ifm az, ami egybefüggő.

MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára: Mindkét épületben szellőzőberendezés van. A készülék páratartalom szabályozására nem alkalmas, csak fűtésre és levegőcserére/szűrésre.

MNL Nógrád Megyei Levéltára: Csak a Salgótarjáni Központ A1 jelű raktára rendelkezik klímaberendezéssel. Működtetése a tavaszi, nyári és őszi időszakban az időjárástól függ. Télen a klíma légkezelője biztosítja a fűtést, hőcserélő közvetítésével. A teljes klímaberendezés 50% kapacitással működtethető a jelentős költségvonat miatt.

MNL Somogy Megyei Levéltára: A levéltár iratanyaga 2017-ben egy helyre költözött, azóta a Kaposvár, Bartók utcai komplexumban végzik munkájukat az MNL dolgozói. Azonban 2021. év végére a raktáraik jó része betelt, és csak nagyobb anyagmozgatással tudnak helyet felszabadítani. A C épület szigetelési problémái 2018 őszén megoldódtak, de sajnos a raktárak páratartalmi helyzete a nyári klimatikus viszonyok között kritikus.

MNL Tolna Megyei Levéltára: A levéltár használatában három helyszínen 4 épület van. Az épületek állapotában az előző évihez képest változás nincs. A Keselyűsi úti I. számú épületünkben előfordulnak még beázások, annak ellenére, hogy a tetőszigetelés már 4 éve megtörtént. A külső falszigetelés és ablakcsere után megjelent penészedést gyakori szellőztetéssel, illetve a raktárajtó folyosói nyitvatartásával szabályozni tudtuk. Az épületben kialakított új raktárakban a hiányzó tárolóeszközöket a telepen található másik raktárbázis üres salgóinak áttelepítésével oldottuk meg. Így tudtuk az évben jelentős mennyiségű iratátvitel számára a helyet biztosítani. A szakfelügyelői jelentés szerint mind ez, mind a telephelyen található II. épületünk raktárai a megfelelő minősítést kapták, annak ellenére, hogy a klimatikus viszonyokban a legalacsonyabb és a legmagasabb hőmérséklet közötti értékeltérés viszonylag magas. A főépületben főként a külső, mindössze 11 éves ablakok állapotában történt romlás. A képességeink szerint a nyílászárók rögzítését, zárhatóságát megoldjuk. Végleges javítása a levéltár 2023-ban történő költözése után már a következő használatra vár, és az elmaradt főépületi kezelői jog rendezése is most már elvesztette jelentőségét. A főépülethez közeli, Bartina utcai épület hátsó traktusában elvégzett nyílászárócsere és szigetelés ellenére is a raktáraink közül itt található csak „elfogadhatónak” minősített raktár. 2023-ban történő költözésünk során a Bartina utcai épületet is elhagyjuk, a problémák, hiányok (klimatikus viszonyok, páratartalom) ezáltal számunkra megoldást nyerne.

MNL Veszprém Megyei Levéltára: A raktárak állapota kielégítő, a két feudális raktárban nem működik a klíma. A raktárminősítéskor az új Állományvédelmi Ajánlás alapján megfelelő minősítést kaptak. A minősítés sajnos rosszabb lett az 5 évvel ezelőttihez képest. Több tényező játszhat ebben közre: időjárási körülmények, az épület műszaki állapotának egyes problémái, de leginkább a mérési módszerek különbsége, mivel kézi méréseket tudunk csak folytatni, mert nem működőképesek a korábban használt automatikus gépi mérőegységek. 2021 decemberében beázást észleltünk a 3. emelet egyik raktárában, a tető javítása (még mindig) folyamatban van. Veszprémbe a 107 és 108-as számú feudális kori iratok tárolására szolgáló raktárakban van telepítve gépi klímaegység. Korábbi üzemeltetése alatt a klímagép gyakran meghibásodott, ezért gazdaságossági okokból kb. 2010 óta nem üzemel.

MNL Vas Megyei Levéltára: Az MNL Vas Megyei Levéltárának 2001-ben átadott új szombathelyi központi épülete korszerű, állapota megfelelő. Raktárminősítés szerinti besorolás: 6 raktár „megfelelő”, 1 raktár „elfogadható.” Az új épülethez kapcsolódó régi, műemléki épületrész esetében középtávú feladatként tervezendő a nyílászárók felújítása, hőszigetelt ablakok beépítése. Raktárminősítés szerinti besorolás: 2 raktárcsoport „megfelelő”, 1 raktárcsoport „elfogadható.” A levéltár raktáraiban klimatizáló berendezés nem található.

MNL Zala Megyei Levéltára: A levéltár központi épületében található 1-8. számú raktárhelyiségek közös jellemzője, hogy a helyiségek mindegyike földszinti raktár, melyekhez sem szellőztető rendszer, sem klímaberendezés nem tartozik. A helyiségek falai szárazak, a padlózat linóleummal borított. Fűtése szabályozható társasházi központi fűtés. A raktárak ablakain sötétítő függöny, illetve fényvédő fémspaletta van. A központi épület délnyugati szárnyában található raktárcsoport számos, egymásba nyíló kisebb helyiségből áll. A helyiségek a földszinten helyezkednek el, javarészt szárazak, bár helyenként salétromosodás tapasztalható, de az érintett falrészekkel az iratanyag nem érintkezik. A Balatoni úti A és B épület raktárcsoport falai szárazak, a padlózat aljzatbetonnal borított. Fényvédő relaxával felszerelt ablakok, az ajtók fémből készültek. A B épület tetőszerkezete több helyen, egyre nagyobb mértékben beázik esőzések idején.

Kiemelt figyelmet érintő kérdések, problémák

MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára: A tárgyévben átvett Kecskemét, Lorántffy Zsuzsanna utcai objektum hosszútávon orvosolhatja az iratelhelyezési problémákat, ugyanakkor az épületet jelen műszaki állapotában raktári célra nem alkalmas.

MNL Baranya Megyei Levéltára: A Rét utcai részleg nagy előnye, hogy viszonylag nagy udvari résszel rendelkezik. A terület hasznosítására megoldás lehetne, ha ide egy új raktárépület épülne. Évek óta súlyos és sürgősen megoldandó elhelyezési problémákkal küzdenek, amire szükségesnek látszik megoldást találni. Ezzel kapcsolatban több megbeszélést bonyolítottak, és 2022-ben újabb tárgyalásokat kezdeményeztek a Baranya Megyei Kormányhivatallal, a Baranya Megyei Önkormányzattal, Pécs város vezetésével, a Nemzeti Vagyonkezelővel, továbbá a Baranya megyei közgyűjtemények vezetőivel (a levéltári épületek közelében lévő kihasználatlan raktárépületekkel kapcsolatban) és a Pécsi Tudományegyetem főépítészével.

MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára: Az energiaválsággal összefüggésben Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata úgy döntött, hogy a fenntartása alá tartozó intézményeket 2022. december 17-ei hatállyal bezárja, az újrainytást pedig 2023. március 3-ára ütemezi. Mivel a Dóm téri épület hermetikus lezárását írták elő, így a levéltári munka is ellehetetlenült volna. Ennek megfelelően a Magyar Nemzeti Levéltár vezetése a levéltár Dóm térről történő végleges kiköltözését határozta el. November folyamán megkezdődött a levéltár költöztetése a Dóm térről a Kálvária téri épületbe. Három hét alatt átszállították a munkavégzéshez szükséges infrastruktúrát, beleértve a bútorokat és valamennyi ingóságukat. A IV. emeleten lévő iratanyag, valamint szakkönyvtári állomány egyelőre a Dóm téren maradt. Ezek költöztetése 2023 márciusában, a Somogyi-könyvtár nyitása után válik lehetségessé, költöztető cég bevonásával.

MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára: Az őrzési körülmények továbbra is csak részben felelnek meg az állományvédelmi előírásoknak, a raktárak közül egyre magasabb azoknak a száma, melyek szükségraktárként funkcionálnak. Emiatt, illetve az egyre csökkenő szabad férőhely kapacitás és az illetékességi területen átvételre váró iratanyag jelentős mennyisége miatt szükségessé vált egy új levéltári épület 5 éven belüli birtokba vétele. A levéltári célokra alkalmas, rendezett tulajdonosi háttérrel rendelkező, Esztergomban található épületeknek a felmérése már 2016-ban megkezdődött. Jelen pillanatban is úgy látják, hogy továbbra is a Szent István tér 4. szám alatt található Déli Kanonoksr részben levéltári célra történő igénybevétele jelentené a hosszútávú megoldást. A fejlesztés kapcsán 2022-ben is folyamatos volt a kapcsolattartás Esztergom Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalával.

MNL Pest Megyei Levéltára: Az MNL Állományvédelmi Osztályának segítségével elkezdtek egy új mérési rendszer kiépítését (Testo műszerek), amelynek folytatása szükséges. Az ablakok felújításra, szigetelésre szorulnak, mivel számos helyen hosszú ideig tartó vagy intenzív eső hullásakor a csapadékvizet bevezetik.

MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára: Több mint egy évtizede a legsúlyosabb probléma a raktárhiány és a szükségraktárnak minősített külső raktárak állapota. Egyik külső raktárban sincs tűzjelző és mozgásérzékelő biztonsági rendszer, két raktárban nincs víz, egyben egyáltalán nincs áram, a másikban energiatakarékosság miatt kapcsolták le ideiglenesen a villanyórát. A Varjúlaposon lévő két épület állapota folyamatosan romlik, a magas páratartalom miatt az iratok mind jobban penészednek. Az első félévben nagy feladatot és kiadást jelentett a Nyíregyháza Megyei Jogú Várostól ingyenes bérletbe kapott raktár visszaadása miatt új raktári férőhely kialakítása. A Honvédelmi Minisztériumnak köszönhetően az üresen álló Bottyán Laktanya gépkocsi átadóját térítésmentesen használhatják ideiglenes irattárolásra. A Széchenyi u. 25. sz. alatti, MNV Zrt. által térítésmentesen rendelkezésre bocsátott társasházi lakásban kialakított raktárból is kiköltöztek a laktanyába, és ide gyűjtötték össze a depózott és nehezen használható iratok közül azokat, amelyek az ügyfélszolgálati feladatellátáshoz szükségesek. A raktárfejlesztésre is egyelőre csak a laktanyában látnak lehetőséget, amennyiben a Honvédelmi Minisztérium átadna más épületeket is, és azok felújításra kerülhetnének. A raktárfejlesztést nem csak a belső, a „szükségraktárak” felszámolása indokolja, hanem az is, hogy az iratképzőknél kint lévő nagy mennyiségű anyag állapota is folyamatosan romlik. Mivel több mint egy évtizede csak a legveszélyeztetettebb iratokat tudják átvenni, ezért féltő, hogy a polgármesteri hivatalok és a gazdasági, kulturális iratképzők napi használatban már nem lévő iratai a helytelen tárolás/szakmai gondatlanság miatt elpusztulnak.

Restaurátori, kötészeti munkák

Országos Levéltár

A MNL OL Állományvédelmi Osztálya az MNL Szakmai Koordinációs Igazgatóságának szervezeti keretein belül működik. Az osztályhoz 2 restaurátor és 2 könyvkötő műhely tartozik. Az osztály munkatársai szakképzett restaurátorok, könyvkötők. Az osztály 2022. éves tevékenysége általános állományvédelmi feladatokra, állományvédelmi műhelymunkákra tagolódott. Az általános (megelőző) állományvédelem terén az OL-ban folytatódott a korábban kialakított raktári monitorozás és a mérési adatok (hőmérséklet, páratartalom) feldolgozása/nyilvántartása. A raktári paraméterek monitorozása adatgyűjtős műszerekkel folyamatosan történik. A műhelyek részben az éves terv alapján végezték munkájukat, részben terven kívüli munkákra került sor. Minden évben érezhetően egyre nagyobb mértékben jelennek meg a különböző kiállításokra, valamint projektek keretében történő digitalizálási kérések, melyek a tervezettnél olykor nagyobb mértékben veszik igénybe a műhelyek kapacitását.

2022-ben a restaurátorok az alábbi mennyiségeket restaurálását, konzerválását végezték el:

- 13.500 fólió irat
- 15 oklevél
- 45 címereslevél
- 1 pecsét
- 465 tervrajz
- 8 térkép
- 2 pergamen családfa
- 12 plakát
- 5894 dia
- 15 pecsétmásolat.

A könyvkötők 8012 lap javítását végezték, 32 könyvkötés készült el, 29 új kötést készítettek. 37.000 pallium vágását végezték el. 50 egyedi tárolóeszközt készült el.

MNL Veszprém Megyei Levéltára

Kötészet: A levéltár rendelkezik egy jól felszerelt restaurátor műhellyel, ahol egy szakképzett könyvkötő dolgozik. Az idei évben 2600 könyvlap javítása történt meg, 6 kötésjavítás és 132 új könyvkötés készült el. A műhely munkáját nehezíti a fogyó eszközök, anyagok folyamatos utánpótlása, beszerzése.

MNL Vas Megyei Levéltára

Restauráló műhely: A restaurátor műhelyben a két restaurátor egyike fizetés nélküli szabadságon van, a másik restaurátor nyugdíjba ment ebben az évben. 2022-ben a restaurálásra került iratok mennyisége összesen 438 fólió volt, ez mellett 37 térképek, 11 plakát, 10 kötés restaurálása történt meg. Az egyedi tárolóeszközökből 2 darab készült el.

MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltár

Kötészet: A műhelyben egy szakképzett könyvkötő dolgozik. Az idei év nagy részében a kolléga fizetés nélküli szabadságon volt, így a javított, bekötött iratok, kötetek mennyisége 12 darab volt.

MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára

Restauráló műhely: A műhelyben egy szakképzett restaurátor dolgozik. A restaurálásra került irategyüttesek mennyisége 2 044 folió volt, és 50 darab egyedi tárolóeszköz készült el.

MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára

Restauráló műhely: A műhelyben egy restaurátor dolgozik. A restaurálásra került irategyüttesek mennyisége): 707 darab könyvlap, 20 darab irat. Emellett restaurálásra került 2 darab tervrajz, 2 darab térkép, 1 darab meghívó, 724 darab kötet készült el.

MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára

Kötészet: A műhelyben egy szakképzett könyvkötő dolgozik. A kolléga más feladatok ellátása mellett restaurált 8 darab tervrajzot, valamint 4 darab egyedi tárolóeszközt készített el.

MNL Békés Megyei Levéltára

Kötészet: A műhelyben egy szakképzett könyvkötő dolgozik. Az idei évben restaurálásra került irategyüttesek mennyisége: 4091 lap, 6 darab tervrajz volt, és 92 darab egyedi tárolóeszköz készült el.

A tagintézmények többségében nincsenek klimatizált raktárak, kivétel Fejér, az OL (részben), Nógrád (részben), Pest (részben), Borsod (Alsószolca, nem működik), Szolnok (nem működik). Fejér megye raktári viszonyai a 2014-ben átadott új épülettel megoldódtak, itt a klímaberendezés szakaszosan üzemel. Az OL Bécsi kapu téri és a Daróczi u-i épületének raktáraiban nincs klíma, az óbudai föld alatti raktárak klímaberendezése továbbra is ki van kapcsolva. Itt kiszámított szellőztetéssel tudjuk a raktári klimatikus paramétereket a kívánt tartományban tartani. A megyei tagintézmények közül Bács-Kiskun, Békés, Csongrád-Csanád, Győr, Sopron, Komárom, Pest, Szabolcs egyes telephelyein/raktáraiban a legszélsőségeesebbek a hőmérséklet- és páratartalom értékek, jellemző a nagy téli-nyári hőingadozás és/vagy a magas páratartalom. Ezekben a raktárakban jellemző probléma a falak salétromosodása, a fűtés hiánya, illetve kikapcsolása takarékosági kényszerből, valamint a nyílászárók rossz állapota. A raktárak takarítását és szellőztetését mindenhol megoldják, és gondoskodnak az árnyékolásról is.

A raktári klimatikus paraméterek (hőmérséklet, páratartalom) változásainak monitorozását mindenhol folyamatosan végezték. A legtöbb tagintézmény már rendelkezik korszerű mérőműszerekkel (hordozható vagy rögzített), egy részük adatgyűjtős műszerekkel is. A mért adatokat számítógépen rendszerezik.

Dobozolás:

Az állományvédelem fontos részét képezi az iratanyag folyamatos átdobozolása. A rendezések során szinte mindenütt cserélik a régi, elhasználódott, savas tárolóeszközöket savmentes dobozokra, illetve savmentes palliumokba helyezik az iratokat. Az MNL intézményeiben az év során átdobozolásra került:

- az OL-ben 29 619 raktári egység, amely 3139,86 ifm;
- a megyei tagintézményekben összesen 6363 raktári egység, amely 782,08 ifm;
- tehát MNL-ben összesen: 35 982 raktári egység, amely 3921,94 ifm.

3.2. Restaurálás, konzerválás

Az MNL 4 tagintézményében van restaurátor műhely, 6 tagintézményben könyvkötő műhely, 2 helyen (OL, BAZML) pedig mindkettő. A tervet a tagintézmények/műhelyek teljesítették, több dokumentumfajta esetében túlteljesítés történt. A munkák kevés kivételtől eltekintve a tagintézmények saját műhelyeiben készültek.

Megnevezés	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen	Terv
oklevél, kódexlap, címereslevél	45 címeres 15 oklevél	- oklevél - címereslevél	15 oklevél 45 címereslevél	152 oklevél 20 címereslevél
irat, nyomtatvány, könyvlap	13 500 folio	6594 folio - kötet 0,45 ifm	20 094 folio - kötet 0,45 ifm	4 401 folio 19 kötet 18,12 ifm
tervrajz, térkép	465 terவrajz 8 térkép	16 terவrajz 48 térkép	481 terவrajz 56 térkép	371 terவrajz 175 térkép
pecsét, plakát, képeslap, családfa, rajz, fotó, üvegnegatív	1 pecsét 12 plakát 2 családfa 5894 35mm dia	1 plakát 4 fotóalbum 11 képeslap	1 pecsét 13 plakát 4 fotóalbum 11 képeslap 2 családfa 5894 35mm dia	300 pecsét 15 családfa 3 plakát
pecsétmásolat	15	-	15	0

3.3. Könyvkötészeti munkák

A palliumvágási igényeket nehéz tervezni, mert a rendezési munkák közben derül ki, hogy milyen palliumozási igény lép fel.

Megnevezés	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen	Terv
lapjavítás	8012	3607	11 619	15 002
könyvkötés javítása, új könyvkötés	32 javítás 29 új kötés	25 javítás 157 új kötés	57 javítás 186 új kötés	111 javítás 246 új kötés
palliumvágás	37 000	146	37 146	-
téka készítése	-	-	-	-
védőtok, tasak, mappa készítése	7 mappa 10 tok	8 mappa - védőtok	15 mappa 10 tok	-
védődoboz készítése	33 doboz	-	33 doboz	-

3.4. Biztonsági másolatok készítése (mikrofilmzés, digitalizálás)

A mikrofilmzés az utóbbi években háttérbe szorult, viszont a digitális felvételek száma megnőtt. Tervezett biztonsági (állományvédelmi) és kutatói megrendelésre végzett reprográfiai munkák, biztonsági másolatok készítése (digitalizálás, fotózás, mikrofilmzés, felvételek/másolatok száma) az alábbiak szerint alakult:

Mikrofilmzés: Sem az MNL tagintézményeiben, sem az III DTO reprográfiai műhelyeiben mikrofilmzés sem megrendelésre, sem állományvédelmi céllal nem történt. Az OL mikrofilmes eszközök karbantartása sok év kihasználatlanság után 2021. évben történt meg, azonban mikrofilmzést egyelőre nem tervezünk rajta.

Egyedi digitalizálás (fotózás): Az III DTO fotóműhelyeiben 39 148 egyedi beállítású/szerkesztésű felvétel készült kutatói megrendelésekre, továbbá címereslevelekről, oklevelekről, pecsétekről, bemutatott iratokról, valamint kiállításokhoz, publikációkhoz, ezen kívül események dokumentálásaként.

Megnevezés	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
egyedi digitalizálás (fotózás)	39 148	13 461	52 609

Tömeges digitalizálás (szkennelés): Az III DTO digitalizáló műhelyeiben 999 329 felvétel készült saját munkaerővel, kötetekről, szálas iratokról, térképekről, tervrajzokról, tervmunkában (és részben terven felül), projektek keretében. A tagintézmények közül Borsod, Csanád-Csongrád, Fejér, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom, Nógrád, Somogy, Szabolcs-Szatmár, Tolna, Vas és Veszprém végzett tömeges digitalizálást, ebből kiemelten sokat, Hajdú-Bihar és Veszprém. A digitalizálás eddig projektmunkákkal összefüggésben valósult meg.

Megnevezés	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
tömeges digitalizálás (szkennelés)	999 329	320 297	1 319 626

Mikrofilm-digitalizálás: Az III DTO műhelyében összesen 2 039 800 felvétel készült. A megyei tagintézményeknél, eszköz híján, nincs mikrofilm-digitalizálás.

Megnevezés	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
mikrofilm digitalizálás	2 039 800	0	2 039 800

4. A levéltári anyag nyilvántartása

4.1. Elektronikus levéltári nyilvántartás

Továbbra is kiemelt szakmai feladat volt az MNL egységes elektronikus nyilvántartási rendszere (scopeArchiv) használatának kiterjesztése. Az Elektronikus Nyilvántartások Főosztálya (ENYF) által készített folyamatleírások, útmutatók segítették a munkatársak munkáját. A hatékonyabb munkavégzést több belső képzés is támogatta.

Az ENYF-fel együttműködésben minden tagintézményben és az Országos Levéltár szervezeti egységeiben kiemelt feladat volt a törzskönyvi adatok ellenőrzése, javítása, illetve pótlása a szakmai rendelet, valamint az ISAD(G) szabvány előírásait, a statisztikai adatszolgáltatási kötelezettséget, valamint a 2023-ban MNL szinten bevezetendő online kikérés szempontjait figyelembe véve.

A törzsegységek adatlapjának javítása és kiegészítése (pl. Szervtörténet, Rendezés rendszere, Megőrzés története, Tartalmazza, Publikációk adatmezők) mellett el kellett végezni a kutatási korlátozások beállítását, valamint a raktári egységek rekordjainak létrehozását. Az online kutatás támogatása érdekében a raktári jegyzékeket digitalizálni kellett (amennyiben nem állt rendelkezésre), és az adatlapon keresztül online elérhetővé tenni. Ez közel 40.000 törzsegység esetében (kb. 40%) meg is valósult.

A törzskönyv aktualizálása bizonyos fondszerkesztési munkákkal járt együtt. Így sok helyen rögzítésre kerültek a már megszüntetett törzsegységek, a fondszerkesztési ajánlás alapján kijelölt fondcsoportok létrehozását is megkezdtük. Elindult az egyállagos fondokon belül az állagok megszüntetése. Mindemellett a gyarapodási napló adatainak javítása tovább folytatódott.

4.1. a Törzskönyvi nyilvántartás

Az elvégzett munkáról a tagintézmények, illetve az OL szervezeti egységei jelentést készítettek, melyek alapján az ENYF folyamatosan monitorozta a nyilvántartást, és szükség esetén írásban, személyesen vagy videokonferencia segítségével beavatkozott a folyamatba.

Az elvégzett munka az alábbi táblázatban olvasható:

Tagintézmény	Törzsegységek	Ebből kész	%	2022. évben
BKML	4605	4605	100,00%	1503
BaML	3358	3358	100,00%	1672
BéML	4713	3975	84,34%	2868
BAZML	5765	5722	99,25%	2710
CSML	5235	3127	59,73%	1993
FML	4601	4601	100,00%	3788
GyMSMGyL	2235	1034	46,26%	260
GyMSMSL	3142	1657	52,74%	1205
HBML	6419	2461	38,34%	1196
HML	3158	2101	66,53%	1684
JNSzML	3149	1486	47,19%	1276
KEML	2103	1201	57,11%	638
NML	5039	3450	68,47%	2899
PML	7380	1807	24,49%	1501
SML	5647	5000	88,54%	4281
SzSzBML	4866	1556	31,98%	1242
TML	5060	5000	98,81%	1282
VaML	4677	3263	69,77%	2666
VeML	4678	2477	52,95%	2477
ZML	6101	6101	100,00%	189
OL 1945U	1983	1983	100,00%	361
OL GLO	4641	4641	100,00%	201
OL 1945E	3507	3507	100,00%	621
OL MGYO	4884	3102	63,50%	2053

A 100%-ra jelentett tagintézmények közül Fejér, Bács-Kiskun, Baranya és Zala elkészült, az 1945 előtti és utáni, valamint a Gazdasági Levéltári Osztály esetében a feltöltött adatokban akad még javítandó. Költözés miatt a veszprémi levéltár csak 2022-ben kezdett neki a feladatnak, a győri levéltár pedig 2022 második felében volt kénytelen ugyanezért szüneteltetni a munkát. Az MGYO esetében a Középkori gyűjteményhez tartozó törzsegységek hiányoznak (online kutatható a teljes anyag).

Tagintézmény	2022. évi adatok	2021-ben lejelentett adatok	2022. évi gyarapodás
BaML	14959,16	17704,68	24,72
BAZML	13551,71	13415,78	1,44
BéML	9131,35	10042,91	125,65
BKML	11250,20	11249,93	10,54
CsML	16729,21	17971,04	-
FML	9776,07	10198,40	162,36
GyMSMGyL	6839,07	8324,49	-
GyMSMSL	6972,29	7056,25	-
HBML	5338,32	11789,64	-
HML	8311,02	10541,44	11,15
JNSzML	6753,46	8614,21	6,75
KEML	9188,99	10806,48	20,35
NML	8759,59	10055,72	47,85
PML	19951,29	20507,00	264,74
SML	17535,70	17905,13	76,88
SzSzBML	7816,28	7842,15	-
TML	12415,00	13229,43	185,66
VaML	10144,79	10472,00	8,66
VeML	15024,93	15716,13	54,71
ZML	11203,33	11173,82	107,36
OL	85884,02	86843,45	60,78
Összesen:	307535,80	331460,10	1169,60

Raktárnyi nyilvántartással való ellátottság

2022-ben már a szakrendszerből szeretnénk volna kinyerni az adatot. A törzskönyvi javítás során feladat volt feltüntetni, hogy az adott törzsegység (továbbiakban TE), pontosabban az állagatlan fondok és állagok (állagos fond kitöltésekor az adatok duplikálása történt volna), milyen raktári nyilvántartással rendelkezik.

Az 1. táblázatban a hagyományos kategóriák szerepelnek, a 2. táblázatban pedig az elektronikus nyilvántartás irányába mutató kategóriák. A segédletfájlként feltöltve azt jelenti, hogy a papíralapú raktári jegyzékek digitalizáltan elérhetők a szakrendszeren keresztül, online a kutatók számára. A scopeArchivban kategória esetében a raktári nyilvántartás a leírási egységek összességéként a szakrendszerben van nyilvántartva.

Százalékos adatokat sajnos a „nincs adat” oszlop léte miatt még nem lehetséges számolni, mivel a törzsegységek 20%, az összerjedelem 16%-a esetében a szakrendszer erre hivatott mezőjében nem szerepel egyelőre adat.

Tagintézmény	Aktív TE száma	Nincs		Ideiglenes raktári jegyzék		Papír alapú raktári jegyzék	
		TE száma	ifm	TE száma	ifm	TE száma	ifm
BKML	3574	676	1607,81	473	287,19	1068	3154,42
BaML	2943	104	1258,08	16	1296,28	305	3073,15
BéML	4101	89	264,7	1	3,2	545	1309,7
BAZML	4826	0	0	3	6,02	1018	2484,84
CSML	4564	929	4506,72	77	290,78	3552	10174,57
FML	3780	24	652,49	0	0	23	406,91
GyMSMGyL	1923	11	82,85	7	264,27	278	2067,6
GyMSMSL	2207	169	112,84	4	48,07	426	2044,15
HBML	5392	4	1,06	8	24,09	2231	2989,2
HML	2706	39	220,94	7	2,57	122	138,69
JNSzML	2522	60	121,72	0	0	1	0,12
KEML	1688	22	104,39	415	2294,6	587	3862,68
NML	3975	37	72,73	105	960,18	2257	5195,56
PML	6008	153	547,14	96	668,25	129	232,69
SML	4974	58	248,53	145	511,19	1096	2899,83
SzSzBML	3021	397	194,09	37	310,77	1692	2983,36
TML	4424	13	57,06	3	11,96	1533	7843,64
VaML	4240	2	0,84	0	0	17	31,98
VeML	4918	346	322,97	58	252,56	702	1254,04
ZML	5313	4	0,68	113	391,75	942	4321,32
1945U	1836	43	167,04	321	3140,12	849	8946,49
GLO	4104	32	446,01	4	184,58	454	10555,31
1945E	2946	33	104,08	0	0	788	5964,71
MGYO	3626	26	29,07	93	342,48	731	1690,81
összesen	89611	3271	11123,84	1986	11290,91	21346	83625,77

Tagintézmény	aktív TE száma	segédletfájlként feltöltve		scopeArchivban		nincs adat	
		TE száma	ifm	TE száma	ifm	TE száma	ifm
BKML	3574	1357	3601,33	0	0	0	0
BaML	2943	2510	9086,81	2	94,97	6	130,30
BéML	4101	3354	7102,90	9	107,94	103	437,69
BAZML	4826	3588	10451,21	177	514,26	40	72,59
CSML	4564	0	0	3	126,98	3	28,24
FML	3780	3529	8575,26	204	138,60	0	0
GyMSMGyL	1923	588	1060,86	3	9,25	806	3337,49
GyMSMSL	2207	1272	1888,69	85	90,79	251	613,30
HBML	5392	32	187,47	114	218,94	3003	2744,09
HML	2706	2023	6390,74	54	227,11	461	1344,49
JNSzML	2522	516	1641,79	1	23,04	1944	5663,04
KEML	1688	43	190,10	2	42,10	619	2567,83
NML	3975	0	0	488	594,72	1088	1893,01
PML	6008	2217	7580,57	70	247,11	3338	10510,21
SML	4974	3356	13224,27	56	186,72	263	457,34

Tagintézmény	aktív TE száma	segédletfájlként feltöltve		scopeArchivban		nincs adat	
		TE száma	ifm	TE száma	ifm	TE száma	ifm
SzSzBML	3021	175	379,98	118	27,43	602	1217,47
TML	4424	2150	4467,68	718	886,46	7	130,27
VaML	4240	3394	7891,46	0	0	827	1742,05
VeML	4918	1153	3550,74	239	601,39	2420	9028,94
ZML	5313	4238	6275,46	0	0	16	214,58
1945U	1836	360	4711,45	235	2571,64	28	249,88
GLO	4104	2342	18627,97	1244	8355,97	28	496,75
1945E	2946	1421	12562,89	260	1872,42	444	3299,09
MGYO	3626	0	0	1010	1853,86	1766	278,19
összesen	89611	39618	129449,63	5092	18791,7	18063	46456,84

4.1.b. Raktári nyilvántartás

2022-ben a törzskönyvi javítás miatt kevesebb figyelem jutott a scopeArchivban vezetett raktári nyilvántartásra, vagyis a törzsegységek alatti leírási egységekre.

Leírási egységek létrehozása a scopeArchivban

A fentiek miatt a korábbiakhoz képest kevesebb leírási egység lett létrehozva a scopeArchivban akár közvetlenül, akár betöltés (Transfer Assistant) útján. A létrehozott leírási egységek igen nagy részét még 2022-ben is az állami anyakönyvek másodpéldányainak nyilvántartása teszi ki, melyek az 2021-ben készültek el egységesen a megyei levéltárakban, de a betöltésük 2022-re áthúzódott.

Baranya és Hajdú-Bihar Megye részt vesznek a Négyzetkataszter NKFIH projektben, melynek során az iratok feldolgozása közvetlenül a scopeArchivban történik, ezzel is bővítve az elektronikus raktári nyilvántartást.

2022-ben 25,9 ifm irat (összesen 185 doboz) feldolgozása történt meg, a scopeArchivba 1581 új leírási egység került betöltésre. Az OL 1945 utáni kormányzervek osztályán megtörtént a teljes Szakszervezetek Központi Levéltára (SZKL) fondcsoport létrehozása a scopeArchivban és törzskönyvi adatokkal való ellátása (1287,02 ifm), de mivel a gyarapítási folyamat még nem ért véget ezért ezek a leírási egységek folyamatban státuszban szereplenek. Az NKFIH 128797.sz. Vestigia II. projektje keretében a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Vestigia kutatócsoportja átadta az MNL-nek az Archivio di Stato di Milano és az Archivio di Stato di Modena középkori iratanyagának általuk feltárt digitális másolatait. A korábban elkészített jegyzék alapján az iratoknak az MGYO állományba vette. A felvételek szintén elérhetők az ELP felületén (2149 db leírási egység).

2022-ben létrehozott leírási egységek tagintézményenként:

Tagintézmény	Összes	Véglegesített	Folyamatban	Érintett törzsegységek száma
BKML	0	0	0	0
BaML	2755	2753	2	4
BéML	41	0	41	1
BAZML	0	0	0	0
CSML	0	0	0	0
FML	65	65	0	3
GyMSMGyL	0	0	0	0
GyMSMSL	0	0	0	0
HBML	1124	827	297	55
HML	0	0	0	0

Tagintézmény	Összes	Véglegesített	Folyamatban	Érintett törzsegységek száma
JNSzML	35	0	35	2
KEML	0	0	0	0
NML	0	0	0	0
PML	4047	0	4047	3
SML	802	802	0	44
SzSzBML	3530	0	3530	2
TML	149	0	149	5
VaML	2196	502	1694	48
VeML	181	28	153	181
ZML	2	2	0	1
OL-1945eKO	27057	0	27057	44
OL-MGyO	21614	20833	781	108
OL-GLO-GKCs	81	81	0	3
OL-GLO-GSzCs	446	443	3	17
OL-1945PKPO	117689	1329	116360	21
OL-W szekció	43	43	0	1
Összesen	181857	27708	154149	543

Már létező leírási egységek javítása

A törzskönyvi javítással párhuzamosan folyamatosan történt a korábban létrehozott leírási egységek felülvizsgálata, a nem megfelelő leírási egységek törlése. A tagintézmények egy része még 2021-ben elvégezte ezt a munkát. 2022-ben az ENYF MNL szinten összesen kb. 65.000 leírási egységet törölt a scopeArchivból, melynek legnagyobb része az Országos Levéltár 1945 utáni Politikai Kormányiszervek és Pártiratok Osztályának állományából származik (32.098). Emellett jelentős mennyiségű leírási egység került törlésre a Heves Megyei Levéltár (3193), illetve az Országos Levéltár Gazdasági Levéltári Osztály - Gazdasági Kormányiszervek Csoport szervezeti egység (2207) állományából. A megadott számokon túl a további törlések a raktári nyilvántartások ellenőrzésekor történtek.

4.2. Az elektronikus nyilvántartáson kívül elvégzett feladatok

4.2.a Papír alapú raktári nyilvántartások

Az év közben elvégzett rendezések miatt jelentős számú papír alapú raktári nyilvántartást javítani kellett. Számos esetben a scopeArchivba segédletfájlként történő betöltés előtt a levéltár munkatársai javították a jegyzékeket, sokszor a scopeArchivba történő leírási egységenkénti betöltésre is előkészítették, de többségében csak a „dobozjegyzékeket” javították (pl. a terjedelmi adatok, az évkör és raktári egységek típusa, jelzete). Ez meglehetősen sok levéltári anyagot érintett. Az alábbi táblázat adatai ezzel is magyarázhatók. A scopeArchivba leírási egységként való betöltést 2022-ben csak minimális szinten végeztünk a törzskönyvi javítás prioritizálása miatt, ezért az új raktári nyilvántartások is scopeArchiv kompatibilis excelben készültek. Jegyzékjavítások közép- és darabszintű, illetve ellenőrző rendezések során is történtek.

Tagintézmény	Nyilvántartások száma	Terjedelem (ífm)
BKML	135	383,53
BaML	406	3694,00
BéML	15	175,60
BAZML	212	765,01
CSML	n.a.	n.a.

Tagintézmény	Nyilvántartások száma	Terjedelem (ifm)
FML	291	768,98
GyMSMLGyL	200	348,96
GyMSMLSL	229	81,04
HBML	0	0
HML	23	17,24
JNSzML	230	1088,38
KEML	81	357,77
NML	0	0
PML	1	4,68
SML	44	150,93
SzSzBML	73	136,26
TML	48	240,31
VaML	161	323,09
VeML	37	215,96
ZML	166	207,45
OL 1945e	326	4371,93
OL 1945u	321	5653,57
OL GL	381	3381,25
OL MGYO	168	491,40
Megyék	2352	8959,19
OL	1196	13898,15
Összesen	3548	22857,34

4.2.b. Elektronikus iratok, digitális (és egyéb adathordozón lévő) másolatok Preservica szakrendszerbe történő betöltése

A Preservica archiváló szakrendszer egyelőre még csak a központi szervezeti egységek számára elérhető, így csak ők tudták ezt a feladatot kezelni. A Digitális Szolgáltatásfejlesztési Osztály, illetve a Magánlevéltárak és Gyűjtemények Osztálya (36.269 felvétel/fájl, 308.996,47 MB). Az 1945 utáni kormányzervek osztálya pedig betöltötte a BM-től átvett hitelesített másolatokat 15.636,48 MB terjedelemben.

4.3. Segédletkészítés

4.3.a. Adatbázisok Online (AOL)

AOL fejlesztések

- Térkép funkció teljesen elkészült, bármelyik segédlethez lehet térképet rakni;
- Térképek saját hoztoltása;
- Megtörtént az adatbázisgazdák felülvizsgálata;
- Az Objektumtárból kinyertük a képeket;
- A fájlrendszerből való publikálása során az anyakönyvi képek publikálásával kapcsolatban átalakításra került az adatbázis szerkezete;
- Megtörtént az AOL törött linkek javítása;
- AOL doménkonfiguráció átállítása megtörtént;
- PDF megjelenítéssel kapcsolatos fejlesztések;
- Kézírásfelismerés megjelenítéssel kapcsolatos fejlesztések;
- Elkészült a jogosultságkezelést a Helion által fejlesztett karbantartókhoz;
- Elkészült a testületi jegyzőkönyvek karbantartó;
- Elkészült és publikálásra vár a Rendszerváltás Vidéken gyűjtemény.

Sajnos több megyei adatbázis publikálása (BAZML, NML, SML, ZML) 2022-ben sem történt meg, ezek jelenleg sehol sem elérhetők, mivel a tagintézmények honlapjai már nem üzemelnek.

Az egyes tagintézmények és központi szervezeti egységek által kezelt adatbázisok részletesen:

- HML
Közreműködés az IHRA Grant Roma holokauszt adatbázis véglegesítésében.
- HBML
Az MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára az MNL központi projektjeiben vett részt (pl. Csendőrkartonok, Szovjetunióba elhurcoltak). Továbbá előkészítette egy új adatbázisnak (1947-es választásokra hazahozott hadifoglyok névjegyzéke) a munkálatait (kb. 15.000 rekord); valamint az egyházi anyakönyvi adatbázisunkba kb. 90.000 rekord betöltését.
- MGyO
 - A Kataszteri gyűjtemény, Iratok (S 79) állag rekordjait az AOL-ban is publikáltuk: <https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/adatbazis/kataszteri-telekkonyvek>. 13603 leírási egység, ebből 5276-hoz van digitális felvétel. A felvételek száma: 339.294.
 - Reformáció kora: MNL 1526-1570 adatbázis rögzítése NKFIH keretében.
A Mohács utáni Batthyány-anyag 1526. augusztus 30. és 1570 között keletkezett és az Országos Levéltárba bekerült iratainak feldolgozása és az Adatbázisok Online rendszerében történő rögzítése 150 rekord. Ezen felül 5519 új rekordot rögzítettünk. Az adatbázis 2022.08.31-én összesen: 44 355 rekordot tartalmazott. Idén a legtöbb rekord a Magyar Kamara regisztrájának Litterae ad cameram exaratae (E 41) állagából készült (1840). Nagy feladat volt a Magyar Kamara Archivuma Neo-Registrata Acta (E 148) állagának ellenőrzése. Ennek során mintegy 800 új rekord rögzítésére is szükség volt. Az adatbázis jelenleg az alábbi linken érhető el: <https://adatbazisokonline.hu/adatbazis/reformacio-kora-mnl-ol-1526-1570>
 - Anyakönyvi Adatbázis karbantartó felületén az anyakönyvi tekercekhez tartozó rekordok javítása, esetlegesen törlése (sok esetben volt, kétszer került be a rendszerbe), új rekordok felvétele (bérmálás, index, áttértek, stb.) Összesen 1119 nagysorozatos anyakönyvi tekerecs van, melyből 976 db tekerecs készült el 2022-ben. Mely összesen 8562 rekord.
 - Címereslevél adatbázis: 2022-ben 12 új rekord felvétele:
- 1945 előtti kormányzervek főosztálya
Korábban megkezdett adatbázisok folytatása
 - E 158 – Conscriptio portarum adatbázis eddig bevitt adatainak névtérbe történő beazonosítása. 33759 rekord, Új rekordok bevitele 43376 rekord
 - A dikális összeírások esetében összetett munkát végeztünk el. Az Excelben történő adatrögzítés mellett folytattuk a már rögzített helynevek azonosítását. Az összeírás feldolgozására alkalmas adatbázis elkészítése folyamatban van, a már publikált adatok migrálása egyben az adatbázis szerkezetének a kialakítását is szolgálja. A teljes összeírás mennyisége 67 kötet, 6,5 ifm. Az eddig elkészült rekordok száma: 653531. A digitális másolatok rendelkezésre állnak, ezek publikálását is tervezzük. A felvételek száma: 66065. Az eddig publikált rekordok lelőhelye: <https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/adatbazis/dikalis-osszeirasok>
 - E 190 – Archivum familiae Rákóczi: 787 rekord
 - E 254 – Repraesentationes, supplicationes, informationes: 477 rekord
 - N 26 – Regnicolaris levéltár, Archivum palatinae, Conscriptio regnicolaris art. VII. 1827. ordinata
Terjedelem: összesen 194649 oldal személynévanyagának rögzítésében való részvétel, mely során ellenőrzésre került 1000 oldal, amely mintegy 20.000. A most közzétett 1828. évi országos összeírás 196.724 oldalból áll,
 - F 21 – Armales –102 rekord
 - N 1, N 2 –a nádori adományok adatbázisa 255 rekord

- Roma holokauszt – MNL szintű feltárás. Terjedelem: 1216 rekord. Az adatbázis az IHRA Grant 774-2019 projekt részeként készült az AOL reformációtörténeti adatbázis sémájában, amely adatbázis az ügyirat adatbázis séma felhasználásával, az 1938 és 1945 közötti közigazgatási és bírósági iratokat dolgozza fel tematikusan.

4.3.b. *Nem az AOL-ban készített adatbázis*

Kézírásfelismerés

A Magyar Nemzeti Levéltár több mint egy éve végez kísérleteket ezen a gyűjtemény számára meghatározó területen. A Digitális Örökség Nemzeti Laboratóriummal való együttműködés célja, hogy olyan nyílt forráskódú eszközökön alapuló infrastruktúrát hozzon létre, amely rugalmasan használható mind a levéltár mind további partnerek, levéltárak, kézírattárak gyűjteményei részére.

A beszámolási időszakban a levéltár állományokat biztosított az ELTE részére, amelyen a fejlesztések tesztelhetők voltak. Az állami anyakönyvek párhuzamosan megkezdett digitalizálása lehetőséget adott a munkafolyamat egészének megtervezésére, munkatársaink 350 oldal tanítóanyagot készítettek, és felmérték a kataszteri iratok feldolgozhatóságát, mintaoldalakat válogatva.

Önkéntes projekt - Csendőrkartonok

Az European Digital Treasures projekt keretében 2021-ben a Magyar Nemzeti Levéltár kísérleti jelleggel közösségi segédletkészítési projektet indított, aminek eredményeként az 1828. évi összeírás közel kétszázezer oldalát sikerült kereshetővé tenni. A program folytatásaként került sor a Csendőrkartonok projektre, amelynek célja a korábban nem hozzáférhető 70.000 felvétel adatbázisba rendezése volt. A projekt során az önkéntesek munkája 2022. október 1. és november 15. között tartott. Ennek során az átírt kartonok száma 69208 volt, közöttük 333 orosz és 26 darab portugál nyelvű karton. Összesen 70 önkéntes vett részt a programban, ebből 56 fő visszatérő (olyan, aki a korábbi EDT A21 önkéntes programban részt vett).

2022.08.03-i egyeztetésen megállapodás született az MNL és a Magyar Családtörténet-kutató Egyesület (MACSE) között a Csendőrkartonok feldolgozásában való részvételükről. A Csendőrkarton projekt lezárása után az együttműködés a 2023-ban is folytatódik a Debreceni Fertőtlenítő Intézet és az S79 Kataszteri iratok kézírásfelismerésének előkészítésével és megvalósításával.

CSML-Szeged

- Darabszintű feldolgozások, elsősorban az ügyfélszolgálati kikereséseket leegyszerűsítendő (pl. iskolai anyakönyvek/törzskönyvek névanyagának adatbázisba vitele):
- Csongrád megyei állami anyakönyvi másodpéldányok halotti anyakönyveiből a II. világháborús áldozatok kigyűjtése folytatódott, 400 rekord.

CSML-Csongrád:

- Plakátgyűjtemény adatbázisa, 275 rekord
Az adatbázis elsődleges célja a Csongrádi Levéltár őrizetében lévő plakátgyűjtemény feldolgozása. A gyűjtemény papíralapon lévő darabszintű rendezése, a plakátok feldolgozása 2010 óta folyik. Az adatbázis MS Access adatbázis-kezelő programban készül. Az adatbázis a képpel együtt 23 mezőt tartalmaz. Az utolsó mező tartalmazza a plakát digitalizált képét. A plakátok Az adatbázis a kutatói gépen offline rendelkezésre áll. A rekordok adattartalma darabszintű leírást tartalmaz. 1672 MB, ebből új: 225 MB.
- A régi pénzeket tartalmazó adatbázist MS Access adatbázis-kezelőben hoztuk létre. Az adatbázis a képpel együtt 38 mezőt foglal magában. Az adatbázis kutatási és egyben nyilvántartási segédletül is szolgál. 777 MB, ebből új: 6 MB (10 rekord). Elérhetősége: offline, kutatói gépen.

CSML-Hódmezővásárhely:

- Hódmezővásárhely Városi Tanács VB műszaki szakigazgatási szervének iratai (XXIII.508.a-h. és k.). Mutatók adatbázisa, 1954–1990. Az adatbázis belső használatra készül. Célja, hogy az ügyfélszolgálati munka során könnyen megtaláljuk a keresett építési ügyeket, és erről gyorsabban tudjuk az ügyfeleket tájékoztatni. 2021-től készül. Eddig elkészült az 1966 és 1989 közötti évek anyaga, amely 20 kötetet jelent.

CSML-Makó:

- IV.555.b. Csanád-Arad-Torontál megye alispánjának iratai (1929-1930), 8,64 fm, 1166 rekord, 8471 kitöltött mező, offline
- V.77.a. Makó Város Polgármesteri Hivatalának iratai (1930-1941), 3,26 fm, 11807 rekord, 72406 kitöltött mező, offline
- V.78.b. Makó Város Árvaszékének iratai (1920-1929), 5,28 fm, 26470 rekord, 23823 kitöltött mező, offline
- VI.101.b. Makói Pénzügyigazgatóság iratai 1944, „Zsidóvagyon”-bejelentések, 2,76 fm, 518 rekord, 6804 kitöltött mező, offline
- VI.101.b. Makói Pénzügyigazgatóság iratai 1944, „Motozási listák”, 0,02 fm, 2144 rekord, 12442 kitöltött mező, offline
- XV.24. Pecsénnyomók és pecsénnyomatok gyűjteménye, 576 rekord, 3373 kitöltött mező, offline
- XV.26.g. Cégjeles és számlapapírok gyűjteménye, 0,60 fm, 523 rekord, 2575 kitöltött mező, offline
- XV.26.q. Gyászjelentések gyűjteménye, 41 rekord, 126 kitöltött mező, offline
- XV.33.a. Egyéb adathordozók – DVD-lemezek, 434 db, 316 rekord, 1909 kitöltött mező, offline
- XXIII.703 Apátfalva község építésügyi iratai (1974-1990), 2,16 fm, 330 rekord, 2880 kitöltött mező, offline
- XXIII.726 Magyarcsanád község építésügyi iratai (1974-1990), 1,56 fm, 97 rekord, 859 kitöltött mező, offline
- XXIII.733 Pitvaros község építésügyi iratai (1974-1990), 0,80 fm, 134 rekord, 1226 kitöltött mező, offline
- Több irat és fond alapján: Makói zsidóság a német megszállás és a deportálás idején (1941-1945), 3062 rekord, 78524 kitöltött mező, offline

FML

- Adatbázis a II. világháborús emlékművekről Az adatbázis készítése 2020-ban indult, eddig elkészült 45 település II. világháborús emlékművének története. Az adatbázisban emlékművenként külön-külön egy World dokumentum és fotók találhatóak. Az intézmény honlapján már meglévő I. világháborús emlékművek adatbázisához hasonlóan ezt is a honlapunkon tervezzük megjelentetni.

SML

- A műszaki iratok adatbázisai, valamint a közjegyzői lajstromok adatbázisa belső használatra, az ügyfélszolgálati munka megkönnyítésére készül. 889 rekord
- Az útleveleiratok feldolgozása a Hetedízigen projekt keretein belül készül. 7180+91+7136+519 rekord
- A Somssich-gimnázium névkönyveinek feltárása a családfakutatás mellett – az egykor oda járt, későbbi pályafutások révén akár országos ismertséget szerzett diákok adatai miatt – történeti kutatók számára is fontos. 6624 rekord
- A 19-es és a 44-es gyalogezred emlékkötetei alapján fotójegyzék készült összesen 4023 főről, elkészült 2026 rekord. A 19-es gyalogezred adatbázisa: folyamatban van, hiányzik az életrajzok feltöltésének egy része, jelenlegi állapot szerint 2077 rekord készült el.
- Adatbázis-építés folyik az 1950-es évek elején a Somogy megyei déli határsávból kitelepített személyektől elkobzott, de később visszaigényelt ingatlanok ügyében hozott döntésekről. A munkafolyamatban van, eddig 1311 rekordot rögzítettünk.

VeML

- Veszprémi Térképvándor adatbázis készül a VEB 2023 Zrt. által támogatott pályázatból. Ez egy térképalapú várostörténeti adatbázis, amely az Európa Kulturális Fővárosa rendezvénysorozat része lesz 2023-ban. Egyedi szoftvert készít hozzá egy külsős cég az MNL Informatika koordinálásával. A megjelenítés az EKF honlapján történik majd, de tervben van az AOL-on való megjelenítés is. Kb. 2000 telek/ház-hoz kapcsolódó adattartalom lesz elérhető 1856–1947 közötti időkből. Kb. 8-10.000 digitális felvétel/fotó kapcsolódik hozzá (tervrajzok, telekjegyzőkönyvek, archív fotók).

OL MGYO

- S 79. No. 452/3.–682/1., 228 település 367 telekkönyve, 80 306 felvétel, 159.415 oldal, (963 GB), további 29 irat és 11 kötet, 8692 felvétel (110 GB) betöltése, publikációja valósult meg. Összesen 554 település 751

telekkönyve, 323 832 oldal (1,4 TB) közel 164.000 felvétele, valamint az MNL által digitalizált 44.000 felvétel érhető el a Hungaricana Közgyűjteményi Portálon.

OL 1945 előtti Kormányiszervek Osztálya

- D 188 – Személyügyi nyilvántartási iratok – Terjedelem: 2 doboz, 2645 rekord, 0,24 ifm
A feldolgozást 2018-ban kezdtük meg az abszolútizmuskori személyzeti minősítőívek feldolgozásával Excelben, amelyekben az összes, 1849 és 1867 közötti központi szerv és annak alárendelt helyi szervek személyzete, valamint ezeknek az embereknek a teljes hivatali pályafutása, képzettségük, iskoláik megnevezése, egyéb képzettségük, mint például nyelvtudásuk felsorolása található meg. A rekordok adattartalma: a minősítőívek teljes adattartalmát rögzítjük, név, születési hely, születési idő, végzettsége, beszélt nyelvek, szolgálati hely, beosztás, szolgálati idő, az adatfelvétel időpontja, aktív-e a felvétel időpontjában, minősítés, egyéb megjegyzések. Az adatbázis terjedelme: 15277 sor. A feldolgozást ezzel az állaggal befejeztük.
- Magyar állampolgárok adatbázisa – K 86 – Külügyminisztérium, Buenos Aires-i tb. konzulátus, majd követség.
A 2017-ben megkezdett munka célja a két világháború közötti magyar követségeken a követségeken felbukkanó magyar állampolgárokra (pl. munkavállalók; pl. sportolók, művészek) vonatkozó adatok feltárása. A rekordok adattartalma: név, születési hely, születési idő, végzettsége, foglalkozás, tartózkodás ideje és helye, ill. célja. Összesen: 10301 rekord

4.3.c. Tematikus segédlet

BKML

- Baja Város Törvényhatósági Bizottságának iratai, 3. sorozat Kisgyűlési jegyzőkönyvek. 1929-1949, 0,03 ifm; Napirendi jegyzék; 1526 rekord készült el 2022-ben. A törvényhatósági jegyzőkönyvek határozatainak lajstromozási munkájának folytatása. Célja: feltáró munka és kutatási segédlet készítése. Excel táblázat.
- Kecskemét Város Tanácsának iratai. Közigazgatási iratok 1820-1855, 0,09 ifm; Feudális közigazgatási iratok mutatójának begépelése; 23700 rekord készült el 2022-ben. 2021-ben elkezdett munka folytatása. 2022. december 31-ig elkészült teljes mennyiség: 1819-1955; 28241 rekord. Célja: feltáró munka és kutatási segédlet készítése. Excel táblázat.
- Kecskemét Város Tanácsának iratai. Közigazgatási iratok (IV.1908.b.) 1922-1924, 6,49 ifm; Közigazgatási adatbázis; 2913 rekord készült el 2022-ben. 2019-ben elkezdett munka folytatása. 2022. december 31-ig elkészült teljes mennyiség: 1918-1924; 8878 rekord, ügyirat szint. Célja: feltáró munka és kutatási segédlet készítése. Excel táblázat. Ügyirat szint.
- Kecskemét Város Polgármesteri Hivatalának iratai. Közigazgatási iratok (IV.1910.c.) 1944, 7,08 ifm; Közigazgatási adatbázis; 2299 rekord. 2022-ben kezdett munka. Célja: feltáró munka és kutatási segédlet készítése. Excel táblázat. Ügyirat szint.
- Kiskunfélegyháza Város Árvaszékének iratai (V.176.). 1873- 1944 (1949), 35,58 ifm; Az a. és b. állagok összevonásával párhuzamosan folyik a fond ellenőrző rendezése, valamint a korabeli mutatók ellenőrzése és kiegészítése. 2022-ben kezdett munka folytatása. tárgyév végéig elkészült a törzsegység 50%-a. Célja: feltáró munka és ügyviteli segédlet kiegészítése, pontosítása. Excel táblázat. Ügyirat szint.
- Dömötör Sándor-Dömötör László-Tolnai Lajos Közjegyzői Iroda (Kecskemét) iratai (VII.154.). 1891-1893, 0,36 ifm; Közjegyzői adatbázis; 2860 rekord. 2018-ban kezdett munka folytatása. 2022. december 31-ig elkészült teljes mennyiség: 1875-1893 és 1910-1912; 35 809 rekord. Célja: feltáró munka és kutatási segédlet készítése. Excel táblázat. Ügyirat szint.
- Az MSZMP Bács-Kiskun Megyei Bizottsága Oktatási Bizottságának iratainak adatbázisa (XXXV.1.). 1967-1982, 8,04 ifm; Elkészült, a tárgyévben és 2023-ban a segédlet ellenőrzése és kiegészítése zajlik. 2022-ben 67 kisdoboz (8,04 ifm) lett átnézve. 2017-ben elkezdett munka folytatása. 2022. december 31-ig elkészült teljes mennyiség: 38412 rekord. Célja: hallgatói nyilvántartások adatainak felvétele. Feltáró munka és kutatási segédlet készítése. Excel táblázat. Ügyirat szint.

A feldolgozott irategyűtésekről digitális másolatkészítést a tagintézmény nem tervez.

BaML

- Pécsváradi közalapítványi kerület levéltára, Pécsváradi kerület főtiszti (prefektusi) iratai (XI.605.a.) (1731–1851), 30. kútfő (1809–1829), 0,14 ifm, 240 rekord.
- Jeszenszky család iratai (XIII.2.) (1735–1901), 0,72 ifm, 790 rekord. A családtagok leveleiről, az iparosok, kereskedők számláiról készített excel-táblázat, amely tartalmazza a helységen és időponton kívül a levélírók, számlakiadók nevét, foglalkozását és családi kapcsolatát is. A segédlet belső használatra és kutatótermi felhasználásra készült.
- XV.34. Fotótár (19. sz. – 21. sz.), 5,80 ifm – a segédletkészítés 2022-ben kezdődött, jelenleg is zajlik, célja a fondba sorolt fényképek tematikus feltárása. A rendezés során a készítés helye szerinti, illetve tematikus fotócsoportok kerülnek kialakításra; az excel-táblázat az egyes hely- és témacsoportok megnevezését, illetve a besorolt fényképek számát tartalmazza (össz.: 628 rekord). A segédlet belső használatra és kutatótermi felhasználásra készült; a feldolgozott irat(együttes) digitális másolatának publikálását nem tervezzük.
- XXIII.4. Baranya Megyei Tanács VB Igazgatási Osztálya iratai (1950–1990), 0,147 ifm – a segédletkészítés 2022 előtt kezdődött, jelenleg is zajlik. Az iktatókartonok tartalmáról készített darabszintű segédlet excel-táblázatban, melynek célja az iratanyagban történő kutatás megkönnyítése. A táblázat jelenleg 15187 rekordot tartalmaz, az idei évben történt gyarapodás: 4840 rekord (egy rekord több alszámot is tartalmazhat). A segédlet belső használatra és kutatótermi felhasználásra készült; a feldolgozott irat(együttes) digitális másolatának publikálását nem tervezzük.
- XXV.1. Pécsi Népügyészség iratai (1945–1950), 0,01 ifm – a segédletkészítés 2022 előtt kezdődött, jelenleg is zajlik. A mutatókönyv alapján készített darabszintű segédlet excel-táblázatban, melynek célja az iratanyagban történő kutatás megkönnyítése. A feldolgozás 2022-ben az 1948. évi mutatókönyv „H” betűjétől folytatódott, összesen 2100 rekord került rögzítésre. A segédlet belső használatra és kutatótermi felhasználásra készült.
- XXXIII.1.a. Baranya Megye és Pécs Város anyakönyvi kerületeinek állami anyakönyvi másodpéldányai (1895–1980), 82,10 ifm – a segédletkészítés során az állami anyakönyvi másodpéldányok alapján az 1895 és 1920 közötti anyakönyvek mormon egyház által digitalizált felvételeinek beazonosítását végeztük. Az excel-táblázat összesen 219.738 db beazonosított felvétel (392 GB) azonosítószámát és megnevezését tartalmazza. A segédlet belső használatra és kutatótermi felhasználásra készült.

BéML

- Tanács-archontológia adatbázis: rekordszám: 311 db rekord összesen. Összesen 39 db fondban folyt keresés, a feldolgozott iratanyag összerjedelme: 69,61 ifm. Adattartalom: Név; Tanácsszervezet; Beosztás megnevezése; Beosztás kezdete; Jelzet; Beosztás vége; Jelzet; Párttagság; Születés; Jelzet; Halálozás; Jelzet; Megjegyzés; Életrajz oszlopok. Anyakönyvi adatok kutatása, rögzítése kiegészítésekkel. Tematikai cédula adatbázisunk két fond iratleírásával bővült:
XXIII.404. Gyula Város Tanácsa Végrehajtó Bizottsága Építési és Közlekedési Osztályának iratai, 2,76 ifm, 245 Excel-rekord
XXIII.458. Békéscsaba Város Tanácsa Végrehajtó Bizottsága Építési és Közlekedési Osztályának iratai, 10,32 ifm, 1811 Excel-rekord

BAZML

- Zemplén megye állami anyakönyvi másodpéldányainak levéltári gyűjteménye, Anyakönyvi kötetek. 2021-ben megkezdett munka folytatása; Excel; kutatási és ügyfélszolgálati célú; 0,15 ifm; 3071 rekord; rekord adattartama házassági anyakönyvnél: anyakönyvi kerület neve, év, sorszám, vőlegény neve, menyasszony neve, megjegyzés; halotti anyakönyvnél: anyakönyvi kerület neve, év, sorszám, elhunyt neve, megjegyzés; nem publikált.

CSML-Szentes:

- A segédlet készítése a munkatervben nem szerepelt, de a földrendezés miatt megnövekedett az igény a hagyatéki iratokra. Az őrzésünkben lévő 79 doboznyi hagyatéki végzés viszont semmiféle segédlettel nem rendelkezett, így megkeresésenként gyakran 50-60 doboznyi aktát kellett egyesével átnézni. A segédlet elkészülte után az ügyintézési idő napokról percekre rövidült. Excel. Felhasználás helye: ügyfélszolgálat. A bíróságok mellett működő állami közjegyzők által hozott hagyatéki végzések. 9,48 ifm, 5859 rekord. A

feldolgozás elkészült. A rekordok tartalmazzák az iktatószámot, az örökhagyó nevét és halála helyét, idejét. Nem publikáljuk.

JNSZML

- X.244.b-c. Mozgáskorlátozottak Nemzetközi Fotó- és Színesdia Pályázat Alapítvány országosan kimagasló (évente akár tízezer fős) látogatószámot elérő kiállításainkon rendszeresen felhasznált több ezer darabos fényképgyűjteményéhez. Excel. Belső használatra (darabszintű rendezéssel együtt), mely biztosítja a képek gyors kereshetőségét, rendszerezését téma, méret, tájolás, ország stb. szempontok alapján, jelentősen megkönnyítve újabb kiállítások összeállítását. Az idén elkészült mennyiség: 126+335 rekord. Rekordok adattartalma: Sorszám, Dobozszám, Alkotó, Ország, Fotó címe, Év, Típus, Méret, Tájolás, Műfaj, Tárgyszavak
- IV.408. Jász-Nagykun-Szolnok Megye Árvaszékének (1906-1939) irataihoz. Excel. belső használatra (javító rendezéssel együtt), mely biztosítja az iratanyaghoz kapcsolódó, rendszeres ügyfélszolgálati megkeresések gyorsabb, eredményesebb kiszolgálását. Az idén elkészült mennyiség 14690 rekord, 171 doboz, 20,52 ifm. Rekordok adattartalma: Fondfőcsoport, Fond, Dobozszám, Állag, Cím, Évkör, Iktatószám.
- V.474. Szolnok város polgármesterének irataiban található tervek, helyszínrajzok feltárása. Tudományos, közművelődési és ügyfélszolgálati feladatok során egyaránt gyakran keresett irattípusról. Excel. Belső használatra. Az idén elkészült mennyiség: 2015 rekord. Évkör: 1930-1941. Átnézett iratmennyiség: 26,64 ifm. Rekordok adattartalma: Sorszám, Jelzet, Cím, Rajzolta, Év, Méret, Méretarány, Megjegyzés
- XV. 4. Pecsenyomók gyűjteménye Közművelődés munkák során használt gyűjteményhez. Excel. Belső használatra. Az idén elkészült mennyiség: 896 db. Rekordok adattartalma: Fondfőcsoport, Fond, Fiókszám, Tárgyi egység száma, Tárgyi egység fajtája, Tárgyi egység anyaga, Pecset felirata, Évkör, Készítő, Megjegyzés, Helye, Állapota

KEML

- Tanácsülési és végrehajtó bizottsági jegyzőkönyvek napirendi mutatója 1950-1989. Megkezdett segédlet folytatása. Excelben. Adatelemek: Jelzet, Raktári egység száma, Ülés dátuma, Napirendi pont száma, Napirendi pont tárgya, Napirendi pont előadója, Oldalszám, Határozat száma. Belső hálózaton érhető el.
- XXIII.526.b. Esztergom Városi Tanács VB építési iratok mutatója 1950-1989. Megkezdett segédlet folytatása. Excelben. Adatelemek: fond jelzete, iktatószám, építetető neve, építmény címe, bejegyzés tárgya (építmény típusa), építmény helyrajzi száma, megjegyzés. Belső hálózaton érhető el. 2581 rekord

TML

- Regesza: HU-MNL-TML-IV.1.a. Tolna megye nemesei közgyűlésének iratai 6. kötet, 1737. szeptember 2.-tól december 2. jegyzőkönyvhöz 57 latin nyelvű bejegyzés tartalmi kivonatának elkészítése. Cél: a már korábban papír alapon megjelentetett regeszták folytatása. Teljes jegyzőkönyvi kötet elkészülte esetén kiadás papír, vagy e-publikáció formájában.
- Tolna megyei közjegyzők iratai: 1875-1885. Cél: társadalom- és családfakutatók részére
Bonyhádi I.: 1388 sor, 15268 adattartalom
Bonyhádi II. 1832 adattartalom
Dunaföldvári: 1352 sor 6760 adattartalom, előző év: 1874-től 708 sor 3540 adattartalom
Paksi: 1630 sor 1884 adattartalom
Szekszárdi: 365 sor, 1225 adattartalom
Összesen: 25969, (előző évben elkészülttel együtt: 29506 adattartalom)
Közjegyzői iratok segédletei: https://mnl.gov.hu/mnl/tml/tolna_megyei_kozjegyzok_iratai
A segédlet a honlapon 2022-ben került publikálásra.
Az elkészült segédletek mennyisége: 1,92 ifm (előző évivel: 2,10 ifm)
- IV.424. Cselédkönyvek, házalókönyvek, vándorkönyvek, katonakönyvek levéltári gyűjteménye 19.-20. század, 1,44 ifm, teljesen kész, adattartalom: 10557; (név, foglalkozás, születési hely, idő); a digitális másolat nem került publikálásra a honlapon, csak az excel-táblázat, https://mnl.gov.hu/mnl/tml/cseledkonyvek_hazalokonyvek_vandorkonyvek_katonakonyvek_leveltari_gyujtemenye

- Választói névjegyzékek:
 - a.) IV. 403. Tolna Megye Központi Választmányának iratai 1927-1928
 Bonyhádi választókerület: 17 település, 7638 sor, 53683 adat
 Gyönki választókerület: 3 település, 1442 sor, 11248 adat
 2021-ben elkezdett segédlet. A segédlet adattartalma: név, születési hely, idő, lakhely, foglalkozás, választhatói jog törvényileg meghatározott jogosultsága, megjegyzés. Cél: családtörténeti, társadalom-történeti felhasználás. Megjelentetés: honlapon, a teljes választókerület elkészülése után, digitális másolat nem kerül publikálásra;
 - b.) IV.103. Tolna Megye Központi Választmányának iratai: 1848-as választói névjegyzékből levéltári segédlet készítése excel táblázatban; Kölesdi választókerület települései. Elkészült: 2831 sor; 28000 cella adattartalom; Cél: családkutatás, társadalom-történet. Online-kutatóshoz honlapon.

VaML

Segédlet a XXIII.532. Szombathely Város Tanácsa VB. Műszaki Osztály iratai, (1936) 1950–1990 című fond építési irataihoz. A segédlet egy darabszintű leírás és egyben részletes mutató. Újronnan készült, Excel táblázatban, belső felhasználásra, elsősorban az ügyfélszolgálati, továbbá a kutatószolgálati munka támogatására. A fond teljes terjedelme 157,18 ifm, ebből eddig az 1936–1965 közötti időszak 29,04 ifm iratanyagának feldolgozása történt meg. A segédlet 17.639 darab tervrajzra vonatkozóan 6158 rekordot tartalmaz. (A segédlet a következő 16 mezőből épül fel: fondszám; doboz száma; év; építető neve; születési név; építető lakcíme: település; utca; házsám; épület helye: település; utca; házsám; épület megnevezése; ügyiratszám; felelős tervező; tervrajzok száma; megjegyzés.) A segédlethez tartozó iratok digitális másolatát nem publikáljuk.

VeML

- Hiteleshelyi adatbázis (XII.1.i.aa.) A veszprémi káptalan hiteleshelyi levéltára, Index Familiarum - belső hálózaton (excel) feldolgozandó iratok terjedelme: 5,59 ifm (családnév mutató kötetek, 17–19. század) mennyi rekord: kb. 80100 van eddig a rekordok adattartalma: Sorszám, Család neve, Jegyzőkönyvi szám, Évszám, Jegyzőkönyvi kötet száma
- Veszprémi polgármesteri iratokról készült adatbázis: V.173.b. Veszprém város Polgármesterének iratai, Általános iratok - belső hálózaton (excel) feldolgozandó iratok terjedelme: 43,87 ifm (iktatott ügyiratok, 20. század első fele) mennyi rekord: kb. 66638 rekord van eddig a rekordok adattartalma: sorszám, iratsorozat, iktatószám, év, tárgy, személynév, tisztség, foglalkozás, utcanév, intézmény, szervezet, melléklet, megjegyzés, raktári egység száma, raktári egység típusa
- XXXVI.2. Veszprém Megyei Önkormányzati Hivatal iratai, Műemléki nyilvántartás 1986–2000, belső hálózat (excel) feldolgozandó iratok terjedelme: 2,52 ifm, mennyi rekord: kb. 2200 rekord.

OL MGYO

- A Petőfi kapcsolati háló projekt kapcsán egy olyan adatbázis épül, amelyben Petőfi Sándor kapcsolathálóját lehet tanulmányozni: miután születésének 200. évfordulóját ünnepeljük, ezért az adatbázisban is 200, Petőfi Sándorhoz kötődő név szerepel. A személyekhez rövid életrajzok és - akiknél erre volt mód - hozzájuk kötődő, releváns levéltári iratok is kapcsolódnak, amelyek az adatbázisban iratfotóval és rövid leírásokkal együtt tanulmányozhatók. 161 személyhez összesen 424 irat szerepel az adatbázisban, ennek mintegy 60%-a a Magánlevéltárak és Gyűjtemények iratanyagából került kiválogatásra.

5. Rendszerezés, rendezés

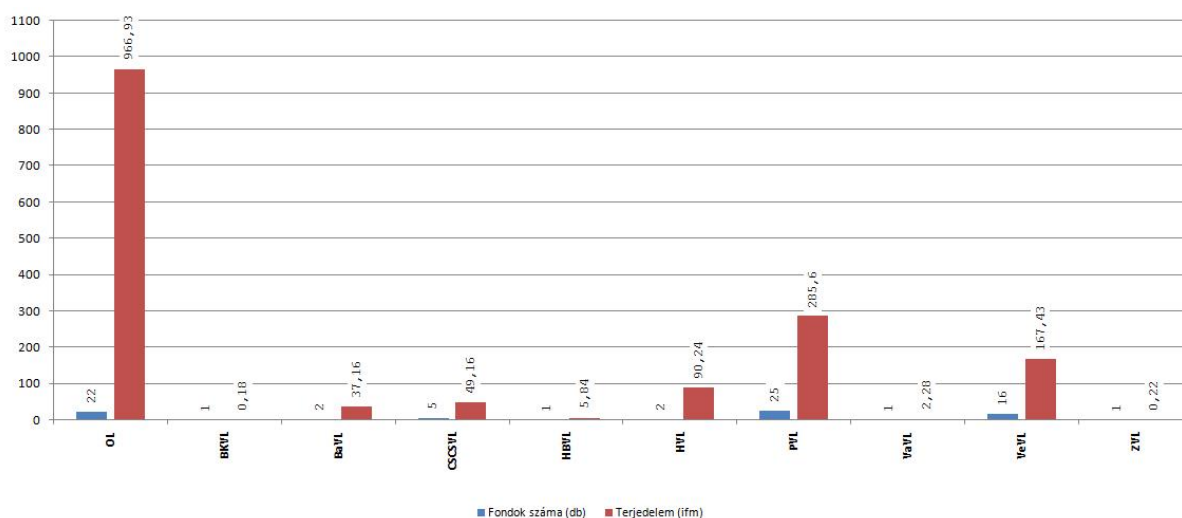
5.1. Alapszintű rendezés

Évek óta megfigyelhető volt a Magyar Nemzeti Levéltár munkájában az alapszintű levéltári feldolgozó tevékenység csökkenése. Ennek okai a levéltári állomány rendezetlen iratanyagának fokozatos visszaszorulásában és az iratátvételi követelmények fegyelmezett végrehajtásában keresendők. Az általános tendencia 2021-ben azonban megfordult, és az indikátorszámok 2022-ben már további növekedést produkáltak. Ebben az évben a Magyar Nemzeti Levéltár szervezeti egységei már 52 fond körében, 2217 iratfolyóméter volumenben terveztek alapszintű

feltárási munkát. A tárgyév alatt végül 76 fondot és 1605,04 iratfolyómétert sikerült alapszintre hozni, mely érték – még a korrekciók dacára is – közel kétszeresen felülmúlta a 2021-es kvantumot. A fond és állag szintig terjedő rendezés 40%-át az Országos Levéltáron belül a Gazdasági Levéltári Főosztály hajtotta végre, a központi kormányzervek ágazati irányítási anyagainak rendszerezése, illetve korábbi beszállítások elmaradt nyilvántartásba vételei révén. Megyei szinten a legjelentősebb alapszintű levéltári iratfeldolgozó munka a Pest Megyei Levéltárban zajlott le, ahol többségében a tanácsai és jogszolgáltató szervek iratai álltak fókuszban.

Az alapszintű rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	22	966,93	XIX., XXVI-XXVII., F szekció
BKML	1	0,18	XIII.
BaML	2	37,16	VII., XV.
CSCSML	5	49,16	XIV., XXIII., XXXVII.
HBML	1	5,84	XXIV.
HML	2	90,24	XI., XXIX.
PML	25	285,60	VIII-IX., XXIII., XXV., XXX.
VaML	1	2,28	X.
VeML	16	167,43	XV., XXIII-XXIV., XXIX-XXX., XXXV.
ZML	1	0,22	VII.
Összesen:	76	1605,04	VII.-XI., XIII-XV., XIX., XXIII-XXVII., XXIX-XXX., XXXV., F szekció

5.2. Középszintű rendezés

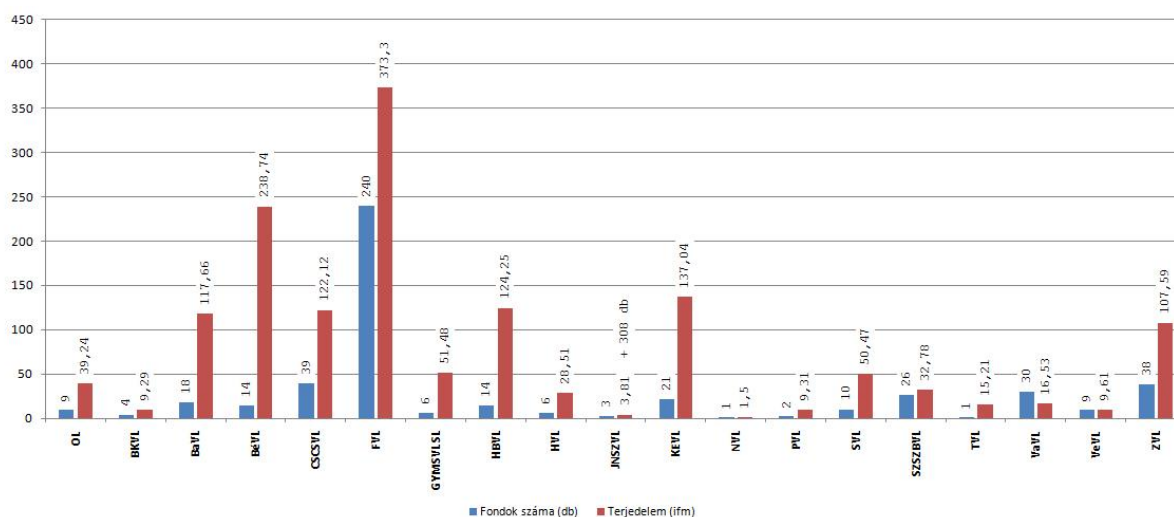
A levéltárak rendszerező tevékenységén belül hagyományosan a középszintű rendezés jut prioritáshoz, melynek érvényre juttatásában a levéltárszakmai követelmények mellett az ágazati jogszabály is ösztönzőleg hat. Középszintű rendezéssel 2022. folyamán majdnem minden szervezeti egység számolt, 327 fondot érintően, 2216 ifm terjedelemben. A teljesítés kvantuma végül alatta maradt az előirányzott szintnek (a prognosztizált mennyiség kétharmada készült el), azonban a tervezettnél lényegesen szélesebb körű levéltári állományt ölelt fel, 491 fondot érintve. A terv és végrehajtás sarokszámai közt húzódó különbséget döntő részben a tárgyévben végzett nyilvántartás-revíziós munkák indukálták, melyek csökkentették a rendszerezés révén szintre hozott iratanyag mennyiségét.

További jelentős feladatok, mint az online kutatószolgálat intézményi körű bevezetése, is az erőforrások átcsoportosításával valósulhattak meg. Alapvetően a fentiekkel összefüggésben került sor a levéltári nyilvántartások tömeges pontosítására, továbbá a szignifikáns mennyiséget kitevő ellenőrző és raktári rendezésekre is. Egyes

szervezeti egységeknél a betegszabadság számszaki emelkedésével, valamint műszaki akadályokkal is számolni kellett. A tervtől való eltérés nem csak a mennyiségi adatokban mutatkozik meg, hanem nyomon követhető a munka alá vett iratanyagok változásában, valamint a levéltári feldolgozó munka fókuszpontjának áthelyezésében is. Mindent egybevetve megállapítható, hogy összlevéltári tekintetben teljesültek a legfontosabb szakmai irányelvek a középszintű rendezésben, a körülményeket figyelembe véve reális és megfelelő szinten zárult az év ebben a munkaágban. Mennyiség tekintetében a Fejér Megyei Levéltár áll a rendezési tabella élén. Intézményi perspektívában a feldolgozott anyag gerincét a tanácsok, valamint a jogszolgáltatási és vállalati relevanciájú fondok alkották. Említésre érdemes terjedelmet képviseltek a középszintű rendezési munkában a helyhatóságok 1950 előtti anyagai, az önkormányzatok fondjai, és a szakigazgatási szervek irategyüttesei is. Jász-Nagykun-Szolnok Megyében 308 egyedileg nyilvántartott levéltári anyag középszintű feldolgozására került sor.

A középszintű rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	9	39,24	XIX., XXVIII., M, P szekciók
BKML	4	9,29	VIII., XIII-XIV.
BaML	18	117,66	IV., VI-VII., XI., XIII-XIV., XXIII., XXX.
BéML	14	238,74	VII-IX., XXIII., XXV., XXXVII.
CSCSML	39	122,12	IV., VI., VIII-XI., XIII-XV., XXIII-XXV., XXIX.
FML	240	373,30	IX-X., XIII-XV., XXIV-XXV., XXIX-XXX., XXXIII., XXXVI-XXXVII.
GYMSML SL	6	51,48	IV., XII., XXIII., XXV.,
HBML	14	124,25	IV., XXIII., XXV., XXXV., XXXVII.
HML	6	28,51	XIV-XV., XXIII., XXIX., XXXV.
JNSZML	3	3,81 ifm + 308 db	XII., XIV., XXIX.
KEML	21	137,04	IV., VIII., XII., XV., XVII., XXIII., XXIX.
NML	1	1,50	X.
PML	2	9,31	XXIII.
SML	10	50,47	XXIII., XXIX.
SZSZBML	26	32,78	VI., VIII., XIV-XV., XXX.
TML	1	15,21	VI.
VaML	30	16,53	VII-VIII., X., XIII., XXIII., XXXV.
VeML	9	9,61	V., XIV-XV., XXX., XXXIII., XXXV.
ZML	38	107,59	IV., VI., XXIII., XXV., XXIX.
Összesen:	491	1488,44 + 308 db	IV-XIII., XIII-XV., XVII., XIX., XXIII-XXV., XXVIII-XXX., XXXIII., XXXV-XXXVII., M, P szekciók

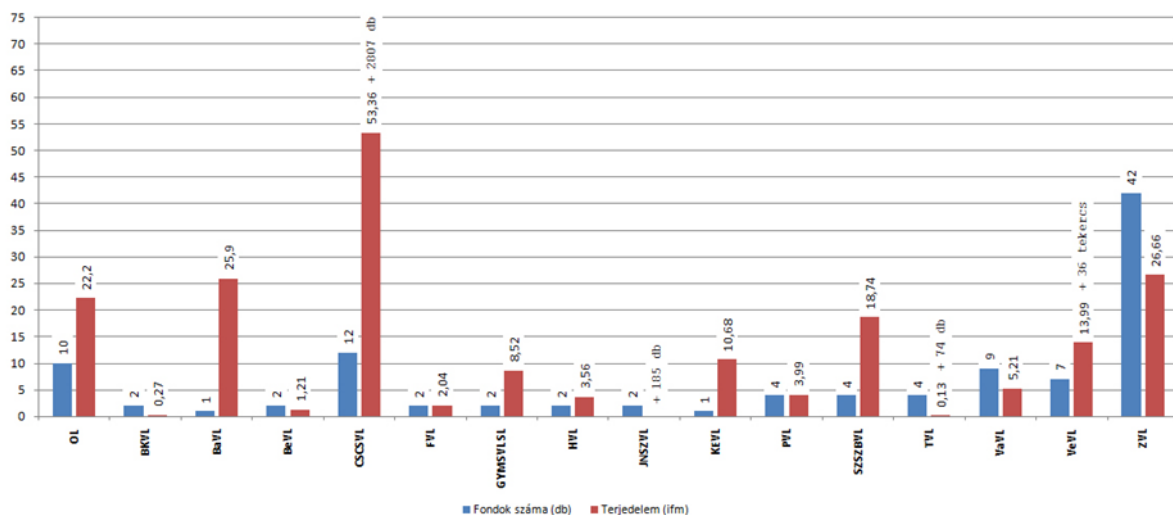

5.3. Darabszintű rendezés

Darabszintű rendezést 11 megyei tagintézmény és az Országos Levéltár tervezett 2022-ben, összesen 295 ifm terjedelemben és 1800 db egyedileg nyilvántartott dokumentum tekintetében. A darabszinten feldolgozott levéltári anyag – a bevont leírási egységek számát tekintve – ez évben is meghaladta a munkatervben foglalt mennyiséget, mely MNL-szinten összesen 106 fondot érintett és 196 ifm-t ölelt fel. A tárgyév során az Országos Levéltár többek között a Büntetésvégrehajtás Országos Parancsnokságának, a Baranya Megyei Levéltár a Pécsi Állami Földmérési Felügyelőség levéltári anyagának legmagasabb szintű rendszerezését végezte. A darabegységben kezelt iratok közül több mint 3000-et sikerült feldolgozni, melynek legjelentősebb részét a Csanád-Csongrád Megyei Levéltár fotógyűjteménye képezte. A darabszintű rendezés esetében a feudális kori és a gyűjteményes fondok mellett hangsúlyos szerepet kaptak a tanácsi, jogszolgáltatási és családi iratok is. A darabszintű rendezéseket az adatbázis-építések, illetve azzal összefüggésben a digitalizálási, továbbá ügyfélszolgálati célok is indukálták.

A darabszintű rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	10	22,20	XIX., XX., XXVII., XXIX., C, K szekció
BKML	2	0,27	V.
BaML	1	25,90	VI.
BeML	2	1,21	X., XXIII.
CSCSML	12	53,36 + 2807 db	V., VI., XV., XXX.
FML	2	2,04	VI., VII.
GYMSML SL	2	8,52	XXIII., XXIV.
HML	2	3,56	V., XXIII.
JNSZML	2	185 db	XIV.
KEML	1	10,68	XXXIII.
PML	4	3,99	IV., VI., XI., XXIII.
SZSZBML	4	18,74	XIII., XXIII., XXXIII.
TMML	4	0,13 + 74 db	VI., XIV., XV.
VaML	9	5,21	VIII., XXIII.
VeML	7	13,99 + 36 tekercs	V., XV., XXXVII.
ZML	42	26,66	IV-VII., XI., XIII., XXIII., XXXIII.
Összesen:	106	196,46 + 3102 db	IV-VIII., X., XI., XIII-XV., XIX., XX., XXIII., XXIV., XXVII., XXIX., XXX., XXXIII., XXXVII., C, K szekció

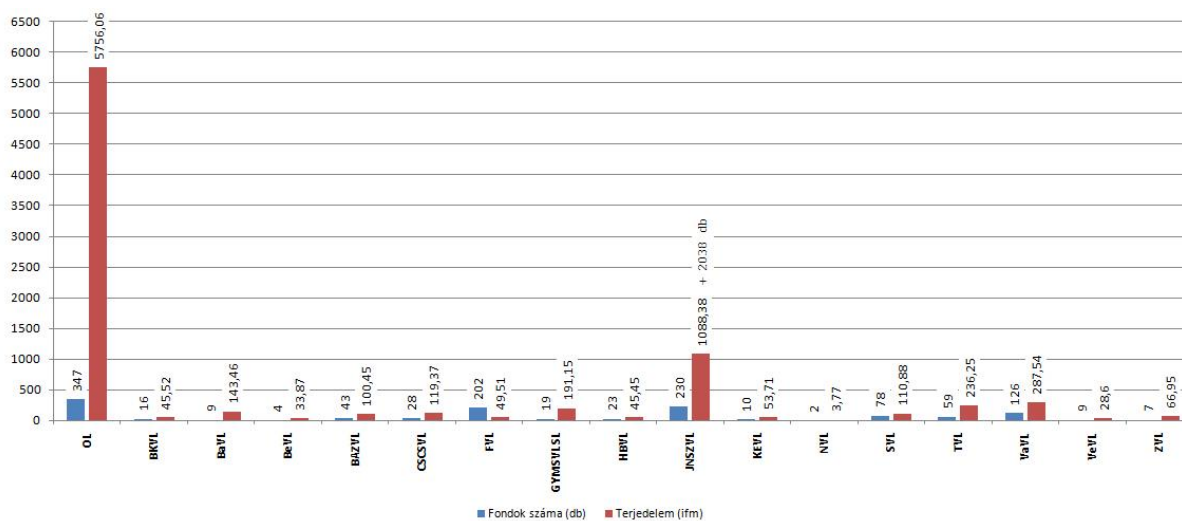
5.4. Ellenőrző rendezés

Ellenőrző rendezést 13 megyei tagintézmény és az Országos Levéltár tervezett, mintegy 5836 ifm terjedelemben és 977 fond vonatkozásában. Ezen levéltári feldolgozó munkafajta felölelte közel valamennyi fondfőcsoportot. Jellemzően a korábban már legalább középszinten rendezett, de valamilyen ok (költöztetés, sűrű használat, eleve nem szakszerű vagy időközben meghaladottá vált rendezési szisztéma) miatt keveredetté vált irategyűteseket kellett ellenőrizni, adott esetben a rendezettségét revideálni. Legtöbbször a levéltári nyilvántartások pontosítása, esetleg megszűnő fondcsoportok miatt volt szükséges az ellenőrző munkát elvégezni. Mennyiséget tekintve az Országos Levéltár emelkedik ki a statisztikai adatsorok számsorai közül, mely tagintézmény önmagában elvégezte az ellenőrző rendezés több mint felét. Rajta kívül a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár jelentett le számottevő eredményt feldolgozó tevékenységeinek sorában. Az ellenőrző rendezés 2022-ben a tervben vállaltakat meghaladva, 1212 darab fondot és 8360 folyóméternyi iratanyagot érintett.

Az ellenőrző rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	347	5756,06	XVII., XIX., XXIX., XXVI., XXVII., XXIX., XXXII., A, C, K, Y, Z szekció
BKML	16	45,52	IV., V., VIII., X., XIV., XXXIII.
BaML	9	143,46	IV., VIII., XI., XIII., XVII., XXIII., XXIV.
BeML	4	33,87	IV., VIII., XI.
BAZML	43	100,45	IV., V., VII., VIII., XI., XV., XXIII-XXV.
CSCSML	28	119,37	IV., X., XII., XV., XXIII., XXV., XXIX.
FML	202	49,51	VIII., XXV.
GYMSML SL	19	191,15	IV., VI., VIII., XII., XXV.
HBML	23	45,45	IV., VII., VIII., XXIX.

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
JNSZML	230	1088,38 + 2038 db	IV., VI., XI., XV., XVII., XXIII., XXIV., XXIX., XXX., XXXIII., XXXV.
KEML	10	53,71	IV., V., XXIV.
NML	2	3,77	XXIII.
SML	78	110,88	IV., V., VIII., X., XIII., XV., XXIX., XXX.
TML	59	236,25	V., VII., VIII., X., XI., XIV., XV., XXIII., XXIV., XXIX., XXX., XXXVII.
VaML	126	287,54	IV., VIII., XV., XXIII., XXV., XXXV.
VeML	9	28,60	V., XV., XXIV.
ZML	7	66,95	VII., XXIII., XXV., XXXV., XXXVII.
Összesen:	1212	8360,92 + 2038 db	IV-VIII., X-XV., XVII., XIX., XXIII-XXV., XXVII., XXIX., XXX., XXXII., XXXIII., XXXV., XXXVII., A, C, K, Y, Z szekció

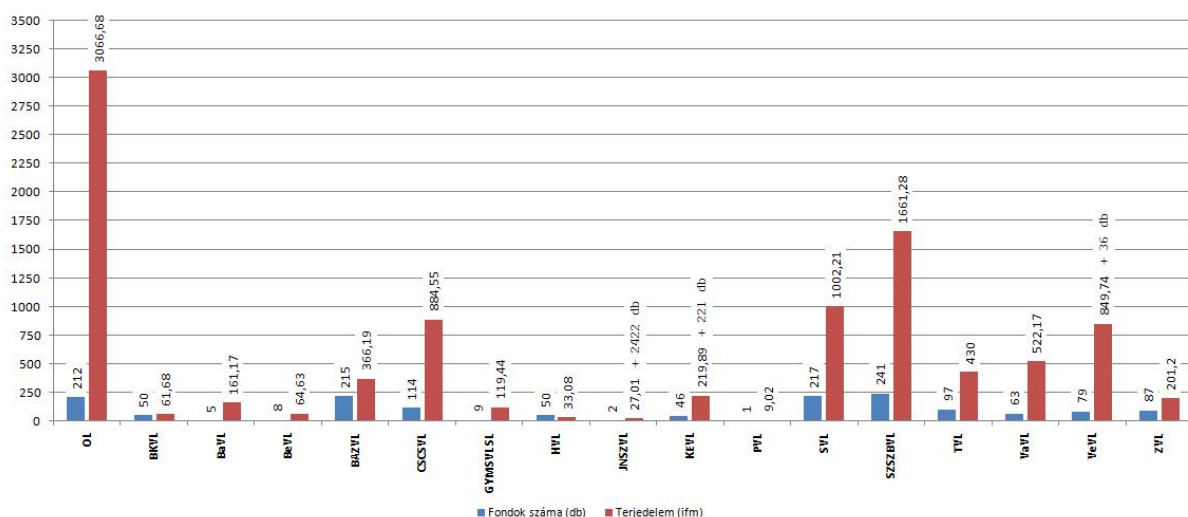

5.5. Raktári rendezés (mintaállványozás, jelzeteles, átrendezés)

A munka legtöbb esetben raktáron belüli átrendezést, tömörítést kisebb mértékben mintaállványozást jelentett. Jelzetelesít kevés helyen végeztek, elsősorban ott, ahol digitalizálásra történő előkészítés vagy darabszintű rendezés is történt. 2022. évre vonatkozóan MNL szinten ez a munkafeladat 1496 fondot fogott át, és 9679 ifm összerjedelmet eredményezett. A teljesített volumen döntő hányadát a mintaállványozási tevékenység adta.

A raktári rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
OL	212	3066,68	VIII., XVII-XIX., XXII., XXVII., XXIX., XXXII., XXXIV., P, X, Y, Z szekció
BKML	50	61,68	VII.-XI., XIII-XV., XXIII-XXV., XXIX., XXX., XXXIII., XXXVII.
BaML	5	161,17	VII., XI.
BeML	8	64,63	VIII., XXIII.
BAZML	215	366,19	IV-VIII., XI., XIII-XV., XXIII-XXV., XXXVII.
CSCSML	114	884,55	VI-IX., XIV-XVI., XXIII.
GYMSML SL	9	119,44	IV.
HML	50	33,08	V., XIV., XV., XXIII., XXIX., XXXV.
JNSZML	2	27,01 + 2422 db	XI., XXIX.
KEML	46	219,89 + 221 db	IV., V., VIII., XIV., XXIII-XXV., XXIX.
PML	1	9,02	IV.
SML	217	1002,21	VII. XXXVII.
SZSZBML	241	1661,28	IV-VIII., X., XI., XIV., XV., XXIII-XXV., XXIX., XXIX., XXX., XXXVII.
TML	97	430	IV., VIII, X., XII., XIV., XXIII., XXX.
VaML	63	522,17	IV.
VeML	79	849,74 + 36 db	V., XV., XXIII., XXIV., XXIX., XXX., XXXIII., XXXV., XXXVII.
ZML	87	201,2	IV-VII., XXIII., XXV., XXIX., XXXIII., XXXV., XXXVII.
Összesen:	1496	9679,94 + 2679 db	IV-XV., XVIII-XIX., XXII-XXV., XXVII., XXIX., XXX., XXXII., XXXIII., XXXV., XXXVII., P, X, Y, Z szekció

6. Selejtezés

A Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményeinek jelentős része továbbra is szabad raktári férőhely kapacitás problémákkal küzd, mely évről-évre alátámasztja az intézményekben zajló selejtezési munkák létjogosultságát.

2022-ben öt megyei tagintézményben, valamint az MNL OL 1945 utáni Politikai Kormányservek és Pártiratok Osztályán került sor a selejtezésekre. Ezek közül a selejtezés alá vont iratanyag mennyisége tekintetében a Pest

Megyei Levéltár és a Somogy Megyei Levéltár emelhető ki, ez a két intézmény adja a Magyar Nemzeti Levéltár selejtezés alá eső iratanyaga összterjedelmének 62%-át. A selejtezések a korábbi évekhez hasonlóan elsősorban az 1945 utáni iratanyagot, s ezen belül is a tanácsi és a vállalati iratokat érintették. Bértárolt iratanyagot a Baranya és a Heves Megyei Levéltárakban selejtezték kisebb mennyiségben (2,74 ifm, illetve 17,76 ifm). Rendezés során hét szervezeti egységben következett be 197,86 iratfolyómétert kitevő iratcsökkenés.

A korábbi évekhez hasonlóan a selejtezési munkafolyamat mindenütt szorosan összekapcsolódott a rendezési munkákkal, emiatt az alább közölt táblázatban külön oszlopban tüntettük fel a tényleges selejtezés által, és a rendezések során bekövetkezett iratcsökkenéseket.

A levéltár megnevezése					Selejtezés	Rendezés során bekövetkezett iratcsökkenés (ifm)
Szervezeti egység	Fondok száma (db)	Selejtezés alá vont irat terjedelme (ifm)	Selejt mennyisége (ifm)	Érintett fondfőcsoportok	Selejtezés jóváhagyása (megtörtént, folyamatban)	
MNL OL	2	66,94	0,96	XIX., XXXIV.	Megtörtént	29,41
MNL BKML	–	–	–	–	–	0,01
MNL BaML	–	–	–	–	–	–
MNL BéML	–	–	–	–	–	–
MNL BAZML	–	–	–	–	–	–
MNL CSML	–	–	–	–	–	–
MNL FML	–	–	–	–	–	–
MNL GYMSML Győr	–	–	–	–	–	–
MNL GYMSML Sopron	–	–	–	–	–	–
MNL HBML	–	–	–	–	–	–
MNL HML	–	–	–	–	–	–
MNL JNSZML	–	–	–	–	–	–
MNL KEML	3	68,59	15,87	XXIII., XXIX.	Folyamatban	–
MNL NML	–	–	–	–	–	1,24
MNL PML	9	110,87	25	XXIII., XXIX.	Folyamatban	–
MNL SML	6	124,48	79,92	XXIII., XXIX.	Megtörtént	90
MNL SZSZBML	–	–	–	–	–	–
MNL TML	–	–	–	–	–	–
MNL VaML	–	–	–	–	–	–
MNL VeML	–	–	–	–	–	–
MNL ZML	3	9,66	0,77	XXIII.	Megtörtént	77,2
Összesen	23	380,54	122,52	XIX., XXIII., XXIX., XXXIV.	Megtörtént: 3 Folyamatban: 2	197,86

A tagintézmények 2022. évi munkatervei alapján a selejtezés alá vont levéltári iratanyag 866,93 iratfolyómétert tett ki. A 2022-ben a ténylegesen selejtezés alá vont iratanyag 380,54 iratfolyóméter volt.

A 2022. évi munkatervben megjelölt selejtezési tervszámaikból minden szervezeti egység a tervezettnél kevesebb terjedelmű iratanyagot, a Pest Megyei Levéltár viszont 9 nem tervezett fondot vont selejtezési eljárás alá.

7. Kutató- és ügyfélszolgálat, online kutatás

A levéltári kutatás, mint érték képviselője, a kutatáshoz kapcsolódó tudás átadása és a kutatási tevékenység támogatása a részleg kiemelt, stratégiai feladata.

2022. évben az MNL kutatószolgálatára sok ezer kutató és felhasználó elégedettségéhez járult hozzá nap, mint nap, ezzel erősítve az intézményről felépített pozitív és nyitott képet az állampolgárokban. A levéltár kutatószolgálatára erős támogatói erőforrás szerepet töltött be a hagyományos értékek és a jövő útját fémjelző elektronikus szolgáltatások kutatók, érdeklődők felé közvetítésében. Részlegeinktől a hozzánk fordulók sokoldalú segítséget kaphattak kutatásuk megkezdéséhez, lefolytatásához, valamint másolatmegrendeléseik és a kapcsolódó közlési engedélyek ügyintézéséhez. A jogszabályoknak való megfelelés – elsősorban az adatvédelmi kéréseket illetően – olyan felelősség és prioritás a főosztály számára, amely kiemelt pontosságot és figyelmet igényel a munkatársaktól és biztosítja a levéltár számára a jogszerű és etikus működését. A kutatások pontos, a folyamatleírásoknak megfelelő szakzerű nyilvántartása a részleg számára prioritás, amely garantálja az intézmény számára az adatok átláthatóságát és lehetővé teszi az adatalapú döntéshozatalt.

Az MNL kutatószolgálatának munkatársai 2022. év folyamán országszerte azon dolgoztak, hogy a levéltár sok ezer kutatója és több százezer felhasználója – a megfelelő időben, a megfelelő módon és a megfelelő támogatással – eljusson éppen ahhoz az információhoz, amelyre szüksége van és amelyet a levéltár biztosít a kutatáshoz.

A korábbi világválság és a jelen világpolitikai helyzet a magyar társadalom mentális jólétén mélyebb nyomokat hagyott, amelynek eredményeképpen az érdeklődő állampolgárok körülbelül 50%-a nehezen fogadja a kutatáshoz, illetve az ügyintézéshez kapcsolódó határidőket. Emellett megfigyelhető, hogy az érdeklődők és kutatók nagy része különleges bánásmódot igényel, amely jó kommunikációt, magas fokú empátiát és türelmet kíván a kutatószolgálat munkatársaitól. Az információs társadalom sajátosságai és a digitalizációval járó kihívások megosztják a generációkat, emiatt a front-office-ban dolgozó kollégáknak a kutatók részére a digitális kompetenciájuk alapján is többféle támogatást kell adniuk a szolgáltatások igénybeviteléhez.

Az energiatárolás optimalizálásával összefüggésben az országban több kutatóteremben történt kisebb-nagyobb változás, például átköltözés kisebb energiaigényű helyiségekbe, vagy időpontfoglalás, előjegyzés visszavezetése.

Az elmúlt 10 évben az MNL online felületein közzétett tartalmak megsokszorozódtak, amely egyre inkább azt eredményezi, hogy a kutatás az online térben megy végbe. 2013-ban a hagyományos, kutatótermekben regisztrált kutatási esetek száma és az online felhasználók által indított munkamenetek száma még egyensúlyban volt (2013: MNL kutatótermek összes kutatási eset: 39 056; AdatbázisokOnline: összes munkamenet: 43 741). 2023-ra a munkamenetek és a felhasználók száma megtízszereződött, míg a kutatási esetek száma harmadára csökkent (2022: MNL kutatótermek összes kutatási eset 12 085; AdatbázisokOnline: összes munkamenet: 515 093, felhasználó: 281 497). Összességében szignifikáns növekedés figyelhető meg a kutatási esetszámokban, ez azt jelenti, hogy a levéltárak iránt nő az érdeklődés. Egyre inkább a kutatószolgálat fókuszába helyeződnek az online kutatók, felhasználók, akiknek a kutatásukat oktatóvideókkal és különböző csatornákon keresztül támogattuk.

Az AdatbázisokOnline gyűjteményen belül a legnépszerűbb gyűjtemény a Szovjetunióba elhurcoltak gyűjteménye, a Családtörténeti és az Első világháborús gyűjtemény, illetve az adatbázisok közül a Mikrofilm anyakönyvek, a Szovjet táborok magyar foglyai, a Szovjetunióból hazatért hadifoglyok névjegyzéke 1946-1949 és a Katonaállítási lajstromok adatbázisa, amelyhez kapcsolódóan számos esetben végeztünk részletes tájékoztatást az adatbázis használatával kapcsolatban.

MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR KUTATÓI SZOLGÁLTATÁSOK RENDSZERE

2022

ONLINE KUTATÁS	KUTATÓTERMI KUTATÁS	ONLINE KUTATÓI FUNKCIÓK	MÁSOLATOK	TÁJÉKOZTATÁS
<ul style="list-style-type: none"> • AdatbázisokOnline • Elektronikus Levéltári Portál • Hungaricana 	<ul style="list-style-type: none"> • eredeti anyag és digitális másolat • országszerte, minden vármegyében és a fővárosban több helyszínen 	<ul style="list-style-type: none"> • beiratkozás • kérésleadás (5 vármegyében) 	<ul style="list-style-type: none"> • saját célra – közlési célra • saját eszközzel – megrendelésre, digitalizáló műhely által készítve 	<ul style="list-style-type: none"> • konzultáció (személyes, telefonos) • helpdesk online beiratkozáshoz és kérésleadáshoz

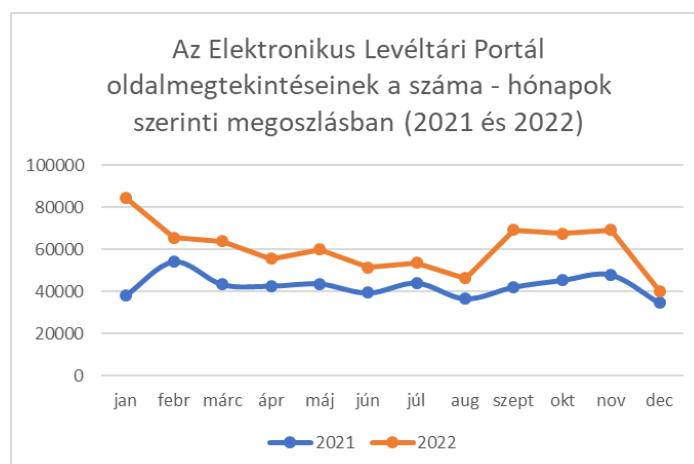
7.1. Online szolgáltatások, online kutatói funkciók igénybevételének a támogatása

2022. elejétől az ENYF közreműködésével és támogatásával elindult az online kérésleadás az Országos Levéltár Gazdasági Levéltári Osztálya, az 1945 utáni Politikai Kormányzervek és Pártiratok Osztálya, valamint a Magánlevéltárak és Gyűjtemények teljes anyagára (itt már csak az X szekció nem volt kikérhető). Emellett a Magyar Nemzeti Levéltár Baranya, Békés, Bács-Kiskun, Heves, Nógrád és Veszprém Megyei Levéltárak által őrzött gyűjteményei is online kikérhetőek lettek. A Magyar Nemzeti Levéltár az online kikérés részleges bevezetésével fontos lépést tett a jövő felé, amellyel kiterjesztette a felhasználóbarát kényelmi szolgáltatásainak a körét.

A szolgáltatás támogatását a kutatószolgálati munkatársak három fontos területen végezték:

- azonnali problémamegoldás a szolgáltatás (elsődleges kutatói funkciók: beiratkozás, kérésleadás) kutatói használatának a támogatása során (helpdesk) a személyes, elektronikus és telefonos megkeresések esetén; valamint a problémák és megoldások közvetítése a kutatók és az iratórző osztályok, referensek, illetve az Elektronikus Nyilvántartások Főosztálya között
- válasz a felhasználói visszajelzésekre, észrevételekre
- tájékoztatási célú, oktató-és kommunikációs anyagok készítése.

Ezzel összefüggésben a szolgáltatásokat (keresés, böngészés és online kutatói funkciók) biztosító, a Budapest Főváros Levéltárával közös online szolgáltatási platform, az Elektronikus Levéltári Portál forgalma az előző évvel összevetve 42%-os növekedést mutat.

Az oldal megtekintéseinek a száma 767 927 (2021: 514 124; ↑41,59%), illetve az egyedi oldalmegtekintésekben is jelentős emelkedés látszódik (2022: 540076, 2021: 395487; ↑36,56%), amely elsősorban az MNL szolgáltatásbővülésének köszönhető. A kikéréshez kapcsolódó kosár funkcióra 39 460 kattintás érkezett, amelyből az Országos Levéltár kutatótermeibe 10.976 darab online kérés érkezett (az 1945 előtti Kormányservek Osztálya a korábbi rend szerint fogadta be a kéréseket, 2673 darabot).

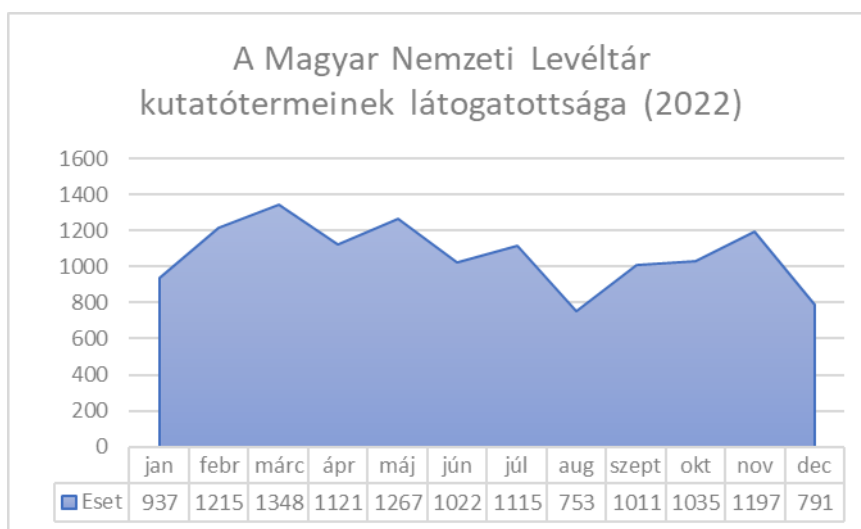
7.2. Kutatóforgalmi adatok

Kutatási esetek, leadott kérések és beiratkozott kutatók száma

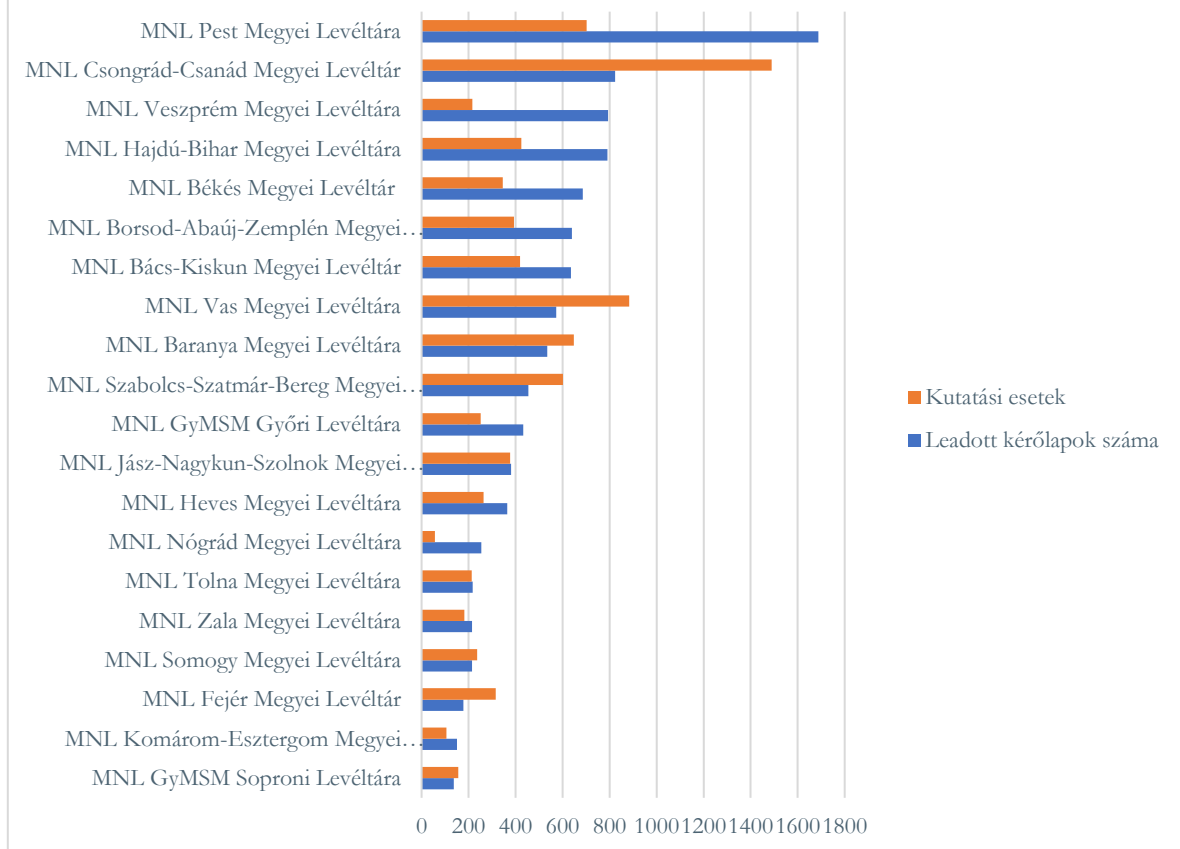
A Magyar Nemzeti Levéltár kutatótermeinek összesített főbb mutatószámai emelkedést mutatnak a 2022-es évben a tavalyi évhez viszonyítva. Az évben összesen 4329 látogatójegyet adtunk ki (↑10,2%; 2021: 3928), amelyhez kapcsolódóan 4438 kutatási kérelmet (↑11,64%; 2021: 3975) rögzítettünk. A kutatók a Magyar Nemzeti Levéltár kutatótermeit 12 812 alkalommal keresték fel, így a regisztrált esetszám lényegében stagnál, vagyis ugyanannyian keresték fel a kutatótermeiket, mint a tavalyi évben (↑0,1%; 2021: 12 085). A leadott kérések száma szintén növekedést mutat: összesen 23 761 darab (↑11,5%; 2021: 21310) kérést fogadtak be és szolgáltak ki az MNL dolgozói. Az Országos Levéltárba leadott kérések száma összesen 13 598, amely az összes kérés 57,25%-a. A tagintézmények közül az öt legnagyobb kéréslapszámot regisztrált tagintézmény az MNL Békés Megyei Levéltára, a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár, a Veszprém Megyei Levéltár, a Csongrád-Csanád Megyei Levéltár és a Pest Megyei Levéltár.

A Magyar Nemzeti Levéltár kutatótermeinek kiemelt forgalmú hónapjai a március, május, július és a november, amely időszakokban a tájékoztatás és a kéréskezelés intenzitása magasabb. Május hónapban megszűntek a létszámkorlátozások a Magyar Nemzeti Levéltár kutatótermeiben. Az augusztusi rendes és a decemberi rendkívüli zárva tartásokkal (2-2 hét) összefüggésben alacsonyabb forgalmat mutatnak. Az Országos Levéltár kutatótermeit a 2022. évben egy nap átlagosan 24 kutató látogatta meg.

Az összes forgalom megoszlását illetően az Országos Levéltár az esetek 35,37%-át, a tagintézmények az esetek 64,63%-át adták. A Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményei közül az MNL Szabolcs- Szatmár-Bereg Megyei Levéltára, a Baranya Megyei Levéltár, a Pest Megyei Levéltár, a Vas Megyei Levéltár és a Csongrád-Csanád Megyei Levéltár bonyolította az öt legnagyobb forgalmat.

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR TAGINTÉZMÉNYEINEK KUTATÁSI ESETSZÁMA ÉS KÉRŐLAPOK (2022)

7.3. Tájékoztatás

Az Információs Iroda és a kutatószolgálat munkatársainak változatos témákban és módon kell naprakész információkat szolgáltatni az érdeklődők és a kutatók felé. A kutatók felkészültségét illetően nagy a szórás. Munkatársainknak nemcsak alapos levéltár szakmai ismeretekkel kell rendelkeznie, hanem magas szintű digitális hozzáértéssel, amelyet megfelelő kommunikáció keretében kell közvetíteniük a kutatók felé. A komplex munkát tovább nehezíti a megkeresések nagy, a kutatási eseteket meghaladó száma.

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR KUTATÓSZOLGÁLATI ADATAI – TÁJÉKOZTATÁS						
2022	Megkeresés módja				Megkeresés nyelve @	
	Személyesen (tájékoztatás, regisztráció)	Írásban (e-mail, postai levél)	Telefonon	Σ	Magyar nyelvű	Idegen nyelvű
Információs Iroda	1391	7259	2393	11043	9615	1428
Országos Levéltár kutatótermek és iratőrző osztályok	1847	13754	1251	16852	16640	212
Magyar Nemzeti Levéltár megyei tagintézmények	3820	6692	n.a.	10512	10329	183
Összesen	7058	27705	3644	38407	36584	1823

7.4. A reprográfiai szolgáltatások

A járványügyi és a kutatószolgálati korlátozások feloldásával 2022-ben –a korábbi évhez viszonyítva – megnőtt az igény a kutatói célú másolatok iránt.

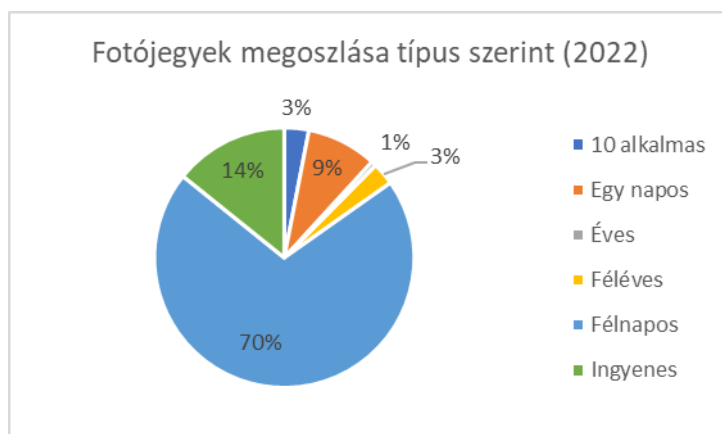
A magánfelhasználásra, saját eszközzel történő másolatkészítéshez vásárolt fotójegyek (2022: 1 612 db ↑34,45%; 2021: 1 199 db), illetve a saját vagy közlési célra rendelt, az intézmény fényképész-és digitalizáló műhelye által készített digitális másolatok számában (2022: 37 259 db ↑20%; 2021: 31 050 db) egyaránt növekedés mérhető. A megrendelésre készített fénymásolatok száma ugyanakkor minimálisra csökkent a korábbi évek árszabásra vonatkozó stratégiai döntéseinek köszönhetően.

A fotójegyek váltása és a kutatói megrendelések többsége az Országos Levéltárban őrzött gyűjteményekre irányul, ugyanakkor a tagintézmények részesedése évek óta stabilan tartja magát.

KUTATÓI MÁSOLATOK 2022	Fotójegyek (db)				Fénymásolatok száma	Szkenelt oldalak száma (db)		
	Magyar kutató	Külföldi kutató	Összesen	Megoszlás (%)		Magyar megrendelő	Külföldi megrendelő	Összesen
OL	891	117	1 008	62,53%	0	21 760	8 271	30 031
Tagintézmények	538	66	604	37,47%	82	7 099	129	7 228
MNL összesen	1 429	183	1 612	100%	82	28 859	8 400	37 259

Kedvező árának köszönhetően messze a legnépszerűbb fotójegy típus volt 2022-ben a félnapos fotójegy (2500 HUF/fotójegy). A legtöbb kutató (70%) nem tud és nem is akar többet fotózni a 4 órás időtartamnál.

Az intézményi együttműködések keretében és a tudományos kutatás támogatása jegyében biztosított ingyenes fotójegyeket (14%) elsősorban tudományos intézetek és egyetemek munkatársai vehették igénybe. A kényelmes, egész napos fotózást lehetővé tevő fotójegy a vásárlások 9%-át tette ki. A statisztikai mérések és az empirikus tapasztalatok is azt mutatják, hogy egyrészt a hangsúly egyre inkább áthelyeződik a digitális másolatok kutatására, másrészt a kutatók az eredetiben kikért iratanyagot is szívesen reprodukálják az otthoni kutatásukhoz.

7.5. Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkölcsonzés

A Magyar Nemzeti Levéltár egyes tagintézményei ügyviteli, kutatási, levéltári működési célú és kiállítási célú kölcsönzéseket bonyolítottak le 2022-ben is. Az összes kölcsönzési esetszám 1947 volt, amelynek 96,3%-át az ügyviteli célú kölcsönzések teszik ki, azon belül is a Nógrád Megyei Levéltár által a nyugdíjbiztosító igazgatóság részére kölcsönzött munkaügyi iratok kölcsönzése (az összes kölcsönzés 95%-a).

A más közgyűjtemények, intézetek által rendezett kiállítások különleges darabjai lehetnek a levéltári iratok. Az iratok megfelelő körülmények között történő szerepeltetése erősíti a levéltár láthatóságát és a levéltár kulturális szerepét. Ezeknek a kölcsönzéseknek a száma annak természeténél fogva nem lehet magas, ugyanakkor a Magyar Nemzeti Levéltár iratai 2022-ben 15 alkalommal szerepeltek kisebb és nagyobb szabású kiállításokon, mint például

a Királyok és szentek. Az Árpádok kora c. kiállítás. A kiállításon a veszprémvölgyi kiváltságlevél, az Országos Levéltár páratlan értékű, legrégebbi oklevele is szerepelt 6 másik középkori oklevéllel együtt.

A 2022-es esztendő első része ismét a pandémia jegyében telt, illetve az év utolsó negyedében az energiatakarékossági intézkedések is befolyásolták a kölcsönzések számát. Mindezen tényezők elsősorban a kiállítási célú kölcsönzések számának alakulásában tükröződnek vissza, a többi kölcsönzési típusra nincs jelentősebb hatással. Az ügyviteli célú iratkölcsönzés túlnyomó többségét az előző évekhez hasonlóan a Nógrád Megyei Levéltár bonyolította le (1850 eset az 1874-ből), szinte az összes alkalom ide köthető. Ez a kölcsönzési szám Nógrádban a tb ellenőrök által igényelt munkaügyi iratok miatt ilyen magas. Tudományos kutatás céljára 2022-ben az MNL főosztályai az összesen 153 esetből 142 alkalommal (92,81%) kölcsönzött dokumentumokat, amely szám a 2021. évi 74 esettel összevetve jelentős növekedést mutat. A megyei tagintézmények részaránya az előző évi adathoz (17 eset) képest csökkent (11 eset). A Csongrád-Csanád Megyei Levéltár kutatási célokra továbbra is a legtöbbször vidéki levéltár, ahol ez a szám nagyjából az előző évinek felel meg (10 eset). 2022 folyamán a Magyar Nemzeti Levéltár összesen 15 kiállításához kölcsönzött iratanyagot, ami az előző évi 20 esetszámhoz viszonyítva negyedével csökkent. A főosztályok 5, míg a megyei tagintézmények 10 alkalommal biztosítottak dokumentumokat ilyen célra. A kiállítási célú kölcsönzések csökkenése a fent leírt tényezőkkel is magyarázható. A tagintézmények közül jelentősebb számú kiállítási célú iratkölcsönzésre az elmúlt esztendőben a Vas Megyei Levéltárban került sor (4 alkalom). A levéltári működési célú iratkölcsönzésre mindössze négy alkalommal volt szükség, ezáltal továbbra is a legritkábban igénybe vett kölcsönzési típus maradt.

Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkölcsönzés 2022-ben (az esetek száma szerint)

A levéltár megnevezése	Ügyviteli célú	Kutatási célú	Kiállítási célú	Levéltári működési célú
MNL BKML	0	0	2	1
MNL BaML	0	0	0	0
MNL BéML	0	0	0	0
MNL BAZML	0	0	0	0
MNL CSML	8	10	2	0
MNL FML	1	0	0	0
MNL GYMSML Győr	4	0	1	0
MNL GYMSML Sopron	0	0	0	2
MNL HBML	0	0	0	0
MNL HML	0	0	0	0
MNL JNSZML	0	0	0	0
MNL KEML	0	0	0	0
MNL NML	1850	0	0	0
MNL PML	0	0	0	0
MNL SML	1	0	0	0
MNL SZSZBML	1	0	0	0
MNL TML	0	0	0	0
MNL VaML	0	0	4	0

7.6. Kommunikáció

A 2022-es évben a kutatószolgálat egy átfogó, kommunikációs fejlesztés és megújulás jegyében több intenzív kampányt indított a Magyar Nemzeti Levéltár és az Országos Levéltár közösségi média felületein.

Oktatóvideók

Az első félévben közzétett Kutatószolgálati videók sorozata az Országos Levéltár Facebook oldalán összesen közel 40 ezer megtekintést regisztrált. A kutatószolgálat kezdeményezésére, külső kreatív szakemberek bevonásával és az összes iratórző osztály részvételével létrejött kisvideók közérthető módon közvetítik az érdeklődők felé a levéltári kutatással kapcsolatos alaptudnivalókat. Kiemelt figyelmet fordítottunk a több generáció számára is hasznos oktatóvideók gyártására. Az első ütemben az anyakönyvi adatbázis II. és az elektronikus nyilvántartórendszer használatát segítő videókat tettünk közzé (június), a második ütemben az online kikérés országos bevezetését támogató oktatóvideókat készítettünk (2 videó közzététele: december). Összesen négy oktatóvideó jelent meg 2022-ben, amelyek nézettsége folyamatosan nő és a visszajelzések alapján a kollégák a tájékoztatásban jól tudják használni azokat.

2022. januárjában az MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára új sorozatot indított a YouTube csatornán „Levéltári praktikák kutatóknak” címmel. A lejátszási listába került oktatóvideókban közérthető formában nyújtanak tájékoztatást az MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltárában őrzött iratállomány összetételéről, struktúrájáról, az iratok megkeresésének módszertanáról és a hivatkozások szakmai követelményeiről. A videóknak a kutatók után az ügyfelek is segítséget kapnak abban, hogyan és milyen ügyekben lehet ügyfélszolgálati eljárást kezdeményezni a levéltárban.

Közösségi média

A második félévben újtárára indított „KutatóKedd” fantázianevű Facebook-kampány egy, a közművelődés közreműködésével megvalósult kutatást népszerűsítő sorozat, amely összesen nyolc egyedi arculattal és tartalommal kísért posztot jelentetett meg.

Külön kommunikációs kampány készült az online kutatás 2023. januári bevezetésére, amelynek során a honlap – hírlevél – közösségi média felületek háromszögében készítettük fel a kutatókat a változásokra. Az ügyfél-kommunikáció fejlesztés jegyében hangsúlyt kapott a tájékoztató sablonok és a tájékoztatásban használt nyelvezet közérthetősége és a korábbinál könnyebb feldolgozhatósága.

Egyéb csatornák

A 2022. évben összesen 8 db – 4 „rendes” és 4 rendkívüli hírlevél került kiküldésre. A „rendes” hírlevelekben a kutatók számára érdekes projektekre és újdonságokra hívtuk fel a kutatók figyelmét, a rendkívüli hírlevelekben a nyitvatartás változásokról, illetve az aktualitásokról adtunk tájékoztatást.

Szintén az első félévben került fel az Aktakaland blogra és az Országos Levéltár Youtube-csatornájára egy öt részből álló podcast-sorozat.

Az online szolgáltatások értékelésével összefüggésben készített és kiadott kutatói felmérésre kevés válasz érkezett, nem értékelhető a felmérés. Érdemes a 2023-as év közepére időzíteni a felmérést, amikor már országos szinten megtapasztalhatták a kutatók az online kikérés előnyeit és releváns észrevételeket tudnak tenni.

7.7. Ügyfélszolgálati tevékenység

Az ügyfélszolgálati munkában még 2020-ban bevezették a teljeskörű elektronikus ügyintézés a Poszeidon szakrendszer segítségével, ami az elvégzendő feladatokat egyértelműsíti és egységesíti. A hivatalos szervek kizárólag hivatali kapun keresztül, míg az állampolgárok ügyfélkapun, postai úton, valamint személyesen is beadhatják igényüket a tagintézmények ügyfélszolgálatain az ügynek megfelelő űrlaptípus kiválasztásával és kitöltésével. Az

ügyfélszolgálati tevékenységben az ügyek számának alakulását vizsgálva elmondhatjuk, hogy 2022-ben az előző évi adatokhoz képest enyhe csökkenés figyelhető meg. A 2021. évi 26363 ügyhöz képest 2022-ben 22872 ügyfélszolgálati megkeresés érkezett a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményeihez és szervezeti egységeihez. Az ügyek számának alakulására mindig befolyással lehet egy-egy ügýtípus adott évi dominanciája, amit kiválthat például akár egy-egy jogszabályi változás miatt tömegesen benyújtott kárpótlási igény.

Az ügyforgalmat vizsgálva megállapítható, hogy a megyei levéltárakra hárul a nagyobb teher és a forgalom döntő hányada (19520 ügyszám, 85,34%). Az adatok alapján elmondható, hogy az MNL tagintézményei továbbra is fontos szerepet látnak el a területi közigazgatás munkájának támogatása terén és az állampolgárok jogbiztosításában. Az ügyfélszolgálatok által intézett megkeresések és elvégzett levéltári kutatások főbb típusai a következők: tb. munkaviszony-igazolások, építési, ingatlan és hagyatéki ügyek, iskolai végzettség igazolása, valamint a kárpótlásokra vonatkozó ügyek.

A megyei tagintézmények ügyfélszolgálati tevékenységének főbb adatai

A levéltár rövidített neve	Összesen
MNL BKML	1006
MNL BaML	741
MNL BéML	656
MNL BAZML	554
MNL CSCSML	994
MNL FML	1939
MNL GYMSML GYŐR	951
MNL GYMSML SOPRON	751
MNL HBML	1012
MNL HML	713
MNL JNSZML	337
MNL KEML	980
MNL NML	2627
MNL PML	1180
MNL SML	902
MNL SZSZBML	767
MNL TML	636
MNL VaML	582
MNL VeML	852
MNL ZML	1340
Megyék összesen	19520
MNL szervezeti egységei	3352
MNL összesen	22872

Az ügyfélszolgálati munka során a megyei tagintézmények közül az elmúlt esztendőben a Nógrád (2627), a Fejér (1939) és a Zala Megyei Levéltárban (1340) történt a legtöbb megkeresés. Az összes 2022-ben felvett ügy mintegy harmadát (6652, 34,07%) a hagyatéki ügyek képezik, amely ügýtípus az előző évi 8003-as esetszámhoz képest ugyan csökkenést mutat, ugyanakkor a korábbi évek adataival összevetve még mindig kiemelkedően magas az ügyszám (például a 2020-as adatok több mint hétszerese). A jelentős számú megkeresés mögött elsősorban az osztatlan közös tulajdonban lévő földterületek tulajdonlásának vizsgálata áll, emiatt ez a tendencia országosan jellemző. Kiemelkedően magas volt a hagyatéki ügyek száma a Bács-Kiskun (858), a Veszprém (543) és a Zala (520) Megyei Levéltárban, de a további tagintézményben is jelentős számú megkeresés történt. A munkaviszonyra,

társadalombiztosítási jogviszonyra vonatkozó adatszolgáltatás ügyszáma az előző évihez képest kissé emelkedett (5182-ről 5507-re), az elmúlt esztendők gyakorlatának megfelelően kiemelkedik a Nógrád Megyei Levéltár ilyen jellegű ügyeinek száma (2196), utánuk a Baranya Megyei Levéltár (580) ügyszáma a legmagasabb. Az építési ügyek száma ugyan 4770-ről 2739-re csökkent, azonban ez az érték még mindig több mint kétszerese a 2020. évi adatnak (1287). A jelentős ügyszám mögött a régebbi építésű ingatlanok felújítására, átalakítására vonatkozó megnövekedett igényekre vezethető vissza. Ezek közül a legtöbb építési ügyi megkeresés a Pest (423) és a Hajdú-Bihar Megyei Levéltárban (294) történt. Hasonló okok miatt továbbra is magas az ingatlanügyekben történt ügyintézés szám, bár az építési ügyekhez hasonlóan némileg csökkenő tendenciát mutat (2475-ről 1720-ra). Az MNL szervezeti egységei ügyfélforgalmának nyolcvan százalékát a kárpótlási ügyek (2712 eset) tették ki, ebből a döntő többséget az Ügyfélszolgálati Főosztály által intézett, a szovjet hadifogság igazolásával kapcsolatos megkeresések alkották (2593 eset). Bizonyos ügytípusok helyi dominanciája az adott levéltárban már átvett, más tagintézményben esetleg még átvétel előtt álló, vagy részben átvett iratanyagra vezethető vissza (pl. földhivatali iratok, ingatlanügyek). Ilyen esetre példa a jelenleg a Fejér Megyei Levéltárban őrzött Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal iratanyaga, amelyek a kárpótlási ügyek tétel alá lettek iktatva (1033 ügy), míg az ingatlanügyek tekintetében a többi levéltárhoz viszonyítva magas számot ért el a Zala (295), a Komárom-Esztergom (236) és a Győr-Moson-Sopron Megyei Levéltár Győri Levéltára (222).

A megyei tagintézmények ügyfélszolgálati tevékenysége ügytípusok szerint

Ügytípusok	MNL BKML	MNL BaML	MNL BéML	MNL BAZML	MNL CSCSML	MNL FML	MNL GYMSML GYŐR	MNL GYMSML SOPRON	MNL HBML	MNL HML	MNL JNSZML	MNL KFML	MNL NML	MNL PML	MNL SML	MNL SZSZBML	MNL TML	MNL VaML	MNL VeML	MNL ZML	Összesen
Ügyfélszolgálat, tájékoztatási elvi ügyek	0	0	4	3	1	2	1	4	3	3	1	6	0	1	0	1	0	2	0	0	32
Tájékoztatás kormányzati szervek részére, másolatkiadás nem ügyfélszolgálati ügyben	0	4	0	3	5	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	17
Általános tájékoztatás a Levéltár illetékességi köréről, a keresett tárgyra vonatkozó adatokat tartalmazó levéltári egységekről és a Levéltár által nyújtott szolgáltatásokról (3	1	2	2	4	0	0	0	4	0	6	0	0	14	0	1	0	0	0	0	37
Panaszok és közérdekű bejelentések	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	3
Tanulói időre vonatkozó adatszolgáltatás	10	8	4	24	58	28	41	2	63	32	14	21	15	45	13	65	34	4	8	38	527
Munkaviszonyra, társadalom-biztosítási jogviszonyra vonatkozó adatszolgáltatás	57	580	344	51	60	391	172	11	127	223	7	48	2196	65	177	275	246	147	10	320	5507
Hagyatéki ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	858	75	122	206	455	295	433	477	357	199	121	437	238	373	270	175	150	348	543	520	6652

Ügytípusok	MNL BKML	MNL BaML	MNL BéML	MNL BAZML	MNL CSCSML	MNL FML	MNL GYMSML GYŐR	MNL GYMSML SOPRON	MNL HBML	MNL HML	MNL JNSZML	MNL KEML	MNL NML	MNL PML	MNL SML	MNL SZSZBML	MNL TML	MNL VaML	MNL VeML	MNL ZML	Összesen
Családi jogállásra vonatkozó adatszolgáltatás	1	2	17	1	1	4	2	0	10	1	4	1	0	2	2	1	4	0	1	2	56
Jogszolgáltatási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	7	5	48	53	44	5	10	24	18	18	31	8	12	96	43	1	7	1	30	27	488
Építési ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	20	33	78	49	156	160	65	75	294	218	123	215	111	423	204	166	25	52	143	129	2739
Ingatlanügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	40	8	1	15	159	18	222	150	33	7	15	236	19	71	177	6	127	20	101	295	1720
Kárpótlási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás (hadigondozás stb.)	1	1	2	90	3	1033	0	1	96	8	11	0	8	6	0	45	3	0	1	3	1312
Restitúciós ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Anyakönyvekkel kapcsolatos ügyek	1	1	27	11	33	1	2	0	1	1	1	2	3	36	6	14	0	3	11	5	159
Névváltoztatás-sal kapcsolatos ügyek	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	4	0	1	0	1	0	0	7
Apostille (felülhitelesítési) ügyek	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	7
Egyéb ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	6	23	7	46	15	1	2	7	4	1	3	6	24	43	9	16	35	4	3	1	256
Összesen	1006	741	656	554	994	1939	951	751	1012	713	337	980	2627	1180	902	767	636	582	852	1340	19520

Ügytípusok	Főigazgatói Titkárság	1945 előtti Kormányzervek Főosztálya	1945 utáni Politikai Kormányzervek Főosztálya	Gazdasági Levéltári Főosztály	Jogi és Humánpolitikai Főosztály	Magyar Nemzeti Levéltár	Ügyfélszolgálati Főosztály	Egyéb	Összesen
Ügyfélszolgálat, tájékoztatási elvi ügyek	0	3	0	0	0	1	1	0	5
Tájékoztatás kormányzati szervek részére, másolatkiadás nem ügyfélszolgálati ügyben	2	27	15	3	1	0	1	0	49
Általános tájékoztatás a Levéltár illetékességi köréről, a keresett tárgyra vonatkozó adatokat tartalmazó levéltári egységekről és a Levéltár által nyújtott szolgáltatásokról	4	95	0	16	0	3	0	0	118
Panaszok és közérdekű bejelentések	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanulói időre vonatkozó adatszolgáltatás	2	0	8	5	0	0	28	11	54
Munkaviszonyra, társadalombiztosítási jogviszonyra vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	21	14	5	6	2	0	48
Hagyatéki ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	1	0	1	0	1	96	1	1	101
Családi jogállásra vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jogszolgáltatási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	5	1	0	2	0	0	8
Építési ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	1	0	0	6	0	7	3	1	18

Ingtalanügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	2	0	0	0	3	24	2	0	31
Kárpótlási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás (hadigondozás stb.)	2	0	82	14	0	21	2593	0	2712
Restitúciós ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	0	3	1	0	0	0	1	0	5
Anyakönyvekkel kapcsolatos ügyek	0	1	1	0	0	0	0	1	3
Névváltoztatás-sal kapcsolatos ügyek	0	128	0	0	0	0	4	1	133
Apostille (felülhitelesítési) ügyek	0	2	0	0	0	4	23	1	30
Egyéb ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	1	2	10	13	0	2	7	2	37
Összesen	15	261	144	72	10	166	2666	18	3352

A Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményeinek és szervezeti egységeinek ügytípusait összesítő fenti táblázatok szerint 2022-ben a legnagyobb ügyfélforgalmat a hagyatéki ügyek (6753), a társadalombiztosítási és munkaviszony igazolások (5555) és a kárpótlási ügyek (4024) adták. További jelentősebb ügyfélforgalmat bonyolító ügytípusok a következők voltak: építési ügyek (2757), ingatlan ügyek (1751), iskolai végzettség igazolása (581) és a jogszolgáltatási ügyek (496).

8. Tudományos munka, konferenciák, kiadványkészítés, kiadói tevékenység

Az MNL Országos Levéltárában és a megyei levéltárakban több évtizedes hagyományokkal rendelkező tudományos kutatómunka, valamint szisztematikus kiadvány-készítési tevékenység is zajlik. A tudományos munka az MNL számára törvény által előírt kötelező alapfeladat. A levéltáraknak éppen ezért a rendkívül megnövekedett feladataik mellett is kiemelt stratégiai célként kell kezelniük a történeti forráskutatást és -feltárást, az alapkutatásokon nyugvó tudományos művek elkészítését, azok publikálását, és egyfajta szakmai-tudományos műhely szerepét kell betölteniük. Ez azt jelenti, hogy az irattan és a levéltár-elméleti kérdések mellett a kutatónappal rendelkező munkatársaknak a történelem segédtudományaival, dokumentum-kötetek kiadásával és/vagy történeti alapkutatással is foglalkozniuk kell.

Az MNL-t kiemeli a történetkutatással foglalkozó tudományos intézmények közül az, hogy tagintézményei révén az egész országot lefedi, sőt a határ menti tagintézményeknek köszönhetően határon átnyúló kapcsolatai is vannak. Ugyancsak különleges státust ad az intézménynek a tudományos munkatársak nagy száma. Emellett az is speciális helyzetet teremt az MNL számára, hogy az intézményhálózatban őrzött iratanyagnak köszönhetően egyszerre tud forrásokat –papíralapon vagy digitális formában –, adatbázisokat, kutatókat inspiráló segédleteket és akár monografikus feldolgozásokat megjelentetni. Az intézmény együttműködik a hazai történetkutatás központjaival, de a megyei levéltárak révén helyi együttműködési hálózatokat is működtet. A strukturált intézmény így a tudományos kutatás mellett a közös céljait, a színvonalas lokális és nemzeti emlékezetápolást is szolgálja. Mindezen lehetőséget az Országos Levéltár és a megyei levéltárak – a járványhelyzet következményeinek negatív hatásai ellenére – 2022-ben is igyekeztek messzemenően kihasználni.

Az intézmény tudományos tevékenységét a 2021-ben létrehozott Tudományos Igazgatóság koordinálja. A munkatársak adatközlése alapján 2021-től évente összeállításra kerül az előző évre vonatkozó jegyzék, amely tartalmazza a publikációkat (cikkek és könyvek), az előadásokat, az adatbázisokat, a kiállításokat, a disszertációkat is. Ez az összeállítás a levéltár honlapjáról minden év márciusától letölthető (https://mnl.gov.hu/mnl_publikacios_jegyzek).

Minden évben készül és frissül az intézmény személyi állományának tudományos katasztere (https://mnl.gov.hu/mnl_tudomanyos_kataszter), amely segíti és ösztönzi az azonos kutatási témával rendelkező munkatársak szorosabb együttműködését, közös tudományos projektek megvalósítását, konferenciák és munkamegbeszélések szervezését, továbbá tematikus levéltári kiadványok megjelentését.

A honlapon elérhető a tudományos művekben az MNL levéltári anyagára történő hivatkozási ajánlás is (https://mnl.gov.hu/hogyan_hivatkozzunk), valamint a saját kiadványokhoz készített Útmutató (a hivatkozások és rövidítések egységes elkészítéséhez a Magyar Nemzeti Levéltár tudományos kiadványaihoz: https://mnl.gov.hu/utmutato_kiadvanyok_keszitesehez). Elkezdődött az MNL korábbi kiadványainak pdf formátumban, a könyvtári repozitóriumban történő elhelyezése.

A tudományos munka jobb szervezése érdekében 2022 őszétől kéthetente kiadjuk a tudományos hírlevelet online formában. Az MNL előfizetett a DeepL (www.deepl.com) fordítóprogram Ultimate Pro csomagjára. Ennek intézményi használata szabályozott módon elkezdődött.

2022-ben az OL-ban 78, a megyei tagintézményekben 151, összesen tehát 229 tudományos munkát is végző levéltáros dolgozott. Közülük a központban 36, a tagintézményekben 34, összesen tehát 70 főnek volt tudományos fokozata. Többen is megkezdtek, illetve végzik PhD-tanulmányaikat: a központban 12, a tagintézményekben 20 munkatárs vett részt doktori képzésben, 2022-ben hét fő szerzett fokozatot. A fenti számok is azt tükrözik, hogy a történeti segédtudományok és a történelem kutatásának terén az MNL rendelkezik az egész országot átfogó legjelentősebb, társadalmilag is jól beágyazott kutatói hálózattal.

Az OL-ban 46, a megyei levéltárak munkatársai közül 73 fő vett igénybe kutatónapot. 2022-ben az engedélyezett kutatónapok száma összesen 5127 volt. Ennek azonban csak egy részét (3801) tudták felhasználni a kollégák, így sokan kénytelenek voltak szabadidejük egy részét is kutatómunkára fordítani. A levéltárosok kutatási eredményeikről konferenciákon, papíralapú és elektronikus kiadványokon keresztül adtak számot. E publikációk egy része a levéltárak honlapján is nyomon követhető. Az MNL Kutatónapi szabályzata értelmében a kutatónapot

igénybe vevő munkatársaknak publikációs jegyzékeiket az MTA Magyar Tudományos Művek Tára internetes portálon kell vezetniük. 2022-ben 145 levéltáros munkatárs 497 publikációja került be az MTMT nyilvántartásába. A korábban elindított több éves programok közül a *Jog-és tulajdonfosztás, identitástörés a vidéki Magyarországon a kommunista diktatúrában* projekt kéziratának lezárása befejeződött és megkezdődött a kötetszerkesztés. A rendszerváltozás vidéktörténeti összefüggéseit elemző, szintén MNL-munkatársak részvételével készülő kötet szerkesztése szintén lezárult. A korábbi közigazgatástörténeti konferencia (földügyi szabályozás és társadalmi gyakorlat) kötetének szerkesztése utolsó szakaszba jutott.

Jelentős mértékben erősíti az MNL tudományszervező szerepét az, hogy 2021-ben az intézmény befogadta az ELKH-MNL-SZTE Magyar Medievisztikai Kutatócsoportot, vezető kutatója az MNL alkalmazottjaként sikerrel pályázott az ELKH támogatott kutatócsoportok finanszírozására kiírt pályázaton, így az MNL kereteiben 2022. július 1. – 2027. június 30. közötti időszakban folytatódhatott a kutatócsoport működése. Munkájuk elsősorban az Anjou-kori Oklevéltár és a Zsigmondkori Oklevéltár kötetének összeállítására koncentrálódik, utóbbi kiadója kezdettől az Országos Levéltár volt, 2022-ben megjelent az 1428-as év okleveleit feldolgozó kötet.

A Magyar Nemzeti Levéltárban 2021-től működő Gulág-és Gupvikutató Intézet 2022-ben az adatbázis közel 20 ezer (19.812) rekordját validálták segítve az algoritmus fejlesztését. Sikerült beazonosítani 247.564 magyar fogoly ötnél többször szereplő településneveit. A Külügyminisztérium Hadifogoly osztálya iratainak feldolgozásában 14 doboznyi iratot sikerült feldolgozni. A kétnaposra tervezett nemzetközi tudományos konferenciát a rezsiköltségek váratlan emelkedése miatt online formában tudtuk megtartani. Terven kívül elkészült egy 3076 fős névjegyzék excel táblázatban a szovjet fogságba került MÁV alkalmazottokról.

Az MNL-en belül 2022-ben felállításra kerül a Kelet-Ázsia Kutató Központ. A Kutatóközpont célja a szakemberképzésben való együttműködés, a digitalizálás területén felmerülő kihívásokra adott válaszok megvitatása, kölcsönös segítségnyújtás, valamint a Magyarországon található kelet-ázsiai vonatkozású iratok kutatásának elősegítése. A Kutatóközpont a Tudományos Igazgatósághoz sorolt szervezeti egységként működik. A Központ jó kapcsolatokat épített ki Dél-Korea Magyarországra akkreditált nagykövetségével, a Dél-Koreai kulturális Központtal, illetve a 2022 augusztusában Magyarországra látogató Nemzeti Könyvtárral. Az MNL pályázati támogatást kapott az Edutus Egyetemtől Dél-Korea történeti forrásainak feltásárára.

A fentiekén kívül számos egyéb tudományos projekt megvalósítása is folyamatban volt –így például az 1526-1570 közötti iratok feldolgozása és adatbázisépítése, a „Négyzetkataszter: A magyarországi kataszteri felmérés térkép-és iratanyagának katasztere, 1850–1918”, „A magyarországi rendiség politikai kultúrája (1526–1848)”, illetve „A magyarországi hódoltság és hódoltsági peremvidék kataszteri iratainak (tapu-defter) feldolgozása” című, NKFIH-pályázatok alapján megvalósuló projektek –, ami jelzi, hogy az Országos Levéltárban és a megyei levéltárakban folyó elmélyült, komoly tudományos munka mennyire szerteágazó és sokszínű jelleget öltött.

8.1. Tudományos konferenciák

Az energiamegtakarítási intézkedések miatt a tervezettnél kevesebb konferenciát lehetett megtartani. Az Országos Levéltár 9 tudományos konferenciát tartott összesen mintegy 600 résztvevővel, közülük kiemelkedik az Aranybulla kiadásának 800 éves évfordulójára rendezett, „Az öröklési jog és a hagyatéki eljárás változásai napjainkig” című, a közigazgatástörténeti konferencia sorozat folytatásaként szervezett, valamint a „Mentés eredetiben” állományvédelmi konferencia.

Hagyományteremtő céllal a Hungarika-kutatásokról workshopot rendeztek, folytatódott a Károlyi kutatócsoport éves vándorkonferenciái (Gyula, Olcsva). Nemzedékek – Levéltári Műhely című sorozat keretében két munkatárs PhD-disszertációjához kapcsolódó, valamint a digitális forrásfeltárás és publikáció kérdéseit, baranyai példán keresztül tárgyaló online workshop valósult meg.

A 20 megyei levéltár 32 tudományos konferenciát tudott megszervezni, amelyeken összesen mintegy 1500 fő vett részt. Ebből a Csongrád Megyei Levéltár ötöt, a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár négyet-négyet rendezett, Fejér, Somogy és Zala kettőt-kettőt.

8.2. Kiadványkészítés

Az OL elektronikus kiadványai 2022-ben is folyamatosan megjelentek: évi hat számmal az *ArchívNet*, valamint a levéltár honlapjára felkerülő, méltán népszerű *Hét dokumentuma*. Papíralapú periodikák: *Levéltári Szemle* (társkiadóként) 1-4. száma, a *Levéltári Közlemények* 92. évfolyamának (2021) kötete, elkészült a 93. kötet

szerkesztése (2022), megjelenése 2023. márciusában, megjelent a *Turul* (ugyancsak társkiadóként) 1-4 füzeté, valamint a *Catastrum* (ugyancsak társkiadóként) is.

A Magyar Nemzeti Levéltár összesen 21 kötetet jelentetett meg 2022-ben. *A magyarországi kisebbségek: nemzeti, nemzetiségi és vallási közösségek* című könyvsorozat részeként kiadta A magyarországi cigányok/romák (két kötetben), Az erdélyi és a magyarországi románok (két kötetben), A magyarországi szlovákok kötetét és A magyarországi németek. II. kötetét. Megjelent „Az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékei. 6. Krassó-Szörény megye”, valamint a „Doktori disszertációk a Magyar Nemzeti Levéltárból” új sorozat első három kötete. Az ELKH Moravcsik Gyula Intézetével közös kiadásban jelent meg az „Andreae II regis Hungariae decretum anni 1222 bulla aurea roboratum. Tanulmányok az Aranybulla kibocsátásának 800. évfordulójára” című kötet, amely oklevél faksimilét és pecsétmásolatokat is tartalmaz. Megjelent a Berkes József — Szerényi Ildikó: „Keresem őseimet: Családtörténet-kutatási kézikönyv”.

Jelentős lépéseket tett az intézmény a digitális forráskiadás technikai-informatikai lehetőségeinek megteremtése felé az OSZK Digitális Bölcsészeti Központtal együttműködve. Már csak digitális formában jelent meg a „Vatikáni Államtitkárság Történeti Levéltárának inventáriumi” sorozat első négy kötete.

A megyei levéltárak 8 papíralapú kötetet –monográfiát, forráskiadványt, tanulmánykötetet, segédletet –jelentettek meg, emellett négy évkönyvet, illetve periodikumot is kiadtak. Kilenc olyan kötet is megjelent, amelyet a megyei levéltárak tudományos munkatársai írtak vagy szerkesztettek, de más kiadó adta ki. Egy levéltár, a Nógrád megyei adott ki csak e-könyvet, a XII. Levéltári nap konferenciakötetét. Az előző évekhez képest visszaeső könyvkiadásban szerepet játszott a finanszírozás átalakulása, ugyanis az NKA pályázati források helyébe költségvetési finanszírozás lépett, a rezsiköltségek emelkedése viszont nem kedvezett a hosszú távú kiadványtervezésnek. Elkészült az ezt szabályozó kiadványkészítési szabályzat szövege, jóváhagyása azonban nem történt meg.

Könyvkiadói, elsősorban helytörténeti tevékenységüket az alábbiakban néhány példán keresztül mutatjuk be.

A Bács-Kiskun Megye Levéltára Iványosi-Szabó Tibor kötetét (Egy hódoltságai mezőváros lehetőségei és kálváriája: Kecskemét a kora újkorban) adta ki.

A Békés Megye Levéltára a *Gyulai füzetek* sorozatban két kötetet is megjelentetett: *Anno Gyula. Mozaikok, történetek városunk múltjából* és a *Gyulai polgárok visszaemlékezései. Scherer Benedek és Scherer Ferenc memoárja* címűeket.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Levéltára kiadta levéltári évkönyvének legújabb kötetét és megjelentették a *Nemesi címerlevelek Borsod megye levéltárából* című kiadványt.

A Csongrád-Csanád Megye Levéltára más kiadónál jelentette meg a hódmezővásárhelyi *Szeremlei Társaság évkönyvét*, valamint a *Csongrád Megyei Honismereti Egyesület Évkönyvét*.

A Győr-Sopron Megye Levéltára Soproni Levéltára a *Thirring Gusztáv (1861–1941) emlékkönyvet* és a Dominkovits Péter 60. születésnapjára készült kötetet adta ki.

A Hajdú-Bihar Megye Levéltára *Szálkai Tamás: Címeres nemeslevelek a Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltárában* című kötetét 2. kiadásban jelentette meg, valamint két másik kiadványt is megjelentetett más kiadónál: *Szendiné Orvos Erzsébet: Hajdú-Bihar megye legendáriuma* és az „*Inkább törni, mint hajolni?*” (Közszolgálati füzetek 15–16.) című kiadványokat.

A Heves Megye Levéltára munkatársa, Varga Zsolt az Erdélyre vonatkozó fondok és állagok kötetének kiadásában vett részt.

A Komárom-Esztergom Megye Levéltára az alábbi kötetet adta ki: *Miklós Tamás: A második világháború harceseményei Esztergom térségében 1944-45-ben és a város háborús emberesztése*.

A Somogy Megye Levéltára Récsi Balázs szerkesztésében kiadta az évkönyvét (*Somogy megye múltjából. Levéltári Évkönyv 50-52.*)

A Tolna Megye Levéltára az alábbi két kötetet adta ki: Maul-Link Dóra: *Tolna megyeközösségei 1828-ban*. II. kötet. és Maul-Link Dóra: *Tolna megye közgyűlési jegyzőkönyveinek regesztái 1721-1725.*

A Vas Megye Levéltára a *Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények* két számát publikálta és A trianoni békediktátum következményei Vas vármegyében című kötetet.

A Zala Megye Levéltára kiadásában jelent meg az alábbi két könyv: Molnár András: *Negyvennyolcas zalaiak. Zala megyei honvédtisztek és politikai vezetők portréi.* és Kulcsár Bálint - Paksy Zoltán: *Zalaboldogfa évszázadai.*

9. Közművelődés, PR-tevékenység és levéltár-pedagógia

A 2022-es évben a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában a közművelődési és közönségkapcsolati tevékenységei középpontjában az Aranybulla 800. évfordulója és az Aranybulla emlékév állt.

A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára 2022-ben három önálló kiállítást szervezett, ezentúl továbbra is nagy közönséget vonzott a Nemzet emlékezete című állandó kiállítása. Az Országos Levéltár továbbá részt vett az Európai Digitális Kincsek /European Digital Treasures projektben, melyben társszervezőként három nemzetközi, európai levéltári iratanyag alapján vándorkiállítás hozott létre.

Hat európai nemzet különleges dokumentumai segítségével mutatta be a közös európai történelmet a Magyar Nemzeti Levéltár Európai Digitális Kincsek című tárlatsorozata Várkert Bazárban. A program az Európai Unió Kreatív Európa Programja részfinanszírozásában jött létre, a Várkapitányság támogatásával.

A levéltár által/közreműködésével megvalósított kiállítások megnevezése, helyszíne, száma, jellege (időszaki, állandó), látogatók száma:

1. Nemzet emlékezete - Történelmünk mérföldkövei: A kiállítás megtekinthető a Bécsi kapu téri Kiállítóteremben állandó jelleggel.

2. European Digital Treasures/Az európai felfedezések: Az Újvilágtól az új technológiákig.

A 2022 február-március között megtekinthető első digitális vándorkiállítás a tudomány és a technológia fejlődéstörténetét járta körül, bemutatva az európai történelem és kultúra egyik legjellemzőbb és legmaradandóbb vonását – a felfedezés iránti vágyat. A tárlat három pillére – orvostudomány, energia / ipar, közlekedés / hajózás – levéltári dokumentumokon keresztül nyújtott bepillantást a találmányok és a felfedezések változatos történeteibe, a hozzájuk kapcsolódó személyek életébe, végig vezetve a látogatót Európa történelmén. A kiállítás részeként megtekinthető volt például az 1791-ből származó Tapasztalatok a katonák ellátásának javítását célzó intézkedésekről, a királyi kincstár további anyagi megterhelése nélkül című jelentés mellékleteként egy 36 darabból álló zselatinminta – azaz korabeli leveskocka-gyűjtemény – vagy éppen az 1561-ben mérnöki csodának számító toledói Alcázar erődítményt a folyóból friss vízzel ellátó berendezésének terve. Ugyanitt látható Albert Einstein és Szilárd Leó közös hűtőszekrény-szabadalma, vagy épp Tihanyi Kálmán Radioskop elnevezésű, nagy felbontású televíziórendszer-fejlesztése is.

- helyszín: Várkert Bazár
- időszaki (3 hónap)
- látogatók száma: 4060 fő

3. European Digital Treasures/Száműzetés, migrációs hullám és szolidaritás

Az Európa Digitális Kincsei című kiállítás-sorozat második részeként 2022. május 6-án nyíló tárlat dokumentumai három fő kategóriára, vagyis „pillére” tagolódtak. Az első a munkával kapcsolatos migrációt vette górcső alá, a második a háborúval kapcsolatos vándorlást vizsgálta, a harmadik a politikai felkelésekhez, forrongásokhoz és üldöztetéshez kapcsolódó emberi áldozatokat mutatta be. Számos dokumentum olyan tettekre világított rá, amelyek az emberi természet sötétebb oldalát tárják fel. Ugyanakkor más iratok olyan szempontokat is megmutattak, amelyek reményt adnak. Hiszen az olyan kifejezések, mint az együttérzés, a tolerancia, az önzetlenség, a könyörület és a szolidaritás is helyet kaptak az itt kibontakozó történetekben. Több bemutatott irat is hangsúlyozta a bevándorlók pozitív hozzájárulását azokhoz a társadalmakhoz, amelyekben letelepedtek.

- helyszín: Várkert Bazár
- időszaki (3 hónap)
- látogatók száma: 3212 fő

4. European Digital Treasures/ Európa megteremtése – Történelem, emlékezet és az európaiság ezeréves mítosza

Hogyan kértek csókot rúna-írással 1100 körül Norvégiában? Miként rendelte el Mária Terézia a szent jobb tiszteletét? Mivel indokolta kérelmét Miguel de Cervantes a Don Quijote kiadására? Mit tartalmazott Edvard Munch végrendelete? Miként lett Webőczy István az egyenlő igazságszolgáltatásról írt levele a Magyar Királyság egyik meghatározó, több mint 400 évig érvényes jogi alapvetése? A válaszokat adó kiállítás arra vállalkozott, hogy megteremtse azt a horizontot, ahonnan szemlélve az európai történelem valamennyi európai számára közös történelemként látható. A kiállítás iratait európai országok levéltárainak munkatársai gyűjtötték össze, s rendezték egymás mellé négy lehetséges nézőpont – Európa szellemisége, sokfélesége, az európai kereszténység és a felvilágosodás öröksége szerint. A kiválogatott iratok erről, és ezen keresztül Európa történelméről vallanak, illetve lehetőséget kínálnak arra, hogy a kiállítás látogatója maga is kialakítsa a saját képét Európa és az európaiság történelméről. Az írásos emlékek szélesebb körű megismertetése érdekében az alkotók igyekeztek kitörni a hagyományos kiállítási sablonok kereteiből. A tárlaton fiatal dizájnerek munkái is megtekinthetők, akik a portugál, a norvég, a máltai, a magyar és a spanyol archívumok irataiból inspirálódva terveztek használati tárgyakat, vagy adaptálták azok motívumait hétköznapi eszközeinkre. A digitális felületeken a fiatalabb látogatókat a kiállítási tematikához kapcsolódó 3D végtelen futó videójáték, virtuális szerepjáték, kvíz- és memóriajátékok is várták.

- helyszín: Várkert Bazár, Liszt Intézet- Zágráb

- időszaki (3 hónap)

- látogatók száma: 1350 fő

5. Levéltári palota tervei és története – kamarakiállítás

A Lovagteremben kiállított iratok és fényképek segítségével ismerkedhettek meg a látogatók a levéltár elmúlt száz évének történetével, amelynek két kiemelkedő, ám tragikus pontja volt az 1945-ös és 1956-os szovjet tüzérségi csapás, amely nemcsak az épületre, hanem az iratanyagra nézve is pusztító volt.

- helyszín: Bécsi kapu tér, 2. emeleti folyosó

- időszaki: alkalmi

- látogatók száma: 2500 fő

6. Aranybulla 800

Magyarország 2022-ben ünnepelte az Aranybulla kibocsátásának 800 éves évfordulóját. Az Aranybullát őrző Magyar Nemzeti Levéltár augusztus 20-án, az államalapítás ünnepén, különleges Aranybulla iratbemutatókkal, kiállítással és tárlatvezetéssel várta az ünneplőket, akik nem csupán II. András arany függőpecsétjeit, hanem a korszakhoz kapcsolódó legfontosabb, a Magyar Nemzeti Levéltárban őrzött dokumentumokat és aranybullákat is megismerhettek.

- helyszín: Bécsi kapu tér, Kiállítóterem

- időszaki: augusztus 20.

- látogatók száma: 1901 fő

7. Vértanúink utolsó sorai

A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára az Aradi vértanúk emléknapja alkalmából rendhagyó kamarakiállítást szervezett az aradi vértanúk levéltárunk őrizetében található búcsúleveleiből.

- helyszín: Bécsi kapu tér, Kiállítóterem

- időszaki: október 6-7-8.

- látogatók száma: 120 fő

A levéltár által megvalósított közművelődési és tudományos rendezvények megnevezése, helyszíne, száma, jellege, látogatók, résztvevők száma:

2021-01-21 EDT 3 kiállítás megnyitó, helyszín: Várkert Bazár, résztvevők száma: 40 fő
2022-02-22 OKSZ elnökségi ülés, Bécsikapu téri Kiállítóterem, 20 fő
2022-03-03 Történelem házhoz jön, Csömör, Sinka István könyvtár, 10 fő
2022-03-04 Középkori esték, Bécsikapu téri Kiállítóterem, 40 fő
2022-03-07 HUNGARICA workshop, Bécsikapu téri Kiállítóterem, 80 fő
2022-03-10 Pro Archivum Regni díjátadó, Lovagterem, 20 fő
2022-03-15 Március 15. ünnepség, BKT 1300 fő
2022-03-22 Levéltár-pedagógiai szoba sajtónyilvános átadó, BKT, 20-as terem, 30 fő
2022-04-08 PML Rajzpályázat átadó, BKT Lovagterem, 30 fő
2022-04-22 Aranybulla 800 konferencia, BKT Kiállítóterem, 80 fő
2022-04-29 Középkori esték, BKT Kiállítóterem, 40 fő
2022-05-02 Iratkezelés, digitalizálás levéltári szempontból – jelenléti konferencia, BKT Kiállítóterem, 40 fő
2022-05-03 Magyar Állam Szervei adatbázis bemutató, BKT, Kiállítóterem, 70 fő
2022-05-05 EDT 2 kiállítás megnyitó, Várkert Bazár, 40 fő
2022-05-12 BUDAPEST 100 konferencia, BKT Kiállítóterem, 100 fő
2022-05-03 Károlyi Kutatócsoport konferencia és műhelymegbeszélés, BKT Kiállítóterem, 70 fő
2022-05-14 Emlékhelyek napja, BKT, 1500 fő
2022-05-14-15 BUDAPEST 100, BKT. 3617 fő
2022-05-21-22 Múzeumok Majálisa, Nemzeti Múzeum, résztvevők száma: 700 fő
2022-06-02 Rubicon vitaest, BKT Kiállítóterem, 80 fő
2022-06-18 Levéltári piknik BFL, 450 fő
2022-06-23 Osztrák levéltári Megállapodás, BKT Kiállítóterem 40 fő
2022-06-25 Múzeumok éjszakája, BKT, 1624 fő
2022-06-25 Szentegyházi gyerekkórus, Magyar Mezőgazdasági Múzeum, 300 fő
2022-07-01 Középkoros könyvszemle, MNL PML, 240 fő
2022-07-3-9 EDT nemzetközi diáktábor, BKT, 26 fő
2022-07-12 MLE focikupa- székesfehérvári Mezővári József Sportpálya, 120 fő
2022-08-20 Aranybulla 800 nyílt nap, BKT, 1901 fő
2022-08-30 EDT 1 kiállítás megnyitó, Várkert Bazár, 50 fő
2022-09-09 Nyugdíjas nap, BKT 70 fő
2022-09-14 Doktori védés Ritter, BKT Lovagterem, 20 fő
2022-09-17 Kulturális Örökség Napja, BKT, 450 fő
2022-09-26 EDT önkéntes találkozó, BKT Kiállítóterem 60 fő
2022-09-29 Középkori esték, BKT, 40 fő
2022-10-06 Aradi vértanúk emléknapja, BKT, 120 fő
2022-10-07. Nyitott levéltárak I., BKT, 150 fő
2022-10-11 Alkotmánybírák látogatása a levéltárban, BKT, 30 fő
2022-10-14 Nyitott levéltárak II., BKT, 125 fő
2022-10-20_14h Épületséta látássérültek számára-sajtóesemény, BKT Lovagterem, 30 fő
2022-10-26 Középkori esték, BKT Kiállítóterem 40 fő
2022-10-28 Nyitott levéltárak III., BKT, 430 fő
2022-11-3 Történelem házhoz jön - Aranybulla, Csömör, Sinka István könyvtár 10 fő
2022-11-11 Nyitott levéltárak IV., BKT 230 fő
2022-11-14-15 Icarus Convention - St. Pölten, MNL részvétel
2022-11-16 Az öröklési jog és eljárásrend konferencia, BKT Kiállítóterem, 40 fő
2022-11-23-24-25 Mentés eredetiben konferencia, BKT Kiállítóterem, 90 fő
2022-11-24 Magyarok szovjet fogságban ONLINE

2022-11-25 A Szovjetunióba hurcolt magyar politikai rabok és kényszermunkások emléknapja, BKT Kiállítóterem, 60 fő
2022-11-30 EDT 1 kiállításmegnyitó Zágráb, Liszt Intézet Zágráb, 40 fő
2022-12-07 Forráshasználat és forrásteremtés a gazdasági életben konferencia, BKT Kiállítóterem, 40 fő
2022-12-08 Pro Archivo Nationali díjátadó, BKT Lovagterem, 30 fő
2022-12-10-11 Csendőrkartonok - emléknap_ONLINE
2022-12-12-16 Ünnepi könyvvásár, BKT Kiállítóterem, 60 fő
2022-12-18 Az Aranycsapattól Katarig - futballtörténeti beszélgetés és meccsnézés, Hetedik lépcső söröző, 30 fő

A levéltár által megvalósított könyvbemutató megnevezése, helyszíne:

2022-02-28 Kötetbemutató Garadnai Zoltán, Lovagterem, 15 fő
2022-04-21 Tamáska Máté könyvbemutató, BKT Lovagterem, 15 fő
2022-11-29 Angelo Rotta kötetbemutató, BKT Lovagterem, 30 fő
2022-12-15 Árpádok országa és Aranybulla kötetbemutató, Nemzeti Múzeum, 100 fő

Az intézmény az MNL YouTube csatornáján az ArchíVlog nevezetű levéltári doku-sorozat következő részeként egy videóval – "Mindörökre érvényben maradjon" – II. András király és az Aranybulla (<https://www.youtube.com/watch?v=4cP8ENU2u2Q>) tette tiszteletét az Aranybulla 800. évforduló alkalmából.

A Múzeumok Éjszakája rendezvény – 2022. június 25-én – ismét megrendezésre került. A rendezvénysorozathoz az OL-on kívül még hat megyei tagintézmény is csatlakozott (Baranya, Bács-Kiskun, Fejér, Komárom-Esztergom, Somogy és Vas). A rendezvény az Újragombolt hagyományok központi címet kapta. A levéltárakban a rendezvények (iratbemutató, épületséta) előzetes regisztrációhoz voltak kötve.

A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára idén újragombolt hagyományokkal várta látogatóit a Múzeumok Éjszakáján, családi raktársétákkal, családtörténeti workshopokkal, épületsétával és további programokkal.

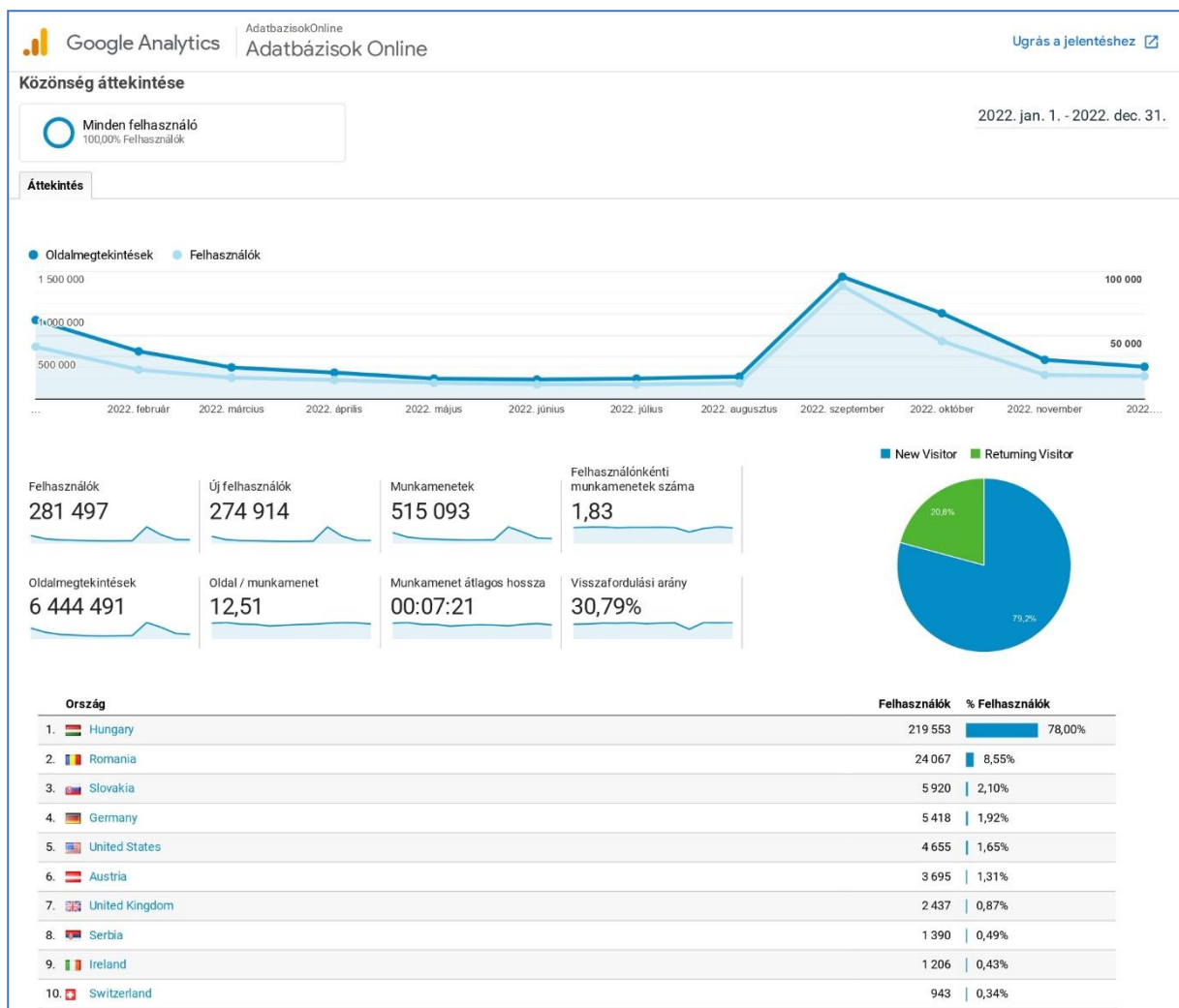
Az Aranybullát őrző Magyar Nemzeti Levéltár augusztus 20-án, az államalapítás ünnepén, különleges Aranybulla iratbemutatókkal, kiállítással, hagyományőrző foglalkozásokkal és játékokkal várta az ünneplőket, akik nem csupán II. András arany függőpecsétjeit, hanem az korszakhoz kapcsolódó legfontosabb dokumentumokat is megismerhették.

A levéltári nyílt napon a korabeli mesterségek, a hétköznapi élet eszközei és ruházat megismertetésén túl 13. századi közkedvelt társasjátékokat, pénzverőműhely és lantmuzsika a Banderium Hungarorum biztosította. A „Mindörökre érvényben maradjon” - Ismeretterjesztő rövidfilm vetítésével az 1222-es Aranybulla történetét, jelentőségét, oklevél- és pecsétani érdekességeit jártuk körül szakértőnk, Rácz György főlevéltáros segítségével. A kézműves sarokban kicsik és nagyok Aranybulla-legyezőt készíthettek, valamint a 2022. májusban elkészült Aranybulla fotóstandnál fotózáson és nyereményjátékban is részt vettek.

9.1. AdatbázisokOnline

Az AdatbázisokOnline a Magyar Nemzeti Levéltár unikális és többfunkciós felülete, amelyen keresztül közel háromszázezer felhasználó futtathatott le egyedi adatkeresést vagy kutatást 2022-ben. A platform virtuális ablak a külvilág felé, ahol időben, térben és témában is egyre több dimenzió mentén van lehetőség kutatni és a digitalizált képek között böngészni. Az AdatbázisokOnline felületének köszönhetően a jutott el a legtöbb állampolgárhoz az intézmény 2022-ben is. A 2022-es évben indított munkamenetek száma meghaladja a félmillió alkalmat.

Az *1828-as összeírás* közzététele, valamint a témában az index.hu és a hvg.hu oldalakon megjelentett cikkek szeptember 30-án kiugró értéket, 955 831 oldalmegtekintést eredményeztek. Az oldalon regisztrált munkamenetek hossza – a korábbi évhez hasonlóan – átlagosan 7 perc 21 másodpercig tartott.

A 2022-es évben a legtöbb kattintás Magyarországról érkezett (78,00%), majd Romániából (8,55%), Szlovákiából (2,10%), Németországból (1,92%) és az Amerikai Egyesült Államokból (1,65%).

Legnépszerűbb adatbázisok

A legnagyobb érdeklődésre számot tartó adatállomány a tavalyi évhez hasonlóan 2022-ben is a *Szovjetunióba elhurcoltak* gyűjtemény volt, ezzel összefüggésben a *Szovjet táborok magyar foglyai* és a *Szovjetunióból hazatért hadifoglyok névjegyzéke 1946-1949* a három leglátogatottabb adatbázis között szerepeltek.

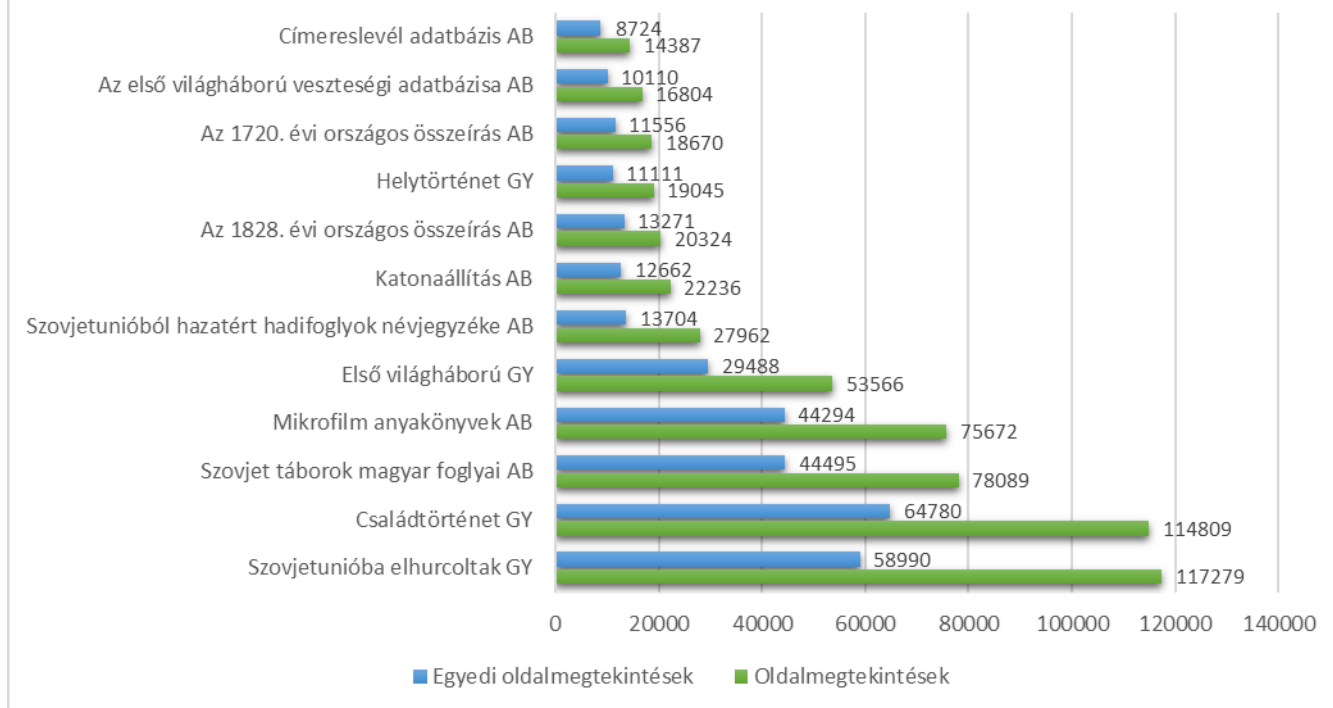
A *Családtörténet* a második legnagyobb forgalmat generáló gyűjtemény lett, amely évek óta képes újabb és újabb érdeklődőket vonzani. A gyűjteményen belül a *Mikrofilm anyakönyvek* (második legnépszerűbb adatbázis) és az újonnan közzétett *1828-as összeírás* adatbázisok hozták a legtöbb érdeklődőt.

Az *Első Világháború* gyűjtemény a *Katonaállítási lajstromok-* és *Az első világháború veszteségi adatbázisával* szintén töretlen népszerűségnek örvendenek.

Az adatbázisok használatát megkönnyítő, az intézmény Youtube-csatornájára feltöltött oktatóvideókat több ezren tekintették meg.

AdatbázisokOnline 2022

A 12 leglátogatottabb adatbázis (AB) és gyűjtemény (GY)

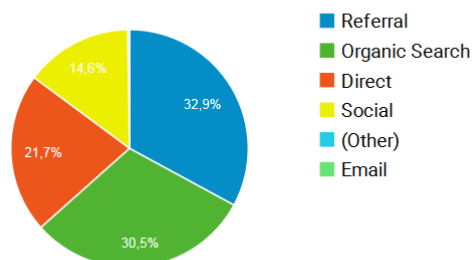
Tájékozódási csatornák

Az AdatbázisokOnline oldalra a legtöbben a hivatkozások révén jutottak el (32,9%), majdnem ugyanannyian az organikus keresési eredményeknek (30,5%) köszönhetően keresték fel a platformot. A célzottan, az oldalra tudatosan érkezők a felhasználók 21,7%-át teszik ki. Jelentős a közösségi média felől érkezők aránya is (14,6%), ezen belül a Facebook oldaláról, csoportokból átkattintók vannak a legtöbben (96,87%).

Legnépszerűbb eszközök

Az AdatbázisokOnline-t sokan használják mobiltelefonról (45%), valamivel többen asztali eszközről (52,2%) és kevesen táblagépről (2,8%).

Legnépszerűbb csatornák

9.2. Levéltár-pedagógia

A levéltár-pedagógia egy olyan nem-formális oktatási, nevelési tevékenység, mely a levéltári iratgyűjteményen alapul, az iratokban rejlő tanulási lehetőség kihasználásával hozzáférhetővé teszi a kulturális örökség általa őrzött dokumentumait az oktatási intézményekben tanulók számára. Mindezt különböző tematikájú, a diákok életkori sajátosságaihoz igazodó interaktív foglalkozások formájában valósítja meg a levéltár épületében, adott esetben külső helyszínen, valamint online térben. A levéltári iratanyag ismeretének birtokában a tudásmegosztás jegyében aktívan támogatja a tanulás folyamatát, összhangban állva a köznevelési célokkal és tartalmakkal.

A 2022. március 15-én megvalósuló családi naphoz kapcsolódóan az MNL kidolgozott egy levéltár-pedagógiai koncepciót – levéltári sétálólap – és összeállítottuk az ebben szereplő, a hét különböző állomáson teljesítendő feladatot, mely során a résztvevő családok bepillantást nyerhettek Klapka György életébe és az 1848/49-es év eseményeibe.

A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára idén csatlakozott a Budapest100 programsorozathoz, melynek idei tematikája a Budai Vár volt. Ennek keretében kidolgozásra került egy tematikus városi séta, amely május 14-én került megtartásra és a „A valósághoz az út a fikción át vezet” címet viselte.

A 2022. május 21-22. között megvalósuló Múzeumok Majálisán online és offline, figyelemfelkeltő, a tudásközvetítést szem előtt tartó levéltár-pedagógiai foglalkozással készültünk a résztvevő gyerekek számára, melyekben a levéltárosok munkájával, a levéltárban őrzött levéltári irattal és a dualizmus időszakával ismerkedhettek meg.

A 2022. június 18-án megvalósuló Levéltári Piknikre összeállított levéltár-pedagógiai program során az érdeklődők az Archie applikációkkal, azon belül is a Szignó, a Stempli és a Herold applikációval ismerkedhettek meg.

A 2022. június 25-én megvalósuló Múzeumok Éjszakájára összeállított levéltár-pedagógiai programon a résztvevők a nemesi családokkal, a nemesi címadományozással és a címerkészítéssel ismerkedhettek meg, mindemellett a Herold applikációt is kipróbálhatták.

2022. augusztus 1-5. között került megrendezésre a „Kalandorok és felfedezők” című egyhetes levéltári nyári tábor, mely során a 11 résztvevő játékos és kreatív játékokon, foglalkozásokon keresztül élhette át régi korok ismert és elfeledett utazóinak kalandjait a levéltárban őrzött dokumentumok segítségével.

A 2022. szeptember 17-én megvalósult Kulturális Örökség Napokon az Elődök nyomában címet viselő levéltár-pedagógiai foglalkozást tartottunk az érdeklődő gyerekeknek, mely során a nemesi címadományozással, a címereslevelekkel és a Herold applikációval ismerkedhettek meg.

Megyei tagintézmények levéltár-pedagógiai tevékenysége 2022. évben:

Tagintézmény neve	Foglalkozások, résztvevők száma általános- és közép-iskolákból, felsőoktatásból (fő)	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Iskolai Közösségi Szolgálat kapcsán végzett tanulói munkaórák	Tanórán kívüli oktatási feladat?	Levéltár-pedagógiai programok
Bács-Kiskun Megyei Levéltár	478	10	nem	igen	<p>Részvétel a Petőfi 200 emlék-projektben, levéltári iratok felkutatásával, friss kutatási eredmények ismertetésével tíz alkalmas előadássorozat tartása 2022 májusában és júniusában iskolásoknak és felnőtteknek</p> <p>A Kiskunfélegyházi Fióklevéltár dolgozói 2022-ben is bekapcsolódtak a helyismereti vetélkedő szervezőmunkájába. Az idei téma „egyház, vallás” volt. A levéltári feladatokat idén is online elérhető és megoldható formában tervezték meg. A tárgyévben május 10. és 12. között rendezett, ún. városbejáró fordulón látogattak el a csapatok az intézménybe.</p> <p>2022. február 1-jén a kiskunfélegyházi Tiszta Forrás Waldorf Általános Iskola, Gimnázium, AMI és Óvoda intézmény 10. osztályos diákjai látogattak el a kiskunfélegyházi levéltárba. A speciális, az ún. epochális oktatás keretében tanuló növendékek az „eredet és származás” téma elmélyítése miatt szerettek volna részt venni levéltári foglalkozáson. A témát egy rendhagyó történelemóra keretében alaposabban megtudtuk tárgyalni, ugyanis 2022. február 9-én kihelyezett levéltári foglalkozás keretében a Hetedíziglen-projekt családfás feladatlapjai segítségével a diákok elmélyülhettek a kérdéskörben.</p> <p>Február 10-én a Kiskunfélegyházi Platán utcai Általános Iskolában működő történelem szakkör tagjai látogattak el tanárjünkkel a városi fióklevéltárba. A tematikus foglalkozás keretében Kossuth Lajos, illetve az 1848/49-es forradalom és szabadságharc helyi kultuszával, valamint a város 1848-as követe, Boconádi Szabó Sándor családfájával ismerkedtek meg a diákok.</p>

Tagintézmény neve	Foglalkozások , résztvevők száma általános- és közép-iskolákból, felsőoktatásból (fő)	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Iskolai Közösségi Szolgálat kapcsán végzett tanulói munkaórák	Tanórán kívüli oktatási feladat?	Levélár-pedagógiai programok
Baranya Megyei Levéltár	823	nincs	280	igen	<p>A PTE Babits Mihály Gimnáziuma 9-10-11. évfolyamos diákjai az 1848-as baranyai és pécsi eseményeket bemutató rendkívüli történelem órán vettek részt két részlegünkben. A Múzeumok Őszi Fesztiválja programsorozat keretében októberben az '56-os forradalmárok nyomában sétákat, valamint az 1956-os baranyai és pécsi eseményeket feldolgozó levéltár-pedagógia órát tartottunk gimnazista diákoknak.</p> <p>Forrásismereti, és levéltár-bemutató, valamint lehetséges szakdolgozati témákat bemutató órákon vettek részt a PTE történelem, könyvtár-informatika, hon- és népismeret, valamint közösségszervező szakos diákjai.</p>
Békés Megyei Levéltár	86	nincs	80	igen	<p>Általános levéltár-bemutató órákat tartottunk általános és középiskolás diákoknak. Két munkatársunk a Hetedhét játékvárosban (Gyula, 2022. 07. 22.) alsó tagozatos kisiskolásokkal foglalkozott (kézműves tevékenység, pecsétöntés, könyvjelző készítése). A Kondorosi Petőfi István Általános Iskola helytörténeti szakkörének tanulói több alkalommal keresték fel gyulai központunkat és a Békési Fióklevéltárat, egy munkatársunk helyben, Kondoroson tartott előadást a gyerekeknek. Két fő téma érdekelte őket: Kondoros épített öröksége és a település demográfiai viszonyai.</p>
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár	200	nincs	nincs	nem	<p>Általános levéltártörténettel egybekötött raktárlátogatás, melynek során polgári- és büntetőperes iratokkal ismertettük meg a hallgatókat a 16-19. század közötti időszakból.</p>
Csongrád-Csanád Megyei Levéltár	297	nincs	100	igen	<p>Szeged: Tartottunk programokat a Hetediziglen keretében is, kifejezetten családfa- és családtörténet-kutatás témakörében, melyre az általános iskolás korosztálytól az egyetemistákon át a nyugdíjasokig sikerült érdeklődőket fogadni.</p> <p>Két új levéltár-pedagógiai társasjáték készült idén.</p> <p>Szegedi Tömörkény István Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium és Technikum – levéltári ismertető, 1848/49-es események</p> <p>Béke utcai Általános Iskola – levéltári ismertető, családfa-kutatás</p> <p>Szegedi SZC Vasvári Pál Gazdasági és Informatikai Technikum – levéltári ismertető, számlák, firmák</p> <p>Dugonics András Piarista Gimnázium – családfa-kutatás</p> <p>Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar – családfa-kutatás</p> <p>Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar (történelem alapszak) – levéltári ismertető, családfa-kutatás, címer, írástörténet</p> <p>Makó: Levéltár-pedagógiai tervünk három korosztály számára kínál foglalkozásokat: alsó és felső tagozatos, valamint középiskolás diákokat várunk levéltári óráinkra, összesen kilenc különböző oktatási témában.</p> <p>1. Makói szikvízgyártás története2. Botlatókövek Makón – Séta a zsidó városrészben,</p> <p>3. Levéltári óra, Makói József Attila Gimnázium 12/b. osztály.,</p> <p>4. 1956 Makón - séta az emlékhelyekre, Makói József Attila Gimnázium 12. évfolyam</p>

Tagintézmény neve	Foglalkozások , résztvevők száma általános- és közép-iskolákból, felsőoktatásból (fő)	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Iskolai Közösségi Szolgálat kapcsán végzett tanulói munkaórák	Tanórán kívüli oktatási feladat?	Levélár-pedagógiai programok
Fejér Megyei Levéltár	70	nincs	240	igen	Az idei évben az intézményünkbe látogató általános iskolásoknak a műemlék épületeink bemutatása után a levéltár raktárában, illetve dísztermében tartottunk foglalkozásokat. A raktárban megismerkedhettek a levéltár működésével, az őrzött iratanyaggal, majd kisebb csoportokban hely- és családtörténeti feladatokat oldottak meg. A foglalkozásokon eredeti és másolt fotókkal, iratokkal, térképekkel ismerkedtek meg a gyerekek. Nyomon követhették például korabeli és mai várostérképen az utcanévváltozásokat, régi fotókon próbálták beazonosítani városunk nevezetességeit, majd összepárosítani jelenkori fotókkal, latin nyelvű keresztnemek mai megfelelőjét azonosították be puzzlekirakó formájában. A foglalkozások második részében dísztermünkben projektor segítségével az MNL levéltárpedagógiai applikációit mutattuk be, ahol elsősorban az aláíráskészítő és a pecsétes memóriájáték aratott sikert.
Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára	245	nincs	nincs	igen	Az ELTE BTK Történelem Segéd tudományai Tanszék elsőéves levéltár szakos hallgatói 2022. május 20-án levéltárunkban jártak, Dr. Körmendi Tamás egyetemi docens vezetésével. A diákokat Dancsecz Mónika tájékoztatta a győri megyei levéltár rövid történetéről, az archívumok általános feladatairól, valamint az E-közigazgatási munkafolyamatokról. A kutató- és ügyfélszolgálati tevékenységet szabályozó előírásokat Áldozó István ismertette, A létező szocializmus című kiállításunkat pedig Hegedüs Zoltán és Pusztai Ferenc mutatta be az érdeklődőknek.
					2022-ben ünnepelte a Győri SZC Baross Gábor Két Tanítási Nyelvű Közgazdasági Technikum fennállásának 125. évfordulóját. Ezen jeles alkalomból kérték fel levéltárunk munkatársait, hogy 2022. április 22-én, a 11. évfolyamos hallgatók részére tartsanak előadásokat az oktatási intézményben. Áldozó István a dualizmus-kori Győrről, a város fejlődéséről, valamint Baross Gábor győri kötődéseiről referált. Tatai Zsuzsanna pedig családtörténeti kutatásairól tájékoztatta a hallgatóságot.
					A Liszt Ferenc Zeneiskola-Alapfokú Művészeti Iskola diákjai 2022. június 24-én tanáruk, Varga Violetta vezetésével meglátogatták intézményünket. A tanulókat Áldozó István igazgató-helyettes fogadta, aki az érdeklődőknek levéltári forrásokat mutatott be. A foglalkozáson a tanulók aktív résztvevők voltak, elsősorban családfájuk és lakóhelyük történetének kutatása iránt mutattak érdeklődést.
					A Mosonmagyaróvári Kossuth Lajos Gimnázium és Kollégium diákjai 2022. március 9-én délután a magyaróvári belvárosi temetőben, Soós János nemzetőr sírjánál emlékeztek meg nemzeti ünnepünkről. Foszler Dániel elszavalta a Nemzeti dalt, majd Veres Mária igazgató az intézmény nevében nemzeti színű koszorút helyezett el a hős sírjára. A rendezvényen Simon Zsuzsanna nevelőtanár felkérésére Beregszászi Balázs kollégánk ünnepi beszédet mondott.
					A Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Kar andragógia szakos hallgatói Dr. Varga Balázs egyetemi oktató kíséretében vettek részt egy levéltári foglalkozáson. Áldozó István igazgató-helyettes bemutatta az archívumunk történetét, a legfontosabb feladatainkat, valamint a kutatási lehetőségekről és számos forrástípusról nyújtott tájékoztatást.

Tagintézmény neve	Foglalkozások, résztvevők száma általános- és középiskolákból, felsőoktatásból (fő)	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Iskolai Közösségi Szolgálat kapcsán végzett tanulói munkaórák	Tanórán kívüli oktatási feladat?	Levéltár-pedagógiai programok
Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára	96	nincs	120	nem	Általános levéltártörténettel egybekötött raktárlátogatás, illetve a levéltár jelenkori adminisztrációjának megismertetése.
Hajdú-Bihar Megyei Levéltár	148	nincs	nincs	igen	A Központi Kutatóban és a Hajdúböszörményi Fióklevéltárban kialakított oktatóterekben rendszeresen tartunk rendhagyó történelem órákat, levéltár-pedagógiai foglalkozásokat diákoknak. Ha igény van rá, akkor az iskolákba is elmegyünk. Ezen kívül rendszeresen fogadunk iskolai és egyetemi csoportokat levéltár-ismertető előadások megtartása céljából mindhárom kutatótermünkben.
Heves Megyei Levéltár	236	nincs	nincs	igen	Forrásbemutató és levéltárismertető előadások, csoportfoglalkozások
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár	423	Saját tábort nem szerveztünk. A városi napközis táborban résztvevő diákokat fogadtuk csoportfoglalkozásokon több alkalommal.	nincs	igen	Munkatársaink több alkalommal tartottak a levéltárban levéltár-pedagógiai foglalkozásokat az alábbi témákban: „Valami mocorog a talpuk alatt” – A földrengések és a levéltár. „Csalánba nem üt a mennykő” – A villámlás levéltári dokumentumok alapján. Tojástartóból újrahasznosított papír – Az íráshordozók története és papírméretés Az iratok útja az átvételtől a rendezett állapotig Pecséttel lezárt családi titkok Plajbászt kézbe, papírt térdre! Régimódi oskolák Általános levéltárismertető és levéltári kincseink bemutatása Raktári állományvédelem, iratok károsodása, az iratrestaurátor munkája
Komárom-Esztergom Megyei Levéltár	1122	nincs	nincs	igen	A levéltári órák megszervezése, lebonyolítása, illetve az oktatási intézményekkel történő kapcsolattartás 2 fő levéltáros és 1 fő segédlevéltáros feladata. Az órákra elsősorban az oktatási intézményekben és a levéltár főépületében található Palkovics teremben, elvéve pedig a Komáromi Fióklevéltárban került sor. Témák: családfakutatás, a komáromi gyermekváros története, az igmándi keserűvíz története, címertan, írástörténet, Esztergom a kuruc korban, levéltár-ismertető.
Nógrád Megyei Levéltár	63	nincs	120	igen	Rendhagyó, kihelyezett óra (október 6. kapcsán megemlékezés a Salgótarjáni Központi Temetőben védett sírnál a Nógrád Megyei Szakképzési Centrum Stromfeld Aurél Technikum, Salgótarján tanulóival)
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár	152	nincs	120	igen	2022. február 16-tól volt elérhető Facebook-oldalunkon a Zrínyi Ilona Gimnáziummal közös etikai érettségihez segítséget nyújtó programunk. Dr. Szilágyi László kutatótanár hasznos tanácsai mellett Dr. Bojti István előadása hangzott el online formában. A programot online 362-en tekintették meg. 2022.06.03-án a Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium 10. évfolyamos diákjai számára Takács Zsolt Gusztáv tanár úr olyan történelem órát tartott a levéltárban, amelyen az országos eseményekbe ágyazottan vizsgálták a 18. század közepi Nyíregyházát, és a tankönyv mellett eredeti forrásokkal is ismerkedtek. A rendhagyó órán 24 diák vett részt.

Tagintézmény neve	Foglalkozások , résztvevők száma általános- és közép-iskolákból, felsőoktatásból (fő)	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Iskolai Közösségi Szolgálat kapcsán végzett tanulói munkaórák	Tanórán kívüli oktatási feladat?	Levéltár-pedagógiai programok
Tolna Megyei Levéltár	337	Fastron Hungária Kft. nyári táborában részvétel: papírmerítés, egész napos program, 18 fő Illyés Gyula Megyei Könyvtár irodalmi táborában részvétel: papírmerítés és levéltári séta 17 fő	80	igen	Nemcsak levéltári helyszínen, hanem az iskolákban is tartottunk tanórán kívüli foglalkozásokat, bemutatókat. A levéltárban: levéltár- és iratismeret, heraldikai ismeretek, latin és magyar nyelvű iratolvasás, családkutatás lehetőségei témákban. Sikeresen kapcsolódtunk országos témahetek programjaihoz. Ezek egy része az iskolákban zajlottak. Ilyen témahét volt a Pénz7 és Digitális témahét. A Fenntarthatóság témahét keretében papírmerítő foglalkozásokat tartottunk. A Bezerédj István Középiskola napján az ügyviteli szakmacsoport programja keretében bemutató foglalkozást tartottunk.
Vas Megyei Levéltár	207	5	nincs	igen	Diákok részére 8 alkalommal tartottunk tematikus órákat, játékos ismeretszerző foglalkozásokat, általában csoportbontásban, rövid ismeretadó előadással kombinálva, az alábbi témakörökben: „Egy parasztszalád története a jobbágyfelszabadítástól az I. világháborúig. A zanati Lőrincz család” „Hogyan kutassam családom történetét?” „Források a Vas megyei reformáció történetéhez”
Veszprém Megyei Levéltár	421	nincs	360	igen	A tanórán kívüli oktatás jelentős részét a levéltári órák adták. A levéltári órákat jól felszerelt oktatótermünkben valósítottuk meg. Levéltár-pedagógiai foglalkozásaink több korosztálynak is szólnak. A helyi iskolákkal kialakított jó kapcsolatunk hosszútávú együttműködésre ad lehetőséget. Erősítettük az online térben való minél hatékonyabb jelenlétünket. Online, digitális oktatási anyagokat készítettünk, fejlesztettük a már rendelkezésünkre álló online levéltár-pedagógiai szakmai anyagokat, így a digitális oktatás területén is aktívan részt vettünk a tanórán kívüli oktatási feladatok ellátásában. A levéltári foglalkozások témái a következők voltak: 1. Általános levéltár-ismertető, 2. A bakonyi betyárok, 3. A veszprémi altisztképzés története, 4. Benkő Lajos hadnagy naplója, 5. Családtörténeti kutatás.
Zala Megyei Levéltár	30	Kulcsár Bálint: Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár által rendezett helyismereti ifjúsági tábor résztvevői számára tartott levéltári előadás, kiemelt figyelemmel a családtörténeti kutatásokra Zalaegerszeg, 2022. július 4. (levéltár-	nincs	igen	Levéltári óra a Ganz Ábrahám Technikum diákjainak 2022. március 30. 1 alkalom, 13 diák Középkori oklevelek, hiteleshelyek címmel levéltári óra a Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola 5. osztálya számára 1 alkalom, 17 diák

Tagintézmény neve	Foglalkozások, résztvevők száma általános- és középiskolákból, felsőoktatásból (fő)	Tábor(ok) résztvevőinek száma (fő)	Iskolai Közösségi Szolgálat kapcsán végzett tanulói munkaórák	Tanórán kívüli oktatási feladat?	Levéltár-pedagógiai programok
		ismertetés, családtörténeti kutatás) és foglalkozás feladatokkal, 15 fő			

10. Könyvtári munka

A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára és a megyei levéltárak szakkönyvtárai 2022. évben is ellátták a jogszabályok által előírt hagyományos tevékenységeiket (állományba vétel, feldolgozás, olvasószolgálat, állományvédelem, adatszolgáltatás stb.).

A megyei levéltárakban a könyvtári munka többnyire kapcsolt munkakörként kerül ellátásra. A könyvtári munkára fordított munkanapok száma nagyon eltérő: BKML (178 nap), BaML (10 nap), BéML (12 nap), BAZML (15 nap), CSCSML (243 nap), FML (100 nap), GYMSMGYL (0 nap), GYMSMSL (16 nap), HBML (50 nap), JNSZML (n. a.), KEML (85 nap), NML (22 nap), PML (14 nap), SML (10 nap), SZSZBML (50 nap), VaML (210,5 nap), VeML (48 nap). Nem kapcsolt munkakörként kerül a feladat ellátásra: HML, OL, TML, ZML.

A MNL CSCSML hódmezővásárhelyi telephelyén a növekvő elektronikus adminisztráció (Scope, Poszeidón) miatt kevesebb idő jutott a könyvtári állomány nyilvántartására.

A MNL GYMSM Győri Levéltárában a könyvtári munkafolyamatok szüneteltek 2021-től szakképzett munkaerő, valamint humán erőforrás hiánya miatt.

A MNL GYMSM Soproni Levéltárában a könyvtári állomány szakszerű kezeléséhez és feldolgozásához, az online katalógusépítéshez elengedhetetlen a szakkönyvtáros alkalmazása, amit szakkönyvtárunk nagysága és értéke is megkövetel.

A MNL JNSZ Megyei Levéltárában a 6 órában, kapcsolt munkakörben dolgozó könyvtáros fél éve tartós táppénzen van, előreláthatólag 2023. év februárban áll újra munkába.

A MNL VeML könyvtárosa a tervezettnél kevesebb munkanapot tudott könyvtári munkára fordítani, mivel egyúttal a kutatószolgálat vezetője is, és a kutatószolgálat több idejét lefoglalta a tervezettnél.

A MNL szakkönyvtárai a **könyvtári integráció** eredményeképpen együttműködésben dolgoznak. A közös munka megvalósult a beszerzés munkafolyamataiban (Könyvtárellátó Nonprofit Kft., Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság, Monguz Kft., Arcanum ADT, MTA KIK EISZ) vagy főlőpéldányok felajánlása az intézmények között. A MNL könyvtárai állományuk formai és tartalmi feldolgozását, azaz katalógizálását a Corvina Integrált Könyvtári Rendszerrel végzik. Az integráció során a korábban használt elektronikus rendszerek adatai a közös adatbázisba kerültek. A használók online módon kereshetnek az MNL közös könyvtári katalógusában vagy az egyes tagintézmények könyvtári katalógusaiban.

Főigazgatói feladatszabás alapján a MNL Levéltártudományi Szakkönyvtár munkájának középpontjába a Bécsi kapu téri raktár PROFILTISZTÍTÁSA és az állomány majdani költöztetésének előkészítése került. A 2021-ben megkezdett ÁLLOMÁNYAPASZTÁS és az ehhez kapcsolódó FŐLŐPÉLDÁNY-KIAJÁNLÁS 2023. évben is folytatódni fog.

A Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóságról (KEF) szóló 250/2014 (X. 2.) kormányrendelet szerint a belföldi újságok és folyóiratok ellátását a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság biztosítja és végzi. A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára a MNL belföldi szakmai folyóirat-igényeit a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság online felületén 2022-ben is adminisztrálta.

A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára 2022 novemberében a Corvina-modulok 2023. évre szóló előfizetésével kapcsolatos adminisztrációt elvégezte.

A MNL tagintézményei a Könyvtárellátási szerződés (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.) alapján 2022-ben is – a vállalt (500 ezer Ft feletti) értékben – szakkönyveket vásároltak 30%-os árkedvezménnyel. A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára a koordinációt 2022-ben is elvégezte.

A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára megszervezte a tagintézmények között a kiadványcseréket a PML épületében a jelenléti vezetői értekezleteken.

A **könyvtári állomány gyarapodása** a gyűjtőkori szabályzat alapján ajándékozás, kiadványcsere vagy vásárlás keretében történik. A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtárában jelentős a kiadványcsere, és ennek köszönhetően széles körű kurrens hazai és nemzetközi szakirodalom válik a levéltári tudományos munka számára elérhetővé.

A Levéltártudományi Szakkönyvtár 33 külföldi és 19 belföldi kiadványcsere partnerei révén 2022-ben 171 kötetet (2021: 213; 2020: 188; 2019: 177) 1.033.844,- Ft (2021: 1.076.930,- Ft; 2020: 1.101.897,- Ft; 2019: 987.419,- Ft) értékben szerzeményezett.

A MNL könyvtárai 2022-ben összesen 5.013 (2021: 6.564; 2020: 4.779; 2019: 5.855) nyomtatott és 38 (2021: 15; 2020: 48; 2019: 268) elektronikus művet vettek állományba, ezen kívül 36 (2021: 1; 2020: 168; 2019: 23) online dokumentummal is gyarapodtak. Mindösszesen 5.629 (2021: 12.880; 2020: 18; 2019: 400) kötet tervszerű törlésére került sor.

Így a MNL könyvtárainak teljes állománya 2022. év végén 667.428 (2021: 670.511; 2020: 676.496; 2019: 671.405) nyomtatott kötet, 4.722 (2021: 4.684; 2020: 4.730; 2019: 4.697) elektronikus mű és 2.708 (2021: 2.672; 2020: 2.671; 2019: 2.505) online dokumentum. A gyarapítás során beszerzett kiadványokat a könyvtárak leltárba vették. Nyilvántartása címleltárkönyv használatával történik kézírással vagy számítógéppel, az MNL OL-ben a könyvtári rendszerben (Corvina ACQ). A folyóiratok számainak nyilvántartása kardex lapokkal történik, a sorozatokhoz sorozati lapot használnak.

A kőszegi fióklevéltár megszűnése nyomán a fióklevéltári könyvtár állománya az újonnan megalakult városi fenntartású levéltár tulajdonába került, ennek következtében a tagintézmény összesített könyvtári állomány 2022-ben a 4.344 db kőszegi kötettel csökkent.

Az MNL könyvtárainak állományadatai												
Szervezeti egység	Nyomtatott művek (kötet)				Elektronikus művek (db)				Online dokumentumok (db)			
	2022. év elején	gyarapodás	törlés	2022. év végén	2022. év elején	gyarapodás	törlés	2022. év végén	2022. év elején	gyarapodás	törlés	2022. év végén
MNL OL	141704	897	1140	141461	803	9	0	812	2010	5	0	2015
MNL BKML	29350	538	6	29882	166	0	0	166	0	0	0	0
MNL BaML	25501	122	0	25623	114	0	0	114	312	30	0	342
MNL BéML	23532	101	0	23 633	202	0	0	202	84	0	0	84
MNL BAZML	32776	215	139	32852	104	0	0	104	2	0	0	2
MNL CSML	44162	424	0	44586	307	3	0	310	11	0	0	11
MNL FML	20425	103	0	20528	137	0	0	137	0	0	0	0
MNL GYMSML Győr	8176	0	0	8176	120	0	0	120	0	0	0	0
MNL GYMSML Sopron	33109	51	0	33160	134	0	0	134	0	0	0	0
MNL HBML	22700	129	0	22829	194	0	0	194	0	0	0	0
MNL HML	28490	354	0	28844	190	0	0	190	0	0	0	0
MNL JNSZML	13886	75	0	13961	370	14	0	384	0	0	0	0
MNL KEML	19358	109	0	19467	234	3	0	237	0	0	0	0

Az MNL könyvtárainak állományadatai												
Szervezeti egység	Nyomtatott művek (kötet)				Elektronikus művek (db)				Online dokumentumok (db)			
	2022. év elején	gyarapodás	törítés	2022. év végén	2022. év elején	gyarapodás	törítés	2022. év végén	2022. év elején	gyarapodás	törítés	2022. év végén
MNL NML	36546	148	0	36694	226	8	0	234	78	1	0	79
MNL PML	25442	95	0	25537	206	0	0	206	0	0	0	0
MNL SML	32833	103	0	32936	331	0	0	331	3	0	0	3
MNL SZSZBML	22916	181	0	23097	101	1	0	102	0	0	0	0
MNL TML	27055	108	0	27163	212	0	0	212	57	0	0	57
MNL VaML	26863	1028	4344	23547	202	0	0	202	0	0	0	0
MNL VeML	31991	121	0	32112	156	0	0	156	0	0	0	0
MNL ZML	21229	111	0	21340	175	0	0	175	115	0	0	115
Összesen:	668 044	5 013	5 629	667428	4 684	38	0	4722	2 672	36	0	2708

2022. év végén a közös katalógus 433.924 (2021: 422.497) rekordot tartalmaz, ami a teljes MNL könyvtári állományának több mint felét jeleníti meg. Ebből a MNL Levéltártudományi Szakkönyvtárában 2022-ben 599 új bibliográfiai rekord készült (2021: 476; 2020: 570; 2019: 388), így összesen 89.469 (2021: 88.870) rekordon kereshető a 142.273 (2021: 142.507) könyvtári egységből álló állomány.

Szervezeti egység	A rekordok száma			feldolgozottság
	2022 elején	2022-ben készített	2022 végén	
MNL OL	88870	599	89469	100%
MNL BKML	41749	259	42008	100%
MNL BaML	21446	48	21494	84%
MNL BéML	20749	64	20813	88%
MNL BAZML	11502	869	12371	65%
MNL CSML	19844	4863	24707	60%
MNL FML	1577	0	1577	10%
MNL GYMSML Győr	1013	0	1013	13%
MNL GYMSML Sopron	1156	1000	2156	2%
MNL HBML	5535	96	5631	30%
MNL HML	28680	354	29034	100%
MNL JNSZML	9586	152	9738	90%
MNL KEML	15258	68	15326	100%
MNL NML	36655	113	36768	99%
MNL PML	19453	0	19453	76%

Szervezeti egység	A rekordok száma			feldolgozottság
	2022 elején	2022-ben készített	2022 végén	
MNL SML	23241	70	23311	100%
MNL SZSZBML	15714	168	15882	75%
MNL TML	14760	1128	15888	50%
MNL VaML	18789	1081	19870	56%
MNL VeML	8640	120	8760	27%
MNL ZML	18220	435	18655	85%
Összesen:	422437	11487	433924	60%

2022-ben a MNL könyvtárai összességében 1.125 (2021: 1.053; 2020: 1.201; 2019: 2.382) könyvtárhasználót szolgáltak ki 3.783 (2021: 3.981; 2020: 3.814; 2019: 7.434) alkalommal, amikor 7.367 (2021: 6.990; 2020: 6.622; 2019: 13.319) kötetet adtak használatba a levéltári munka és kutatás segítésére.

A MNL Levéltártudományi Szakkönyvtára elvégezte az Arcanum ADT adatbázis 2023. évre való megrendelésével kapcsolatos adminisztrációt; az ADT a MNL minden telephelyén elérhető.

Könyvtárhasználat

2022. év	használók sz.	alkalom	dokumentum
MNL Levéltártudományi Szakkönyvtár	87	859	1997
MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára	33	179	232
MNL Baranya Megyei Levéltára	29	38	119
MNL Békés Megyei Levéltára	7	10	27
MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára	76	101	159
MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára	102	230	470
MNL Fejér Megyei Levéltára	35	44	155
MNL Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára	15	15	15
MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára	12	44	52
MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára	10	31	59
MNL Heves Megyei Levéltára	27	113	128
MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára	5	5	20
MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára	17	215	287
MNL Nógrád Megyei Levéltára	36	54	81
MNL Pest Megyei Levéltára	143	295	467
MNL Somogy Megyei Levéltára	69	115	256
MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára	54	77	163
MNL Tolna Megyei Levéltára	53	101	393
MNL Vas Megyei Levéltára	31	418	743
MNL Veszprém Megyei Levéltára	195	239	344
MNL Zala Megyei Levéltára	89	600	1200
Összesen	1125	3783	7367

Tájékoztatói munka során a könyvtárak különböző szintű feltárásokkal állnak a használók rendelkezésére, pl. analitikus feldolgozás, cikkadatbázis, szakbibliográfia. Hírlevélben ismertetik új szerzeményeiket és egyéb híreket, információkat. A könyvtári dokumentumok között kiemelt szerepe van a különleges gyűjteményeknek. Ezek

legnagyobb részben a levéltárakba az iratokkal együtt érkező könyvészeti anyagok, vagy levéltárosoktól, történészekről örökölt hagyatékok. Nagy jelentősége van a helytörténeti gyűjteményeknek, és vannak szakdolgozat-, aprónyomtatvány- és kézirat-gyűjtemények is a könyvtárakban.

2022-ben állományrevíziót a következő könyvtárakban végeztek: BKML, BAZML (részben), CSCSML (részben), FML (részben), HML (részben), JNSZML (részben), KEML, SML (részben), VeML.

A muzeális dokumentumok száma jelenleg 24.062 (MNL OL 14.000; BKML 441; BaML 512; BéML 219; BAZML 1.708; CSCSML 242; FML 1208; GYMSMGYL 200; GYMSMSL n. a.; HBML n. a.; HML 391; JNSZML n. a.; KEML 341; NML 307; PML n. a.; SML 178; SZSZB 152; TML 2144; VaML 419; VeML 1187; ZML 413); a felmérés még folyamatban van néhány könyvtárban.

11. Anyakönyvi másodpéldányok kezelése

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény alapján 2014. július 1-jétől Magyarországon megtörtént az elektronikus anyakönyvezés bevezetése. A hatályba lépő jogszabálynak megfelelően a települések anyakönyvvezetői a megyei kormányhivatalokon keresztül, a korábbi gyakorlattól eltérő formában szolgáltatott adatokat a Magyar Nemzeti Levéltár és Budapest Főváros Levéltára részére az „utólagos bejegyzések” rögzítéséhez. Az új szabályozás – teljes szemléletváltás keretében – a korábbi eseményalapú nyilvántartás helyett egy személy alapú nyilvántartást vezetett be, amelynek középpontjában az egyén áll. A papíralapú születési, házassági, halotti, illetve BÉT (bejegyzett élettársi kapcsolat) anyakönyveket egyetlen, egységes (országos) nyilvántartás váltotta fel. Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (At.), 89. §. (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik: „Az illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a hazai anyakönyvezést végző hatóság az 1980. december 31-ig vezetett anyakönyvben található bejegyzés lezárásáról a bejegyzés folyószámának és az anyakönyv azonosító adatainak továbbításával a Magyar Nemzeti Levéltárat az általa megjelölt formában értesíti. A levéltár az értesítés alapján a bejegyzést lezárja.” A 32/2014. (V. 19.) KIM (Ar.) rendelet lényegében nem rendelkezik arról, hogy a levéltáraknak az új rendszerben hogyan is kellene lezárniuk az anyakönyvi bejegyzéseket, mivel a rendelet az anyakönyvvezetőkre vonatkozik.

Az At. 89. §. (2) bekezdése szerint: „Az illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a hazai anyakönyvezést végző hatóság az 1980. december 31-ig vezetett anyakönyvben található bejegyzés lezárásáról a bejegyzés folyószámának és az anyakönyv azonosító adatainak továbbításával a Magyar Nemzeti Levéltárat az általa megjelölt formában értesíti.

A 32/2014. (V. 19.) KIM (Ar.) rendelet nem rendelkezik arról, hogy a levéltáraknak az új rendszerben hogyan kellene lezárniuk az anyakönyvi bejegyzéseket, mivel a szabályozás az anyakönyvvezetőkre vonatkozik. Ennek következtében a települések anyakönyvvezetői a megyei kormányhivatalokon keresztül, a korábbi gyakorlattól eltérő formában szolgáltatott adatokat a megyei levéltárak részére. Az EAK-ból generált jegyzékek ugyanakkor nem a korábbi UB bejegyzések rögzítésére szolgálnak. A levéltárak ennek ellenére gondoskodnak a kormányhivatalok által részükre megküldött Excel táblázatok biztonságos, több példányban történő megőrzéséről, tekintettel arra, hogy hiányosságaik ellenére e jegyzékek biztosíthatják az EAK által szolgáltatott részleges adatok fennmaradását. A megkapott adatokat elektronikus irat formájában tárolják, annak anyakönyvi feldolgozása nélkül, „utólagos bejegyzések” vezetése nélkül.

2022-ben az MNL tagintézményei közül 11 levéltárba érkeztek meg EAK-ból generált jegyzékek, összesen 64 064 bejegyzéssel. Hagyományos módon három tagintézményben (MNL BaML, MNL SML, MNL SZSZBML) történt UB-bejegyzések rögzítése, összesen 3995. A 20 tagintézmény közül kettőben van hagyományosan érkezett UB-bejegyzések átvezetése terén elmaradás, összesen 1050 bejegyzés (MNL BaML, MNL SML). A többi tagintézményben ilyen jellegű elmaradás nincs.

12. Nemzetközi és hazai kapcsolatok

12. 1. Nemzetközi kapcsolatok

Az MNL nemzetközi kapcsolatai 2022-ben is részben a nemzetközi projektekkel összefüggő feladatok eredményeként, részben célzott együttműködések formájában járultak hozzá a szakmai tapasztalatok bővítéséhez, a magyar vonatkozású levéltári anyag publikálásához és megismertetéséhez. Az MNL nemzetközi kapcsolatait 2022-ben is a stratégiai dokumentumaiban lefektetett alapelvek szerint rangsorolta.

- **Európai Bizottság szakmai szervezetei (EBNA, EAG, CEDCHE, EHC, DLM).** A koronavírus járványt követően miatt az európai szervezetek találkozói 2021-ben elmaradtak, vagy az online térbe költöztek az EBNA találkozót német elnökség augusztusi emlékezetpolitikai konferenciával pótolta, a cseh elnökség online konferenciát rendezett. Az EAG megbeszélését a szlovén elnökség is virtuálisan tartotta meg, a Norvég Nemzeti Levéltár viszont Csehország helyett ajánlkozott az EAG megrendezésére, amelyre november végén került sor Oslóban. Intézményünk részt az European Data Space for Cultural Heritage (CEDCHE) szakértői megbeszélésein, amelynek célja az európai kulturális adattér kialakítása. Továbbra is részt veszünk a DLM Forum és az Európai Levéltári Portál Alapítvány irányító testületének munkájában.
- **A Nemzetközi Levéltári Tanács** római konferenciáján Szatucsek Zoltán közös előadást tartott Bogdan Popovici brassói levéltárossal az Európai Levéltári Portál új fejlesztéseiről.
- **Nemzetközi projektek.** 2022-ben az MNL három nagyobb európai együttműködési projektben vett részt.
 - **Digital Treasures** – A Spanyol Kulturális Minisztérium vezetésével alakult konzorcium, amelyben a Norvég Kulturális Minisztérium, a Portugál Levéltári és Könyvtári Igazgatóság, a Máltai Nemzeti Levéltár mellett az IcarUS, a Cork Institute of Technology és a spanyol Factoria kulturális szervezet is részt vesz, 2018-ban a Creative Europe támogatási forma keretében 2018 és 2022 között megvalósítandó projekthez kapott támogatást. A 2022-ben zárult projekt során a tárgyávbén megvalósultak a nemzetközi kiállítások, amelynek Magyarországon a Várkert Bazár adott otthont. Júliusban a Magyar Nemzeti Levéltár látta vendégül az ifjúsági pályázat 11 győztesét egy egyhetes ifjúsági tábor keretében. Elkészültek a kiállítás anyagai által inspirált dokumentumfilmek, amelynek két bemutatója St. Pöltenben és Oslóban volt, a harmadikra január végén Brüsszelben kerül sor.
 - **EuropeanaSport** – Az Europeana Alapítvánnyal való sokoldalú nemzetközi együttműködésben megvalósuló projekt 2022-ben zárult. Létrejött az Europeana Sport gyűjtemény, a záróeseményen Arany Krisztina, Szabó Dorottya és Hegedűs István vett részt. Az MNL 200 dokumentum feltöltésével, blogbejegyzésekkel és gyűjteményi nap szervezésével járult hozzá a projekthez.
 - **ATOM** – Júliusban kezdődött az Archives and the Traces of Migration projekt az ICARUS Hrvatska koordinálásában. A levéltárak és a migráció emlékei" a kivándorlást, a külföldre vándorlást, a bevándorlást és a diaszpóra-közösségeket dokumentáló levéltári anyagok értékelésének, megőrzésének és hozzáférhetőségének kérdéseit kívánja feltárni, egyértelműen hozzájárulva a fent említett közösségek társadalmi befogadásához az levéltári anyag és a hozzá kapcsolódó levéltári gyakorlat segítségével. A projekt részeként a következő feladatok valósulnak meg: belső továbbképzés legalább 40 levéltáros számára, legalább 4 segédlet készül (elektronikus kiadvány), legalább 10, az egyes partnerek által összegyűjtött szóbeli történet, 4 fizikai kiállítás és 1 virtuális kiállítás, valamint 1 zárókonferencia az örökségvédelmi szakemberek számára.

Az **OL 1945 Előtti Kormányzervek Főosztálya** részt vett az International Holocaust Remembrance Alliance ülésein. A közös projektek folytatódtak a washingtoni United States Holocaust Memorial Museummal. A European Holocaust Research Infrastructure (EHRI) projektben való részvételt, blog szerkesztési tevékenységet Csósz László folytatott. Folytatódott a Mapping the Genocide of the Roma in Hungary projekt. Az osztály részt vett továbbá a Terraforming projekt találkozóin, és a Vajdasági Levéltárral közös konferencián 2022. januárjában.

Az **OL Gazdasági Levéltári Főosztálya** elsősorban hazai szakmai kapcsolatokkal rendelkezik. Ordasi Ágnes tagja az Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES)-nak, továbbá a NEPOSTRANS – Negotiating post-imperial transitions-nak, mint külső munkatárs (affiliate researcher).

Az **OL Magánlevéltárak és Gyűjtemények Főosztálya** részéről Arany Krisztina Grazban 2022. szeptember 30-án nemzetközi konferencia-előadást tartott digital diplomacy témában. Schmidt Anikó "Konstantinápoly Budapesten" című, 2019. november 28-án az isztambuli Magyar Intézetben megnyílt kiállítása (melyben többek között a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában a T 8-as törzsszámon őrzött Gerster Károly hagyatékból 28 restaurált tervet mutattak be digitális másolatban) Magyarországon is megrendezésre került. A Hungarika munkacsoport workshopot tartott a Modenai Állami Levéltár igazgatójának virtuális, a Mantovai Állami Levéltár és a Milánói Veneranda Biblioteca Ambrosiana igazgatójának tényleges jelenlétében. Sor került

az MNL és a Mantovai Állami Levéltár együttműködési megállapodásának aláírására. A főosztály előadást tartott a Vágsellyei Fiókleveletár által szervezett rendszeres éves konferencián: Pozsony megye tűzrendészeti szabályrendeletei a 19. század második felében címmel.

A **Közművelődési és Közönségkapcsolati Osztály** a European Digital Treasures projekt keretében négy kiállítás megnyitót szervezett, melyeken összesen 170 fő vett részt. Megjelent Garadnai Zoltán: Franciaország és a keleti biztonság François Mitterrand elnöksége alatt - A magyar-francia kapcsolatok története (1981–1995) c. kötete.

A **Digitális Szolgáltatásfejlesztési Osztály részéről** Szerényi Ildikó ellátja 2022. július 1-től az International Institute for Archival Science magyarországi képviselőjét. Szerényi Ildikó 2022. október 11-én az IIAS International Archival Day konferenciáján (Trieszt) előadást tartott Indexing with Artificial Intelligence and Volunteers címmel, 2022. november 29-én pedig az IIAS Autumn Archival School (Maribor) keretében tartott prezentációt. Az Ancestry.com (www.ancestry.com) kezdeményezésére az osztály több alkalommal folytatott megbeszélést a szervezet munkatársaival, miután azzal a céllal keresték meg intézményüket, hogy felajánlják együttműködésüket az MNL-ben őrzött, családtörténeti kutatáshoz használható levéltári irategyüttesek feldolgozásában. A DSZO javaslatot tett a feldolgozható irategyüttesekre, amelynek során a megyei tagintézmények javaslatait is figyelembe vette.

A **Digitális Tartalomfejlesztési Osztály részéről** Hegedűs István 2022. május 22-25. között részt vett az Icarus Convention #28 –Private and public archives in the 21st című konferencián Párizsban. Az intézmény ötfős küldöttsége 2022. június 1-én a grazi Boltzmann Institute munkáját, hadifogoly adatokkal kapcsolatos feldolgozási módszertanát ismerhette meg a helyszínen, valamint potenciális együttműködésről tárgyalt a kollégákkal. Szatucsek Zoltán és Hegedűs István 2022. október 12-13-án a beszercebányai Bél Mátyás Egyetem kézírásfelismerés konferenciáján tartott előadást. Hegedűs István 2022. november 14-15-én részt vett az ICARUS éves konferenciáján St. Pöltenben.

Az **Állományvédelmi Osztály** munkatársai prágai szakmai tanulmányút során a Cseh Nemzeti Könyvtár és a Nemzeti Levéltár Állományvédelmi osztályait tekintették meg, melyen részt vett Mikó Zsuzsanna, általános főigazgató-helyettes asszony, Nemes L. Ágnes az Állományvédelmi osztály vezetője és Lökkös Mónika restaurátor. A látogatás célja volt az intézményekben használatos állományvédelmi berendezések felmérése, különös tekintettel a fertőtlenítő kamrákra. Megrendezésre került a IV. Mentés eredetiben Restaurátor workshop és konferencia.

A **Módszertani, képzési és levéltár-pedagógiai Osztály** más érintett szervezeti egységekkel együttműködésben részt vett a European Digital Treasures projekt keretében megvalósuló nemzetközi nyári táborban, részt vállalt az egyeztetésekben és vállalta bizonyos részfeladatok megvalósítását. 2022 augusztusában jelent meg Csonka Laurának a Színháztudományi Szemlében It's much better together! című írása, melyet a Hatás és következmény - Kulturális innováció a visegrádi országokban Covid-19 idején nemzetközi online konferencián elmondott előadása alapján készített. A cikkben a Magyar Nemzeti Levéltárban 2021-ben iskolai közösségi szolgálatos diákokkal közösen megvalósított, „Levéltári szakmák diákszemmel” projektet mutatta be.

Az **MNL Baranya Megyei Levéltára** az Eszéki Állami Levéltárral és a Szabadkai Történelmi Levéltárral alakított ki szoros nemzetközi kapcsolatot. A tagintézmény munkatársai rendszeresen részt vesznek egymás konferenciáin és rendezvényein.

Az **MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára** a szabadkai, zentai, pancsovai területi levéltárakkal, valamint az Újvidéken működő Vajdasági Levéltárral 2004-ben és 2005-ben írt alá nemzetközi együttműködési megállapodást. Ennek keretében a tagintézmény munkatársai rendszeresen és kölcsönösen részt vesznek a Szabadkai területi levéltárral együttműködve egymás konferenciáin, szakmai rendezvényein. A belgiumi Ieper Városi Archivum és a szlovéniai celjei Történelmi Levéltár 2022-ben is digitális tárlattal jelentkezett a Nemzetközi Levéltári Hét alkalmából (International Archives Week Challenge: Railways). A levéltár egy-egy iratot, fényképet, tervrajzot bocsátott a szervezők rendelkezésére a szervezők által összeállított kiállítás anyaghoz.

Az **MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára** a Kassai Állami Levéltárral (Štatný Archív v Košiciach) áll rendszeres kapcsolatban, céljuk egy kölcsönös digitalizálási program végrehajtása.

Az **MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára** hagyományosan kapcsolatban áll lengyelországi és vajdasági partnerintézményekkel és levéltárakkal. Levéltárszakmai programra került sor Szegeden 2022. július 2-án. Stevan Mačković és Fodor István igazgatók vezetésével Zentáról és Szabadkáról érkezett egy-egy levéltári delegáció, akik megtekintették a Kálvária téri raktárpületet. A lengyelországi IPN (Instytut Pamięci Narodowej) krakkói részlegével élénk a munkakapcsolat, amelynek keretében közös kiadványt is megjelentettek. Együttműködésük eredményeként látott napvilágot az Egyetemi ellenzéki mozgalmak Lengyelországban és Magyarországon 1956-1989 között című konferenciakötet. A levéltár lengyelországi és helyi partnerekkel együttműködve jelentette meg Witold Pilecki lovasági kapitány auschwitzzi jelentését 2022 novemberében. Továbbra is jó az együttműködés egyes lengyelországi múzeumokkal (Tarnów Városi Múzeum, Technikai Múzeum, Varsó). Az elmúlt évben sikeres kapcsolatfelvétel történt a krakkói Ignatianum Akadémiával, s a tervek szerint a jövőben több közös projekt megvalósítására is sor kerülhet: munkatársai, jelesül Józef Marecki és Wojciech Frazik professzorok már részt vettek egy-egy szegedi konferenciánkon. Marosvári Attila: A külföldi magyar cserkészlet története 1945-2020. c. kötet szerkesztésében és megírásában működött közre.

Az **MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltárának** kiadványcsere-kapcsolata a Burgenlandi Tartományi levéltárral és a Burgenlandi Tartományi Múzeummal továbbra is fennáll. A Burgenlandi Tartományi Múzeum szervezésében megrendezésre kerülő Szalónaki Beszélgetésekre kollégáink meghívást szoktak kapni előadóként. 2022-ben is egy kollégánk előadott a rendezvényen.

Az **MNL Heves Megyei Levéltára** Románia Nemzeti Levéltárával és romániai levéltáros kollégákkal tartott kapcsolatot az 1918/19 előtti Erdélyre vonatkozó fondjegyzékek kapcsán. 1 fő részvétele Nagyváradon az 1918/1919 előtti Erdélyre vonatkozó fondok és gyűjtemények jegyzékeinek novemberi kötetbemutatóján. A fondjegyzéksorozat további köteteinek megjelentetésére 1 (nem tagintézményi) pályázat került összeállításra (Bethlen Gábor Alap, támogatott, 9.000.000 Ft).

Az **MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára** a Szlovák Belügyminisztérium Nyitrai Állami Levéltár Komarnoi (Komáromi) Fióklevéltárával és a Nyitrai Állami Területi Levéltárral tart fenn folyamatos kapcsolatot. 2022-ben folytatták a korábbi években megkezdett Hungarika kutatásokat, melynek eredményeképpen év végére sikerült felvételeket készíteniük Komárom megye nemesi közgyűlési jegyzőkönyveiről 1848-ig bezárólag.

Az **MNL Nógrád Megyei Levéltára** a Besztercebányai Állami Levéltár Losonci Levéltára képviselőivel 2 alkalommal tartott megbeszélést.

Az **MNL Somogy Megyei Levéltárának** rijekai kapcsolata a rendezési munkák befejeztével alkalmi szintre került. Egy közös internetes kiállításban gondolkozik a két intézmény. 2019-ben pályázati forrást nyertek a Kormányzóság irataiban található ki- és visszatelepítési listák digitalizálására. A pandémiás helyzet miatt sajnos ezt még nem tudták megvalósítani, remélhetőleg 2023-ban megtörténik.

Az **MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára** hosszú évekre visszamenő kapcsolatot tart fenn, és 2022-ben is volt közös programja az alábbiakkal:

Szlovákia: Vágsellyei Levéltár – levéltári napokon való előadás tartása (Nyíregyházán Novák Veronika, Vágsellyén Kujbusné Mecsei Éva és Szemán László) Vágsellye: 48 fő, Nyíregyháza: 72 fő

Románia: Kolozsvári Levéltár – Kiss András-émlékprogram Kolozsváron, Debrecenben és Nyíregyházán (Nyíregyházán előadó Florin Ágnes, Kolozsváron előadó Veres Tünde) Kolozsvár: 63 fő, Debrecen: 26 fő, Nyíregyháza: 45 fő

Szatmárnémeti Levéltár – hungarika-kutatás (Garas Norbert, Papp Levente, Szemán László) Nagykárolyi kastélymúzeum – előadás (Nyíregyházán Hágó Nándor) Nyíregyháza: 28 fő

Ukrajna: Kárpátaljai Állami Levéltár Beregszászi részlege – előadás (Nyíregyházán Kutassy Ilona) Nyíregyháza: 72 fő Beregszászi II. Rákóczi Ferenc Magyar Főiskola – előadás (Nyíregyházán online Csatóry György) Nyíregyháza, Lónyay-konferencia: 63 fő, Levéltári Nap: 72 fő

Kujbusné Mecsei Éva lektorálta Csatóry György: Levéltári útmutató. Kataszteri térképek a Kárpátaljai Levéltárban c. munkáját.

Az MNL Tolna Megyei Levéltára részéről Dr. Várady Zoltán 2008 óta vesz részt Az Univerzita Komenského v Bratislave, Filozofická Fakulta által koordinált közép-európai középkori epigráfiai team projektjében. A Bottyán vára – Bottyánsánc a kora újkorban (XII. poszter). A Bottyánsánc az évszázadok forgatagában c. kiállításban közreműködés, Zenta (Szerbia), Zentai Városi Múzeum, 2022. szeptember 8-október 28.

Az MNL Vas Megyei Levéltára a több évtizede fennálló nemzetközi kapcsolatainak egyik alapelemeként a 3 külföldi partner-intézménnyel kölcsönös kiadványcserét bonyolított le, és tájékoztatta egymást a szakmai rendezvényekről. Partnerintézmények: Maribori Területi Levéltár, Muraszombati Muravidéki Múzeum, Burgenlandi Tartományi Levéltár és Könyvtár. Az 1991 óta működő, minden évben megrendezett szlovén-magyar ifjúsági Nemzetközi Levéltári Kutatótábor 2020-ban és 2021-ben a Covid-vírusjárvány miatt elmaradt. 2022-ben a szervező partnerek a rendezvény további megszervezésétől eltekintettek, ezzel a tábor története lezárult.

Az MNL Főigazgatója a következő, nemzetközi egyeztetéseket folytatta le 2022. évben:

Dél-Korea: Magyarország dél-koreai nagykövetével 2022. évben többször is szakmai egyeztetéseket folytatott le, az MNL—ben járt 2022. év augusztusában a koreai könyvtár és levéltár főigazgatója is.

Portugália: Az EDT kiállítás megnyitójának apropóján Lisszabonban egyeztetések folytak a lehetséges együttműködési területekről.

Algéria: 2022. év januárban és márciusban az algír nagykövet látogatta meg az MNL felsővezetését.

Horvátország: Az MNL főigazgatója a zágrábi állami levéltárral ápolt kapcsolataira építve, és a Zágrábi Magyar Kulturális Intézet hathatós segítségével 2022 ősztén személyesen egyeztetett a zágrábi levéltár főigazgatójával (Dinko Čutura) és munkatársaival, továbbá a zágrábi érsekség megbízottjával a zágrábi Horvát Állami Levéltárban őrzött, és a közelmúltban felfedezett 13. századi latin kézirattal kapcsolatban.

Ausztria: egy könyvbemutatóval egybekötött konferencián járt az MNL vezetése 2022. áprilisában.

Mongólia: 2022. tavaszán a mongol nagykövet tisztelte meg az MNL vezetőségét, a találkozáson bemutatásra került a levéltár épülete és kiállítóterme.

Románia: a csíkszeredai könyvvásáron és Kolozsváron is szakmai megbeszéléseket folytatott le az MNL vezetése és részt vettek a Posticum Konferencián 2022. októberében Nagyváradon.

Németország: 2022. júniusában az MNL főigazgatója találkozáson vett részt a Bundesarchiv főigazgatójával.

Kazahsztán: 2022. júliusában kazah levéltárosok látogatták meg a levéltárat, amely alkalmával hasznos tapasztalatok cseréltek gazdát.

Olaszország: A Mantovai Állami Levéltárral (Archivio di Stato Mantova) 2022. évben Stratégiai partnerségi együttműködési megállapodást írt alá az MNL. / (MNL Hungarika munkacsoport és Vestigia /Pázmány Péter Katolikus Egyetem/ kutatócsoport). Forrásfeltáró munka az NKFIH No.128797 projekt keretén belül, Vestigia II. XIV-XVI századi magyar történelmi és irodalmi források Olaszország levéltáraiban és könyvtáraiban/.

A Vatikáni Apostoli Levéltárral is Együttműködési Megállapodás született iratok digitalizálásával kapcsolatban.

12. 2. Hazai kapcsolatok

Az MNL 2022-ben is számos országos és helyi közgyűjteménnyel, kulturális intézménnyel állt kapcsolatban és működött együtt valamilyen formában. Az MNL Országos Levéltára 1945 előtti Kormányiszervek osztályának több munkatársa különböző NKFI-kutatási projekteken vett részt („A magyarországi rendiség politikai kultúrája, 1526–1848”; „Négyzetkataszter: A magyarországi kataszteri felmérés térkép- és iratanyagának katasztere, 1850–1918”; „A magyarországi hódoltság és hódoltsági peremvidék kataszteri iratainak feldolgozása”), ennek során számos hazai tudományos intézménnyel, tudományos kutatóműhellyel működtek együtt. Az MNL OL levéltárosai több hazai kutatócsoportnak is tagjai, így például a BTK–NEB Vidéktörténeti Kutatócsoportnak vagy a Trianon 100 MTA-Lendület Kutatócsoportnak. A korábbi évek személyes és

intézményes kapcsolatai (vezetőségi, szerkesztőségi vagy egyszerű tagság révén is) megmaradtak a Magyar Levéltárosok Egyesületében, a Magyar Történelmi Társulattal, a Magyar Családtörténeti Egyesülettel, a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társasággal, valamint az BTK-NEB keretei között működő Vidéktörténeti Témacsoporttal.

A megyei tagintézmények a levéltáros szakmai szervezetek mellett 2022-ben is hagyományosan jó viszonyt ápoltak a megyéjük területén található közgyűjteményekkel, oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel. A levéltári integráció és a fenntartóváltás ellenére a legtöbb helyen megmaradt a városi, illetve a megyei önkormányzatokkal való korábbi jó kapcsolat is. A megyei levéltárak – tudományos programjaikkal, kiadványaikkal – a helyi tudományos közélet meghatározó, olykor egyedüli képviselői voltak 2022-ben is. Az MNL központi koordinációján keresztül a megyei levéltárak részt vettek a tanácselnökök és VB titkárok névsorának összeállításában a RETÖRKI-vel történt egyeztetés alapján, valamint a „Vidéki miliók rendszerváltozása” című kiállítás összeállításában, kollaborációban a Szentendrei Skanzennel.

Néhány megyei példa a hazai kapcsolatok sokrétűségére:

MNL BKML: A kiskunfélegyházi Móra Ferenc Közművelődési Egyesülettel helyismereti vetélkedőt szervezett.

MNL BAML: Egyik legfontosabb partnerük a Pécsi Tudományegyetem. Az informatikus-könyvtáros, történelem, néprajz, földrajz, hon-és népismeret szakos hallgatóknak tartanak rendszeresen foglalkozásokat. A Reformációs projekt keretében partnerkapcsolatot alakítottak ki a Pécsi Református Egyházközséggel, a Pécsi Evangélikus Egyházközséggel, a Baranya Református Egyházmegye Levéltárával. A Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközponttal is együttműködnek. Régi partnerük a Janus Pannonius Múzeum.

MNL BAZML: A Herman Ottó Múzeummal való együttműködésük keretében segítették a régészeti kutatásokat. A Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeivel már korábban együttműködési megállapodást kötöttek digitalizálás céljából.

MNL CsCsML: a Móra Ferenc Múzeummal, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtárral, a Gál Ferenc Egyetemmel és a Szegedi Tudományegyetemmel van munkakapcsolatuk.

MNL GYMSMLGY: a Széchenyi István Egyetemmel, a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával tart szorosabb kapcsolatot.

MNL GYMSMLS: Elsősorban a Sopronban működő közgyűjteményekkel működik együtt, legfontosabb partnere a Soproni Múzeum, munkatársaik szakmai munkájának köszönhetően a levéltár több országos nagyprojektben képviselteti magát (10 Nemzedék MTA BTK Lendület Kutatócsoport, Országgyűlési Hivatal diétai követek adatbázisa).

MNL HML: Együttműködtek a helyi közgyűjteményekkel és az Eszterházy Károly Egyetemmel.

MNL KEML: együttműködő partnerek: Kuny Domokos Múzeum, Komárom-Esztergom Megyei Honismereti Egyesület, Komáromi Klapka György Múzeum

MNL NML: A Dornay Béla Múzeummal és a Miskolci Akadémiai Bizottsággal nógrádi tagozatával működtek együtt.

MNL SML: együttműködő partnerek: Pécsi Tudomány- és a Kaposvári Egyetem, helyi múzeum és könyvtár, szakmai egyesületek.

MNL SZSZBML: partnereik a Jósza András Múzeum, a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesület, a Nyíregyházi Egyetem Történettudományi és Filozófia Intézetének Történettudományi Intézeti Tanszéke és a Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle Szerkesztősége. Arcok és könyvek sorozat keretében a társintézmények és munkatársaik bemutatása: NEB, Veritas, MTA-BTK-TTI Lendület Szent Korona kutatócsoport, NKE.

MNL TML: együttműködő partnerek: Völgységi Múzeum Honismereti Kör, Babits Mihály Kulturális Központ, Wosinsky Mór Megyei Múzeum Múzeum.

MNL VAML: Savaria Megyei Hatóköri Városi Múzeum, Vas Megyei Honismereti Egyesület.

MNL VEML: a várostörténeti monográfia kapcsán együttműködtek az Eötvös Károly Megyei Könyvtárral, a Laczkó Dezső Múzeummal, a Veszprém Megyei Honismereti Egyesülettel. Részt vettek a Veszprém-Balaton 2023 Zrt. Európa Kulturális Fővárosa programban.

MNL ZML: együttműködtek többek között az MTA Pécsi Területi Bizottságával.

13. Pályázatok

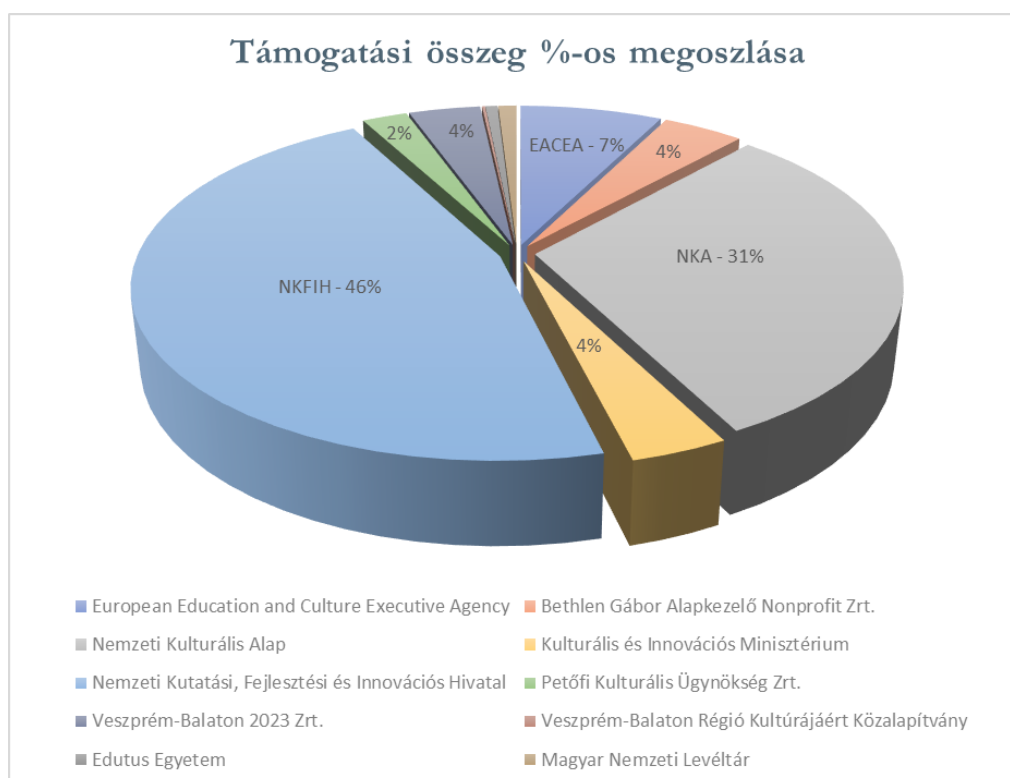
Az MNL tagintézményei rendezvényei lebonyolításához, kiadványaik megjelentetéséhez, egyes szakmai feladatok teljesítése, illetve fejlesztése érdekében 2022-ben is számos pályázatot nyújtottak be az alábbi szervezetekhez:

- Kulturális és Innovációs Minisztérium;
- Nemzeti Kulturális Alap;
- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal;
- Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt;
- Petőfi Kulturális Ügynökség Zrt;
- Veszprém Balaton 2023 Zrt;
- Veszprém-Balaton Régió Kultúrájáért Közalapítvány;
- Edutus Egyetem;
- European Education and Culture Executive Agency;
- Európai Bizottság.

A fentiekben felsorolt szervezetek által felkínált pályázati lehetőségeket kiegészítve az MNL 2022-ben első alkalommal hirdette meg belső, saját szervezeti egységei tudományos tevékenységét ösztönző pályázatát.

Összegzésként megállapítható, hogy a 2022-es év folyamán az alábbi témájú szakmai feladatok ellátása céljából került támogatási igény benyújtásra:

- önálló kötetek, évkönyvek, periodikák, forráskiadványok megjelentetése;
- levéltári napok, konferenciák, kiállítások szervezése;
- közművelődési tevékenység;
- digitalizálás, adatbázisépítés, adatbázisfejlesztés;
- szakmai-, állományvédelmi anyagok és eszközök beszerzése;
- szakmai továbbképzés.

Az MNL tagintézményei 2022-ben összesen 26 alkalommal pályáztak sikeresen, ennek eredményeként összesen **211.550.857,-** értékű támogatást nyertek el, az alábbiak szerint:

Tagintézmény	Támogató szervezet	Elnyert támogatás (Ft)	Támogatott projektek (db)	Összesen (Ft)
MNL BaML	Magyar Nemzeti Levéltár	61 200	1	61 200
MNL BéML		105 850	1	105 850
MNL GYMSML		254 250	1	254 250
MNL HBML		258 720	1	258 720
MNL HML	Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.	9 000 000	1	9 000 000
MNL JNSZML	Magyar Nemzeti Levéltár	219 900	1	219 900
MNL NML		201 060	1	201 060
MNL PML		135 000	1	135 000
MNL SML	Nemzeti Kulturális Alap	6 879 755	2	6 879 755
MNL SZSZBML	Magyar Nemzeti Levéltár	252 520	1	252 520
MNL TML		85 000	1	85 000
MNL VeML	Veszprém-Balaton 2023 Zrt.	7 969 300	3	8 319 300
	Veszprém-Balaton Régió Kultúrájáért Közalapítvány	350 000	1	
MNL ZML	Magyar Nemzeti Levéltár	226 000	1	226 000
MNL OL	European Education and Culture Executive Agency	15 820 745	1	185 326 302
	Kulturális és Innovációs Minisztérium	7 750 000	2	
	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	97 428 996	1	
	Nemzeti Kulturális Alap	58 000 000	2	
	Petőfi Kulturális Ügynökség Zrt.	5 000 000	1	
	Edutus Egyetem	1 326 561	1	
Összesen:	Magyar Nemzeti Levéltár	226 000	1	211 550 857
	European Education and Culture Executive Agency	15 820 745	1	
	Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.	9 000 000	1	
	Nemzeti Kulturális Alap	64 879 755	4	
	Kulturális és Innovációs Minisztérium	7 750 000	2	
	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	97 428 996	1	
	Petőfi Kulturális Ügynökség Zrt.	5 000 000	1	
	Veszprém-Balaton 2023 Zrt.	7 969 300	3	
	Veszprém-Balaton Régió Kultúrájáért Közalapítvány	350 000	1	
	Edutus Egyetem	1 326 561	1	
Magyar Nemzeti Levéltár	2 025 500	11		

14. Vezetés, ügyvitel, képzés, továbbképzés

14.1. Ügyvitel

A KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00011 „Közigazgatási eljárásokhoz kapcsolódó levéltári szolgáltatás fejlesztése” projekt keretében bevezetett integrált ügyfélszolgálati folyamatok működtetésével kapcsolatos feladatokat 2022. év során is az Ügyfélszolgálati Főosztály látta el.

A projektzárással kapcsolatos feladatok sorát a 2022. január 26-án a Lechner Tudásközpont munkatársaival folytatott egyeztetés keretében egy mérési eredményeket értékelő konzultációval a főosztály sikeresen lezárta. A 2022-es év során folytatódott a belső iratkezelési rendszer folyamatos monitorozása. Az előzetes tapasztalatok alapján az ellenőrzésre fél éves időszakonként kerül sor, minden ügyfélszolgálati ügyekben érintett szervezeti egység bevonásával. A munkatársak visszajelzései alapján szükségesnek tartott fejlesztési igények összegzésre kerültek, és ezek alapján módosított Support szerződést javasoltunk a fejlesztő cég felé.

Az ellenőrzések során megállapítható volt, hogy a projektben vállalt célértékeket a szervezeti egységek jóval a meghatározott mértéken belül teljesítik. (18 napos ügyintézési határidő célérték mellett az átlagos 10 napos határidővel teljesül). A 2022. év első feladatai közé tartozott, hogy a Poszeidon rendszerben a 2021-es év végi ügyiratzárosokat elvégezzük. Az Ügyfélszolgálati munkafolyamatokhoz kapcsolódó elektronikus ügyintézés legfontosabb felülete a Személyre Szabott Ügyintézési Felület (SZÜF), itt is gondoskodtunk az ott publikált űrlapok aktualizálásáról.

Az MNL Ügyfélszolgálati Főosztálya és a Magyar Államkincstár között folytatódtak az egyeztetések a nagyszámú levéltári megkeresések gördülékenyebb ügyintézése érdekében, hasonló egyeztetések történtek a Magyar Országos Közjegyzői Kamarával és az Országos Bírósági Hivatallal is.

Az ügyfélszolgálati munkán kívüli elektronikus munkamenet egységesítését is célul tűztük ki, mely még hatékonyabbá és átláthatóbbá teszi az MNL belső ügyintézési folyamatát.

A 2022-es év elektronikus ügyintézéshez kapcsolódó további fontos feladata volt, hogy az MNL-ben dolgozó munkatársak, valamint vezetők még magasabb szinten elsajátítsák az ügyiratkezelő rendszer használatát, ennek érdekében rendszeres belső tájékoztatókat tartottunk akár a Poszeidon rendszer használatával, akár a belső eljárásokhoz kapcsolódó feladatok könnyebb értelmezhetősége céljából. (Apostille eljárás, hagyatéki ügyek, Pro Domo, elektronikus aláírások használata).

2021. február 25. napjától futó orosz hadifogoly adatbázissal kapcsolatos teendőket is az Ügyfélszolgálati Főosztály látta el a 2022-es év során is. Ennek keretében 2022. január 01. napjától 2022. december 31. napjáig 2593 db orosz hadifogoly adatbázishoz kapcsolódó tanúsítvány kérelemre adtunk választ. Feladataink közé tartozott ezen kérelmek Poszeidon rendszerbe történő integrálása, illetve a válaszlevelek megküldése. Ennek a feladatnak az ellátásával az MNL teljes ügyfélszolgálati ügyeinek 10%-át teljesítettük.

A Módszertani, képzési és levéltár-pedagógiai Osztály felkérésére a 2023-as évben magas óraszámú Poszeidon gyakorlati képzést tartunk külső résztvevők részére Levéltári asszisztens, ügykezelő, irattáros tanfolyamon, amelyhez a 2022-es év második felében kidolgozásra kerültek az online és az esetleges személyes oktatáshoz szükséges módszertanok, valamint a vizsgához szükséges tananyagok a hallgatók részére.

Az ügyfélszolgálati helpdesken keresztül támogatói segítségnyújtással kapcsolatos feladatainkat változatlan formában láttuk el, a 2022-es év során 661 db választ küldtünk a megkeresésekre. A megkeresések száma az előző évhez képest kb. 20%-kal emelkedett, mivel az év során a folyamatos fejlesztések hatására többször került frissítésre a rendszer, amely által a munkatársak is több kérdéssel fordultak főosztályunkhoz.

Az év végi feladatok jelentős részét képezték a szabályzatok módosításai. Ennek keretében elvégeztük az MNL Iratkezelési Szabályzatának módosítását, elkészítettük az MNL Kiadmányozási Szabályzatát, az Elektronikus Aláírás-és Bélyegzési Szabályzatának módosítását, valamint az MNL Információadási Szabályzatának tervezetét.

Az iratkezelő rendszerben megjelenő szervezeti struktúra átalakításra került az MNL új Szervezeti-és Működési Szabályzatának megfelelően.

14.2. Képzés, továbbképzés

Az MNL egy 2020. október 3-án kelt határozattal a felnőttképzési nyilvántartásban bejelentés hatálya alatt B/2020/002162 számon végezhet felnőttképzési tevékenységet, 2020. december 16. óta pedig E/2020/000419

számon nyilvántartott, engedéllyel rendelkező intézmény. A jogszabályi előírásoknak megfelelően az intézmény Felnőttképzési Minőségirányítási Rendszert működtet. Az engedély kiadása óta több alkalommal történt a felnőttképzési szakterületet érintő jogszabályváltozás, melyek a Felnőttképzési MIR felülvizsgálatát is indokolták. 2022. évben két alkalommal került sor módosítására: egyik alkalommal a felülvizsgálatot a szakmai vezető foglalkoztatási kereteinek változása indokolta, másik alkalommal pedig a felnőttképzési törvényt, illetve annak végrehajtási rendeletét érintő módosító rendelkezések 2022 decemberében.

A Magyar Nemzeti Levéltár minden egyes oktatással kapcsolatos szolgáltatása tervezése előtt – bármely tagintézménye, vagy szervezeti egysége nyújtaná is a szolgáltatást – mérlegeli, hogy a szolgáltatás az ITM által 2020-ban kiadott „A felnőttképzés megújítása” dokumentum tartalma szerint felnőttképzési tevékenységnek számít-e. A képzési tevékenységekről a felnőttképzési törvény és annak végrehajtási rendelete szerint adatszolgáltatást teljesítünk a Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerben.

2022 februárjában az MNL belső képzési szabályzata is megújításra került, a Felsőoktatási szakmai gyakorlat eljárásrendje átdolgozás alatt van. Az idei év prioritásai között első helyen szerepelt a felsőoktatási intézményekkel való együttműködés erősítése, melynek eredményeként Keretmegállapodást kötöttünk a Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel a Történelem BA szakos nappali és levelező tagozatos hallgatóik szakmai gyakorlatának intézményünkben való megvalósításáról.

Az engedélyhez kapcsolódó képzési területen a **Levéltári asszisztens, ügykezelő, irattáros** szakképesítés megszerzésére irányuló képzés tananyagcsomagja 450 tanórára kidolgozásra került és a képzés szeptember 15-én 23 fő külsős jelentkezővel elindult.

Az engedélyhez kötődő képzésekhez kapcsolódó vizsgáztatási környezet szintén átalakult. Intézményünk tervezetten a vizsgáztatásban együttműködő partnerként vesz majd részt, önállóan vizsgaközpontként nem akkreditáltatja magát. Együttműködési megállapodás, illetve Keretmegállapodás aláírása a Kecskeméti Vizsgaközponttal és a Nyíregyházi Vizsgaközponttal valósult meg, illetve a Kecskeméti Siker Vizsgaközponttal is egyeztetés kezdődött. A levéltárszakmai képzések vizsgáztatásában a vizsgákat felügyelő Belügyminisztérium Köznevelési Stratégiai Főosztályához 3 fő MNL vezető beosztású kollégánk delegálásával „veszünk részt”.

Belső képzések

- A **Scope alapismeretek** elsajátítását célzó távoktatásos képzések folyamatosak voltak az új belépők számára 40 tanóraban, illetve a gyakorlott kollégáinknak 20 órás rendszerező képzést tartottunk. 7 képzés megvalósult és 1 további folyamatban van. A 7 megvalósult képzésen 59 fő vett részt és 57-es sikeres vizsgát tettek, megszerezték a képzés sikeres teljesítését igazoló tanúsítványt. A folyamatban lévő képzésen 7 fő vesz részt.

Egy **Scope kulcsfelhasználói képzésre** is sor került a kulcsfelhasználók létszámának bővítése érdekében. A résztvevő 7 kolléga sikeresen teljesítette a kurzust.

- Két további képzést tartott az Elektronikus Nyilvántartások főosztálya az **e-levéltári rendszer kutatószolgálati specialitásai** címmel. A két képzésen 10 fő vett részt és 8 fő sikeresen teljesített.
- Az intézményi képi és írásbeli kommunikáció egységes fejlesztése érdekében képzési alkalmakat szerveztünk azon kollégák számára, akik tagintézményi szinten felelősek MNL eseményekről, iratokról történő fényképek készítéséért, digitalizálásáért, továbbá a médiában, közösségi médiában megjelenő hírek, cikkek készítéséért, közzétételéért. Ezen célok elérése érdekében 3 képzési programot hirdetünk meg az alábbiak szerint. Mindhárom képzési programra tagintézményenként 1-1 főt vártunk. A 3. képzés utolsó alkalma átcsúszik a 2023. évre.
 - a. Esemény-, épület- és műtárgy fotózás, képszerkesztés a Magyar Nemzeti Levéltárban, 20 jelentkezőből 17 fő zárta sikeresen a kurzust.
 - b. Digitalizálás munkafolyamatok a Magyar Nemzeti Levéltárban, 20 jelentkezőből 19-en szerezték meg a sikeres teljesítést igazoló tanúsítványt.
 - c. Intézményi kommunikáció eseményeken, rendezvényeken, nyomtatott sajtóban és online platformokon - a képzésre 19 kolléga jelentkezett.

További workshopokat az intézmény az alábbi témákban hirdetett: Poszeidon vezetői továbbképzés, Elektronikus selejtezési jegyzőkönyvek záradékolása, Elektronikus irat kikérési rendszer kutatók számára, Iratselejtezési jegyzőkönyvek elektronikus záradékolása, Archie applikáció levéltár-pedagógiai bemutató.

Külső képzések

a) Szakképzés:

Az idei év szeptemberében 23 fővel elindítottuk levéltárszakmai képzésünket, a **Levéltári asszisztens, ügykezelő, irattáros** szakképesítés megszerzésére felkészítő szakmai képzést. A képzésen eddig 104 kontaktórát tartott 8 oktató, további 58 órányi tananyag került kiadásra önálló felkészülésre.

b) Felsőoktatási intézményekkel történő együttműködésben megvalósuló képzések

- • Nemzeti Közszolgálati Egyetem - Közszolgálati információ- és iratmenedzsment szakirányú továbbképzési szak: akkreditálásra került a megújított képzési program, a képzés a 2022/23-as tanév szeptemberében 13 fő részvételével indult el.
- Miskolci Egyetem - Vállalati ügyvitelszervező szakirányú továbbképzési szak: a célcsoport igényeinek pontosabb felmérése érdekében az egyetem által jóváhagyott kérdőív kiküldésre került, majd az eredményeket júniusban az egyetem Oktatási és Minőségbiztosítási Igazgatóságára eljuttattuk.

c) Levéltáros és történész hallgatók szakmai gyakorlatának koordinálása

Az idei évtől a levéltáros és történész hallgatók szakmai gyakorlatának koordinálása az MKLO feladata. A gyakorlat eljárásrendje átdolgozás alatt van, véglegesítése 2023 januárjára várható.

- A tavaszi félévben az ELTE BTK-ról 14 Történelem BA szakos hallgató végezte intézményünkben a szakmai gyakorlatát, 11 fő teljesített érvényes érdemjeggyel. A tavaszi félévben 2 Levéltár mesterképzés szakos hallgató teljesítette 120 órás gyakorlatát sikeresen, további 13 Történelem BA szakos hallgató szintén sikeresen teljesítette a gyakorlatát.
- A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen kötött együttműködés keretében egy nappali és egy fő levelező Történelem BA szakos hallgató végezte nálunk sikeresen a szakmai gyakorlatát.
- A Károli Gáspár Református Egyetem 3 Történelem MA szakos hallgatója végezte Közgyűjteményi gyakorlat megnevezésű szakmai gyakorlatát az Országos Levéltárban és további 1 hallgató az MNL Veszprém Megyei Levéltárában.

d) EMMI (KIM) kulturális szakemberek továbbképzése akkreditációra benyújtott képzési programok

A 2021 decemberében benyújtott két képzés akkreditációjáról 2022. év februárjában kaptuk meg a határozatot:

1. Közgyűjteményi, levéltári tudásmegosztás hagyományos és online módon;
2. Szervezetfejlesztés, változásmenedzsment a levéltárban, közgyűjteményi területen dolgozó középvezetők, csoportvezetők részére.

A képzéseket 2 alkalommal meghirdettük, de az indításhoz nem volt elég jelentkező.

A levéltár-pedagógiai szakterülettel együttműködésben kidolgozott **pedagógus-továbbképzési** programot 2022 februárban és szeptemberben terveztük elindítani, de nem volt elegendő jelentkező (Digitális levéltári források élményközpontú használata a köznevelésben).

Az Önkormányzati iratkezelési ismeretek bővítése céljából felmértük a megyei tagintézményekkel történő együttműködés lehetőségét, a következő két évben 8 megyei intézmény jelezte szándékát képzések megvalósításában történő együttműködésre.

Iratkezelés témában egy további tanfolyamot tartottunk 6 órában az Országos Betétbiztosítási Alap 19 munkavállalójának.

Országos szakmai testületekben való részvétel:

- Levéltári szakmai testületek
- Szabványügyi Bizottság
- MLE választmányi tagság
- NKA,
- MVLT
- Levéltári szakfelügyelet

- Levéltári Kollégium

14. 3. Módszertani terület

Módszertani tevékenység

60 órás Oktatásmódszertani képzést valósítottunk meg az MNL oktatási tevékenységben részt vevő munkavállalói részére annak érdekében, hogy a levéltári szakemberek megismerkedjenek a felnőttképzésben használt modern oktatási alapelvekkel és technikákkal, tudásukat hatékony, módszertanilag friss és változatos felnőttképzési módszerekkel legyenek képesek átadni és a képzésen résztvevők számára eredményes tanulási lehetőségeket tudjanak nyújtani. 16 főből 11 fő szerzett a képzés végén sikeres teljesítést igazoló tanúsítványt.

Minőségirányítás

Az MNL minőségirányítási rendszere 2022-ben a Minőségirányítási Kézikönyvben és a kapcsolódó irányítási dokumentumokban meghatározott szabályoknak megfelelően működött. A fenntartási tevékenység során a Minőségirányítási vezető a folyamatgazdák, a Belsőellenőrzési vezető és a helyi MIR-megbízottak a szakterületi vezetők bevonásával folyamatosan figyelemmel kísérték a minőségirányítási rendszer működését. A fenntartás keretében az MNL minden levéltárszakmai munkakörben foglalkoztatott dolgozója az MNL MIR dokumentált működési folyamatainak megfelelően végezte a feladatait. A MIR vezető nemmegfelelőségre vonatkozó eljárást egy alkalommal kezdeményezett dolgozói jelzés alapján, az Ltv. 2020-as módosításával összefüggő adatvédelmi problémák, illetve eljárási hiányosság ügyében (Ltv. 24/A. § [4] A személyiadat- és lakcímnnyilvántartást kezelő szerv megkeresése a védelmi idők leteltének megállapítása céljából).

Az MNL minőségirányítási rendszere és kockázatkezelési rendszere 2021 óta integráltan működik, a működési folyamatok és a folyamatgazdák a két rendszerben egységesen kerültek meghatározásra, a MIR vezető 2022. júliusa óta egyúttal ellátja az integrált kockázatkezelés koordinálására kijelölt szervezeti felelős feladatait. 2022-ben megtörtént a kockázatkezeléssel kapcsolatos két szabályozó dokumentum (az integrált kockázatkezelési szabályzat, valamint a folyamatgazdák kijelöléséről szóló 17/2019. Főigazgatói utasítás) felülvizsgálata és aktualizálása a 2021. decemberében hatályba lépett új Szervezeti és Működési Szabályzatnak megfelelően.

A Minőségirányítási Kézikönyv 6.1. pontja (Kockázatokkal és lehetőségekkel kapcsolatos tevékenységek) által előírt éves kockázatelemzés az MNL Integrált Kockázatkezelési Rendszere keretében megtörtént.

Az minőségirányítási rendszer fenntartásához és folyamatos fejlesztéséhez szükséges infrastruktúrát és erőforrásokat az MNL 2022 folyamán biztosította. A folyamatos fejlesztés keretében 2022-ben 15 új és módosított munkafolyamat-leírás készült, így az MNL jelenleg 6 fő folyamathoz (jogsabály által meghatározott levéltárszakmai tevékenységhez, szakterülethez) tartozó 58 dokumentált munkafolyamatot tart nyilván és alkalmaz.

A 2021. végén megkezdett belső audit felkészülés keretében 2022-ben folytatódott az auditbizonyítékok gyűjtése. Ezzel párhuzamosan, a felkészülés tapasztalatai alapján zajlott a belső audit rendszerének az MNL szervezeti jellemzőihez igazítása.

Az MNL főigazgatója ellátta a Levéltári Kollégium elnöki tisztségét és biztosította a Kollégium működési feltételeit. Ugyanígy biztosította a Levéltári Szakfelügyelet működési feltételeit.

Az intézmény főigazgatója részt vett a Nemzeti Kulturális Tanács ülésein és elkészítette a Tanács működése során igényelt stratégiai dokumentumokat.

Budapest, az elektronikus aláíráson jelzett dátum szerint

Dr. habil. Szabó Csaba
főigazgató